

Regeringens skrivelse

2007/08:89

Sveriges politik för global utveckling

Skr.
2007/08:89

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 17 mars 2008

Fredrik Reinfeldt

Gunilla Carlsson
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för hur Sverige på ett effektivt sätt ska bidra till en rättvis och hållbar global utveckling som innebär att fattiga människor mer framgångsrikt kan dra nytta av globaliseringen. Regeringens utvecklingspolitik inbegriper både ett *effektivt bistånd* av hög kvalitet och en *samstämighetspolitik* som omfattar samtliga politikområden. Politiken ska inriktas både på att bistå de fattiga länderna i deras specifika utmaningar, främja synergier mellan politikområden och hantera utvecklingshämmande politik i Sverige och inom EU, liksom att tackla globala utmaningar som utgör hinder för rättvis och hållbar utveckling. Såväl biståndet som andra politikområden ska bidra till detta. Utgångspunkten för regeringens utvecklingspolitik och skrivelsen är riksdagens beslut om regeringens proposition *Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling* (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112) och dess betoning av samstämigt agerande för att nå politikens mål om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling

Med denna skrivelse aviserar regeringen en nystart för politiken för global utveckling genom att konkretisera hur samstämighet och samverkan kan stärka det samlade svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling. Regeringen understryker därmed det gemensamma ansvaret för utvecklingspolitikens genomförande. Finansiering av de åtgärder som regeringen redovisar i skrivelsen innebär inga ökade utgifter utöver i statsbudgeten beräknade ramar.

I skrivelsens *första avsnitt* redogör regeringen för sina utgångspunkter och motiv för ett förnyat fokus på genomförandet av politiken för global utveckling.

I skrivelsens *andra avsnitt* redogörs för sex globala utmaningar som regeringen inom ramen för huvuddragen i Sveriges politik för global utveckling identifierat som centrala för att nå målet om en rättvis och hållbar global utveckling och där Sverige har möjlighet att bidra på ett effektivt sätt: *Förtryck, Ekonomiskt utanförskap, Klimatförändringar och miljöpåverkan, Migrationsströmmar, Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot samt Konflikter och sviktande situationer*. För var och en av de sex utmaningarna har tre fokusområden identifierats. Syftet är att mer ingående hantera ett antal frågor som är centrala för att möta de globala utmaningarna, identifiera uppföljningsbara mål, stimulera samverkan och understödja metodutveckling.

I skrivelsens *tredje avsnitt* redogörs för hur regeringen avser att genomföra politiken. Det sker genom stärkt resultatstyrning, förbättrad kunskap och analys samt ett bättre nyttjande av systemen för beslut, styrning och internationellt påverkansarbete, inte minst inom ramen för EU.

I skrivelsens *fjärde avsnitt* sammanfattar regeringen de resultat som uppnåtts i genomförandet av politiken för global utveckling sedan den förra skrivelsen presenterades för riksdagen i maj 2006. Redovisningen bygger på de 65 mål som formulerades i 2005 (skr. 2004/05:161) och 2006 (skr. 2005/06:204) års skrivelser till riksdagen om politiken för global utveckling. Redovisningen är organiserad efter politikens huvuddrag såsom de har grupperats i tidigare skrivelser till Riksdagen.

Regeringens fullständiga resultatredovisning återfinns i bilaga 1.

Innehållsförteckning

1	Nystart för Sveriges politik för global utveckling.....	5
2	Samverkan och samstämmighet för globala utmaningar.....	13
2.1	Förtryck.....	13
2.1.1	Yttrandefrihet	14
2.1.2	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.....	15
2.1.3	Organiserad brottslighet med fokus på människohandel.....	17
2.2	Ekonomiskt utanförskap.....	18
2.2.1	Finansiella marknader.....	20
2.2.2	Handel med jordbruksprodukter.....	21
2.2.3	Svensk handel och investeringar i utvecklingsländer.....	23
2.3	Migrationsströmmar	25
2.3.1	Arbetskraftsinvandring till Sverige och EU	26
2.3.2	Remitteringar och återföring av kunskap till utvecklingsländer	28
2.3.3	Skydd och varaktiga lösningar för flyktingar	29
2.4	Klimatförändringar och miljöpåverkan	31
2.4.1	Klimat: anpassning och utsläppsminskningar	32
2.4.2	Kemikaliehantering	34
2.4.3	Hållbar stadsutveckling	35
2.5	Konflikter och sviktande situationer.....	37
2.5.1	Säkerhetssektorreformer	38
2.5.2	Kvinnor, fred och säkerhet	40
2.5.3	Från konflikt till långsiktigt hållbar utveckling	41
2.6	Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot	43
2.6.1	Hållbara hälsosystem och ökad tillgång till läkemedel	44
2.6.2	Tidig varning och snabba begränsningsåtgärder.....	46
2.6.3	Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder.....	48
3	Så ska politiken genomföras	49
3.1	Styrning, organisation och uppföljning	51
3.2	Kunskap och analys inom Regeringskansliet	53
3.3	Samverkan med svenska aktörer	54
3.4	EU	55
4	Resultatredovisning sammanfattning	56
4.1	Grundläggande värden.....	56
4.1.1	Respekt för de mänskliga rättigheterna	56
4.1.2	Demokrati och god samhällsstyrning	57

4.1.3	Jämställdhet.....	58	Skr. 2007/08:89
4.2	Hållbar utveckling.....	58	
4.2.1	Hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön	58	
4.2.2	Ekonomisk tillväxt	59	
4.2.3	Social utveckling och trygghet	61	
4.3	Övriga huvuddrag	62	
4.3.1	Konflikthantering och säkerhet	62	
4.3.2	Globala gemensamma nyttigheter	62	
4.4	Slutsats	63	
	Bilaga 1. Resultatredovisning	64	
	Bilaga 2. Förklaring till förekommande förkortningar.....	114	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2008	116	

1 Nystart för Sveriges politik för global utveckling

Hur ska Sverige effektivt bidra till en rättvis och hållbar global utveckling som innebär att fattiga människor i utvecklingsländer mer framgångsrikt kan dra nytta av globaliseringen? Riksdagen besvarade 2003 frågan genom beslutet om regeringens proposition *Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling* (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112) och dess betoning av behovet av samstämmigt agerande för att nå politikens mål om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Drygt fyra år har gått och många av de utmaningar som världen står inför har blivit än mer påtagliga. Nationella, regionala och globala perspektiv sammanflätas allt mer. Nationell politik handlar allt mer om gränsöverskridande frågor som får internationella effekter. Behovet av samstämmighet och samverkan mellan politikområden för att hantera dessa gemensamma utmaningar har aldrig varit större än idag. Ändå har politiken hittills inte levt upp till de förväntningar som ställts på den. Med denna skrivelse förnyar regeringen fokus på den svenska politiken för global utveckling genom att understryka det gemensamma ansvaret för hanteringen av dessa utmaningar.

Däriigenom stärker Sverige sitt bidrag till uppfyllandet av millenniemålen, som slår fast att det globala samarbetet för utveckling ska stärkas.

Globaliseringen erbjuder nya möjligheter att lösa problem genom handel, ny teknik och värnande om universella värden som demokrati och mänskliga rättigheter. Det råder ingen tvekan om att det som världen nu upplever överträffar alla tidigare perioder av fördjupad internationalisering när det gäller antalet människor som omfattas av förändringarna och den takt i vilken förändringarna sker. Samtidigt saknar flera miljarder människor förutsättningar att fullt ut dra fördel av de möjligheter som globaliseringen skapar. Regeringens politik ska bidra till att bryta detta utanförskap. Globaliseringen skapar unika möjligheter för fattiga och utsatta människor att förbättra sina levnadsvillkor. Politiken för global utveckling utgör en central del i en globaliseringspolitik som tar fasta på världens gemensamma utmaningar.

Regeringens utgångspunkt är att utveckling ytterst drivs av människors egen vilja och förmåga. Ansträngningar för att bidra till utveckling i utvecklingsländerna och för att bekämpa fattigdomen i alla dess dimensioner måste inriktas på att skapa möjligheter för individer att öka sin levnadsstandard och stärka deras makt över sina egna liv. Därför måste vi ha kunskap om hur hinder på olika nivåer – lokalt, nationellt, regionalt och globalt påverkar individens möjligheter att påverka sin livssituation.

I syfte att stärka utvecklingseffekterna av olika politikområden lägger regeringen i denna skrivelse grunden för en ökad fokusering av utvecklingspolitiken. Rätt genomförd har Sveriges politik för global

utveckling alla förutsättningar att uppnå goda resultat. Den samlade utvecklingspolitiken berör hela Sverige. Den ska genomföras med utgångspunkt i den enskilda människans frihet och värdighet.

Vad innebär en rättvis och hållbar global utveckling?

Politiken för global utveckling och dess övergripande mål, att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling, ligger fast.

En *rättvis* global utveckling innebär respekt för mänskliga rättigheter och demokrati och uppnås genom tillväxt som leder till minskad fattigdom. Utvecklingen ska komma alla till del.

Ekonomisk tillväxt är helt avgörande för fattigdomsbekämpning. En grundläggande och central aspekt av fattigdom är brist på resurser och ökade resurser skapas av ekonomisk tillväxt. Det finns inga exempel på länder som framgångsrikt har bekämpat fattigdom utan en uthållig ekonomisk tillväxt. En modern politik för global utveckling måste därför syfta till att bidra till tillväxt.

En *hållbar* global utveckling innebär att resurser ska användas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och därigenom säkerställer att nuvarande generationers behov tillgodoses utan att kommande generationers förmåga att uppfylla sina behov äventyras. I det ligger en framsynt och uthållig hantering av gemensamma resurser, globala såväl som regionala, nationella och lokala, och en utvecklingsprocess som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar.

För att uppnå målet krävs att alla politikområden, inom ramen för egna områdesspecifika målsättningar, söker vägar för att stärka det svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling.

Samverkan och samstämmighet i flera riktningar

Att utrota fattigdomen, definierad som det tillstånd där människor saknar resurser, möjligheter, makt och personlig säkerhet för att påverka beslut och förbättra sina liv, är en av mänsklighetens största moraliska, politiska och ekonomiska utmaningar. Det är också en förutsättning för fred, stabilitet och hållbar utveckling. Fattigdomen är mångdimensionell, och därför måste också fattigdomsbekämpningen vara det.

Kampen mot fattigdom i dess olika uttryck förblir inte bara det överordnade målet för det svenska biståndet utan också en central utgångspunkt för den samlade svenska utvecklingspolitiken. Huvudansvaret för fattigdomsbekämpning och utveckling vilar på utvecklingsländernas regeringar. Samtidigt kan och ska Sverige bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Detta gör vi av solidariskt engagemang och för att vi har ett gemensamt ansvar för världens framtid. Det ligger även i vårt eget intresse.

Regeringens utvecklingspolitik inbegriper både *ett effektivt bistånd* av hög kvalitet och en *samstämmighetspolitik* som omfattar samtliga politikområden. Många andra politikområden har tillgång till instrument som kan ha större effekt på fattigdomens utbredning och djup, än de instrument som finns inom biståndet. Inrikespolitiska beslut i Sverige

kan få konsekvenser för fattiga människor i utvecklingsländer. Alla politikområden och policyinstrument som står till regeringens förfogande måste användas på ett samlat och samstämmigt sätt för att Sveriges bidrag till global utveckling ska bli så effektivt som möjligt.

Konsekvensen av bristande samstämmighet mellan olika politikområden riskerar att bli att åtgärder och beslut inom ett politikområde motverkar eller omintetgör regeringens ansträngningar och framsteg när det gäller global utveckling och fattigdomsbekämpning inom ett annat politikområde, t.ex. biståndet. Det blir exempelvis resultatet om vi å ena sidan inom utvecklingssamarbetet utformar insatser som främjar tillväxt, fri företagsamhet och handel, och å andra sidan inom EU indirekt medverkar till att EU inte ger fullt marknadstillträde till varor där utvecklingsländer ofta är konkurrenskraftiga. Bristande samstämmighet får också konsekvenser för fattiga länder och människor, liksom för Sveriges och EU:s trovärdighet som globala aktörer.

Den svenska politiken för global utveckling ska inriktas både på att bistå de fattiga länderna i deras specifika utmaningar, främja synergier mellan politikområden och hantera utvecklingshämmande politik i Sverige och inom EU, liksom att tackla globala utmaningar som utgör hinder för rättvis och hållbar utveckling. Såväl biståndet som andra politikområden ska bidra till detta.

Främjandet av en rättvis och hållbar global utveckling är hela regeringens ansvar. Politiken för global utveckling präglas av två perspektiv som ska vägleda regeringens gemensamma arbete: *fattiga människors perspektiv på utveckling* och *ett rättighetsperspektiv*.

Den fattiga människans perspektiv på utveckling – individen i centrum

Fattigdom är ett problem med många dimensioner. Därför är den fattiga kvinnans, mannens och barnets situation, behov, intressen och förutsättningar utgångspunkten för genomförandet av politiken för global utveckling. Den fattiga människans perspektiv ställer individen i fokus, genom att utgå från hennes verklighet, erfarenheter och prioriteringar.

För att Sveriges bidrag till global utveckling och kampen mot fattigdomen ska bli effektiv måste vi öka vår förmåga att sätta oss in i den fattiga individens verklighet. Det ställer krav på kunskap och analys om samband och effekter inte bara på makronivå utan även ner på individnivå. Det medför också att flera perspektiv måste anläggas samtidigt, t.ex. jämställdhetsperspektivet och barnperspektivet.

Ett stärkt rättighetsperspektiv – Utveckling för frihet

Rättighetsperspektivet sätter den enskilda individens frihet och rättigheter i centrum. Behovet av information och en politisk röst åt alla människor är en utvecklingsfråga.

Regeringen framhåller att förverkligandet av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet de medborgerliga och politiska rättigheterna, är

av avgörande betydelse för att utvidga människors frihet och därmed för utvecklingsprocessen.

Regeringen konstaterar att ansträngningar för att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling och för att bekämpa fattigdomen i alla dess dimensioner måste inriktas på att skapa möjligheter och förutsättningar för individen att stärka makten över sitt eget liv. Politiken utgår från varje människas rätt till ett liv i frihet, med så goda förutsättningar som möjligt att ta sig ur fattigdom. Betydelsen av demokrati lyfts särskilt fram. Kommentar: Meningen lästes som ofullständig.

Regeringen stärker sitt fokus på rättighetsperspektivet. Bl.a. genom att slå fast att konsekvensanalyser som inkluderar en analys av effekterna på respekt för mänskliga rättigheter, ska genomföras inför beslut om insatser som bedöms ha utvecklingsaspekter eller påverka utvecklingsländer.

Globala utmaningar – En strävan mot gemensamma mål

Globaliseringen innebär ett fördjupat ömsesidigt beroende och därmed ett ökat behov av politisk samverkan över gränser. Några av vår tids största utmaningar berör människor både i höginkomstländer och utvecklingsländer och utgör hinder för en rättvis och hållbar utveckling. Det gäller sådant som klimatförändringar, stora migrationsströmmar och risken för pandemier och konflikter. Även kriminalitet och människohandel har i många fall en global dimension. Andra utmaningar berör framför allt människor i utvecklingsländer, men påverkar oss indirekt eller är av sådant slag att vi har en moralisk skyldighet att engagera oss i dem. Det gäller framför allt kampen mot politiskt förtryck runtom i världen.

Redovisningen av de resultat som uppnåtts i arbetet med den svenska politiken för global utveckling sedan 2003 visar att *biståndet* i stor utsträckning utvecklats i enlighet med riksdagens beslut om politiken för global utveckling om bl.a. stärkt mål- och resultatstyrning, harmonisering, fokusering till färre antal samarbetsländer och samordning med andra givare. Vad gäller *samstämmighetspolitiken* – den del av politiken som syftar till att säkra utvecklingshänsyn i den samlade politiken genom ett samstämmigt agerande mellan politikområden – har genomförandet dock i delar varit bristfälligt. Orsaker till detta som bl.a. lyfts fram i internationella utvärderingar av politiken för global utveckling är bristande politiskt ägarskap för politiken, bristande förståelse för vad politiken betyder i praktiken samt avsaknad av strategier för politikens genomförande.

I fokus för denna skrivelse står därför regeringens vilja att konkretisera hur samstämmighet och samverkan mellan samtliga politikområden kan bidra till att uppfylla målet för den svenska politiken för global utveckling genom att gemensamt hantera ett antal av dagens globala utmaningar. Biståndet har även här en roll, som katalysator och komplement till insatser inom andra politikområden. Politiken för global utveckling ställer krav på en avvägning mellan svenska intressen och fattiga människors behov i utvecklingsländer. Målkonflikter bör tydliggöras och bli föremål för medvetna och övervägda politiska val.

Nystarten för den svenska politiken för global utveckling tar sin utgångspunkt i politikens åtta huvuddrag som av riksdagen grupperats som: *grundläggande värden, hållbar utveckling* och *övriga huvuddrag*.

För att på allvar omsätta politiken i praktiken konkretiseras nu arbetet under mandatperioden till *sex globala utmaningar* som regeringen inom ramen för huvuddragen identifierat som centrala för att nå målet om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling och där Sverige har möjlighet att bidra på ett effektivt sätt: *Förtryck, Ekonomiskt utanförskap, Klimatförändringar och miljöpåverkan, Migrationsströmmar, Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot samt Konflikter och sviktande situationer*. Samtliga utmaningar förutsätter samverkan och samstämmighet mellan politikområden för att ge resultat. Utmaningarna är också nära sammanlänkade.

Hur dessa utmaningar ska antas handlar inte om vem som ska göra vad utan om hur olika politikområden kan samverka för att göra den samlade politiken mer utvecklingsfrämjande. Synergier ska eftersträvas och målkonflikter hanteras. I denna helhet ingår också biståndet som i delar behöver anpassas för att bättre stödja och komplettera insatser för global utveckling inom andra politikområden i enlighet med den svenska politiken för global utveckling.

För var och en av de sex utmaningarna har tre särskilda fokusområden identifierats. Syftet med dessa sammanlagt arton fokusområden är att dels mer ingående följa ett antal frågor och processer som är centrala för att möta de globala utmaningarna, dels identifiera uppföljningsbara mål, stimulera samverkan och understödja metodutveckling.

Regeringen är medveten om betydelsen av att fortlöpande hantera målkonflikter och uppmärksamma synergier mellan olika politikområden om utvecklingseffekten av regeringens politik som helhet ska kunna öka.

Regeringens slutsats av tidigare års och årets resultatredovisningar är att de tidigare formulerade målens stora antal och begränsade styrvärde har försvårat genomförandet av politiken. Det är svårt att få en tydlig bild av hur arbetet för ökad samstämmighet har utvecklats över tid och vilka resultat den förda politiken har uppnått.

För att säkerställa en tydlig styrning och möjlighet till resultatuppföljning, har mål formulerats för de arton fokusområdena. Regeringen formulerar också mål för hur politiken ska genomföras. Detta gäller bl.a. arbetets organisation samt kunskap och analys. Målen för fokusområdena och för genomförandet ersätter de sedan tidigare 65 formulerade målen för arbetet med politiken för global utveckling. För att ge politiken ytterligare konkretion ges i skrivelsen exempel på ett antal operativa åtgärder som bedöms vara nödvändiga för att uppfylla respektive mål. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en resultatredovisning 2010.

Valet av utmaningar

Regeringen har identifierat sex globala utmaningar som centrala för att nå målet om en rättvis och hållbar global utveckling och där Sverige kan bidra på ett effektivt sätt. Vid valet av utmaningar har regeringen inledningsvis konstaterat att det mest grundläggande av alla hinder är

ofrihet i form av *förtryck*. Det handlar om avsaknad av demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna. Sverige ska ge ett brett politiskt stöd till demokratiseringsprocesser, nationella och internationella insatser för att främja respekten för mänskliga rättigheter. Sverige ska ytterligare stärka arbetet för demokratiskt institutionsbyggande och arbetet mot korruption.

Ekonomisk tillväxt är en grundläggande förutsättning för utveckling och därmed också fattigdomsbekämpning. Det *ekonomiska utanförskapet* i vilket en stor del av världens befolkning fortsatt befinner sig, kan bara brytas genom marknadsekonomiska reformer, ökat tillträde till den internationella marknaden och framväxten av ett livskraftigt näringsliv. Den andra utmaningen är därför att bryta *det ekonomiska utanförskapet*. Sverige ska bli bättre på att främja ett ökat ekonomiskt deltagande och marknadstillträde samt bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt och nationella och internationella spelregler för handel.

Väpnade konflikter är ett av de största hoten mot nutida och framtida generationers välfärd. Fattigdom och konflikter ger näring åt varandra. Kontroll över naturtillgångar, bristfälliga försörjningsmöjligheter och negativa miljöförändringar är några exempel på orsaker till väpnade konflikter. Den övervägande majoriteten väpnade konflikter utspelas inom länder. De är ofta svårlösta och hotar den regionala stabiliteten och får därför konsekvenser för internationell fred och säkerhet. Ett helhetsperspektiv på hanteringen av *konflikter och sviktande situationer* är en av de utmaningar som regeringen tar fasta på inom ramen för nystarten av den svenska politiken för global utveckling.

Klimatförändringar och miljöpåverkan är en av de största utmaningar som världens länder står inför. De är gränsöverskridande till sin karaktär och kräver globalt samarbete. För att nå framgång i arbetet med klimat- och miljöfrågorna måste olika politikområden samverka. Problemen drabbar utvecklingsländer hårdast eftersom de har små resurser att förebygga och möta klimat- och miljörelaterade hot. Redan gjorda och framtida utvecklingsframsteg riskerar också att undergrävas och försvåras.

Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot utgör allvarliga hinder för fattigdomsbekämpning och utveckling samt riskerar att radera framsteg som uppnåtts. Fattiga människor är mer utsatta för konsekvenserna av sjukdomar än andra då de i allmänhet har sämre förutsättningar att skydda sig mot hälsohot. Sverige ska tillsammans med andra länder intensifiera kampen mot smittsamma sjukdomar och andra växande hälsohot, genom bl.a. ökat globalt samarbete, system för tidig varning och stöd till nationella insatser för att bygga upp hälsosystem. För att förbättra fattiga människors hälsa krävs också åtgärder för att utveckla globala nyttigheter såsom vaccin och läkemedel mot hiv/aids, tuberkulos och malaria. Vidare behövs långsiktiga satsningar på grundläggande sanitära behov som exempelvis rent vatten och fungerande avfallssystem.

Idag vet vi också att *migrationsströmmar* innebär en utvecklingspotential för både värdländer och ursprungsländer. Migranter bidrar till utvecklingen i värdländerna och kan bl.a. återföra och investera sparade pengar till sina ursprungsländer. Förtryck, fattigdom och väpnade konflikter kan också tvinga människor att lämna sina ursprungsländer. Sverige ska bli bättre på att främja migrationens

utvecklingspotential, fortsätta att ge skydd till flyktingar som kommer till vårt land samt främja lösningar på utdragna flykting- och internflyktingsituationer. Med en skärpt samstämmighetspolitik kan denna utmaning hanteras bättre.

Dessa utmaningar utgör också centrala ingångsvärden i regeringens nya Afrikapolitik som presenteras i skrivelsen 2007/08:67. Den är ett exempel på hur utvecklingspolitiken kan omsättas i praktiken.

Hur kan Sverige bidra?

Sverige kan, och ska, bidra till en rättvis och hållbar global utveckling på områden där behoven och utmaningarna är stora och där vi har specifik kunskap och kompetens och där det finns ett särskilt svenskt intresse.

Våra möjligheter att bidra stärks när vi agerar politiskt samstämmigt, när vi bedriver ett effektivt och fokuserat bistånd och när vi samverkar med andra.

Politisk samstämmighet för utveckling är en grundval i den svenska politiken för global utveckling. Regeringen stärker samstämmighetsarbetet genom att ta ett gemensamt grepp över formulering av de utvecklingspolitiska prioriteringarna. De interna rutinerna på Regeringskansliet ska ses över för att förstärka analys, utnyttja synergier och hantera uppkomna målkonflikter. Vidare fortsätter regeringen att i dialog med andra länder, inom ramen för EU-samarbetet och i relevanta multilaterala forum driva på för förbättrat samstämmighetsarbete bland medlemsländerna i Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

Regeringen har vidtagit åtgärder för att effektivisera biståndet. En tydligare mål- och resultatstyrning, riktlinjer för bilaterala samarbetsstrategier, en policy för biståndsfinansierad aktörssamverkan samt en strategi för det multilaterala utvecklingssamarbetet bidrar till att biståndet är bättre rustat att tillsammans med andra politikområden hantera de globala utmaningarna.

Sverige kan inte agera på egen hand. Samverkan är en förutsättning för att resultat ska uppnås. Den bilaterala dialogen; genom sedvanlig diplomati, i anslutning till biståndet eller genom sverigefrämjandet utgör en viktig plattform för det svenska agerandet. Det djupa svenska multilaterala engagemanget skapar, rätt utnyttjat, en arena för dialog och påverkan kring centrala globala skeenden. Även samverkan på hemmaplan är viktigt. Företrädare för organisationer, det svenska näringslivet och forskning erbjuder perspektiv och förhållningssätt som bidrar till ett starkare svenskt bidrag till en rättvis och hållbar global utveckling.

Slutligen är vårt medlemskap i EU av avgörande betydelse för förutsättningarna för Sverige att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Därför lyfter regeringen fram EU:s centrala betydelse och verkar aktivt för att stärka EU:s roll som global aktör för fred, frihet och fattigdomsbekämpning. Exempel på viktiga steg i denna riktning är det arbete som pågår i kommissionen såväl som i Rådet för att förstärka arbetet med samstämmighet för utveckling. Ytterligare ett exempel är

den EU-Afrika strategi som antogs under 2007 och den handlingsplan för ett nytt, mer jämlikt partnerskap som då också antogs. Skr. 2007/08:89

2 Samverkan och samstämmighet för globala utmaningar

Skr. 2007/08:89

Arbetet med att omsätta politiken för global utveckling i praktiken konkretiseras till *sex globala utmaningar* som regeringen inom ramen för huvuddragen identifierat som centrala för att nå målet om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling och där Sverige har möjlighet att bidra på ett effektivt sätt.

2.1 Förtryck

Respekten för de mänskliga rättigheterna och demokratiska principer är prioriteringar som genomsyrar hela politiken för global utveckling. Regeringen kommer under våren 2008 att lämna skrivelser till riksdagen om de mänskliga rättigheterna i utrikespolitiken och om demokrati och mänskliga rättigheter i utvecklingssamarbetet. I dessa skrivelser redovisas hela bredden av de åtgärder som står till förfogande inom utrikespolitiken för att arbeta mot alla former av förtryck och för ökad frihet. I föreliggande skrivelse fokuserar regeringen särskilt på följande tre fokusområden, som är av särskild relevans i politiken för global utveckling och där Sverige har förutsättningar att spela en drivande roll.

Målet om en rättvis och hållbar global utveckling kan inte nås så länge människor är berövade makten över sina egna liv. Många stater fullgör inte sina skyldigheter när det gäller respekten för de mänskliga rättigheterna. I år när den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna fyller 60 år stärker regeringen ytterligare sina insatser mot alla former av förtryck.

Det är ofta i de allra fattigaste länderna som respekten för människovärdet är minst. Det finns en nära koppling mellan fattigdom och brist på demokrati och respekt för mänskliga rättigheter. För att individen ska kunna lyfta sig ur fattigdom krävs att de mänskliga rättigheterna respekteras. Regeringen ska kraftfullt verka internationellt, inom ramen för bl.a. EU och i FN-systemet, och i direkt dialog med våra samarbetsländer för att bekämpa alla former av förtryck.

Exemplet Zimbabwe

Stora delar av befolkningen i Zimbabwe lever under förtryck. Samhällsklimatet är repressivt med långtgående negativa mänskliga, sociala och ekonomiska konsekvenser för landet och övriga regionen. Genom en bred dialog och genom bistånd driver Sverige aktivt, både bilateralt och genom EU, en politik för att stödja en demokratisk utveckling och ökad respekt för mänskliga rättigheter. De restriktiva åtgärder som EU införde 2002, vilka omfattar vapenembargo, reserestriktioner och frysning av tillgångar, kvarstår så länge inga förbättringar sker. Sverige och EU har beredskap ompröva politiken när förbättringar i Zimbabwe sker.

Organisationen Reportrar utan gränser rapporterar att 86 journalister världen över döddes 2007 under utövande av sitt arbete.

Sverige ska stå upp för de människor som riskerar livet för sina åsikters skull. Varje enskild individ ska, ensam eller tillsammans med andra, fritt kunna uttrycka sin åsikt och erhålla och sprida information och tankar. Detta är en grundläggande frihet och en förutsättning för att kunna bekämpa alla former av förtryck. Genom sitt väl utvecklade och långvariga skydd för yttrandefrihet är Sverige särskilt väl rustat för att kraftfullt försvara och främja yttrandefriheten världen över. Det finns ett stabilt samförstånd och en god dialog mellan Sveriges regering, politiska partier och civila samhället vad gäller vikten av respekt för de mänskliga rättigheterna de demokratiska värdena.

En central förutsättning för *yttrandefrihet* är tillgång till information utan myndigheters inblandning. Enligt den oberoende organisationen Freedom House begränsar nästan två tredjedelar av världens länder invånarnas möjligheter att ta del av information och att fritt uttrycka sin åsikt. Med det växande globala utbytet av information och teknologi har dock möjligheterna att sprida och ta del av information ökat dramatiskt även för människor som lever i länder där yttrandefriheten är starkt begränsad. Detta märks inte minst i antalet människor – även i relativt avskärmade områden – som själva skriver och tar del av andras bloggar på Internet. Samtidigt är det oroande att bloggare och andra personer som använder sig av Internet för att sprida information, i ökad utsträckning arresteras och förföljs. Freedom House rapporterade 2007 att länder som Kina, Vietnam och Iran under senare år har fängslat ett stort antal journalister och cyberdissidenter som publicerar på Internet.

Sambandet mellan yttrandefrihet och kampen mot fattigdom och för ökad respekt för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är också betydelsefullt. Läsa- och skrivkunnet är centralt för utövandet av tanke- och yttrandefrihet. De landvinningar som nya media inneburit når inte de människor som saknar förmåga att läsa och skriva. Rätten till utbildning är också en viktig förutsättning för att kunna göra sin röst hörd och utöva demokratiskt inflytande. Utbildning skapar också förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Dessa samband ska uppmärksammas i det svenska utvecklingssamarbetet.

Oberoende och kritiskt granskande medier är en grundpelare i ett demokratiskt samhälle. De fyller ett flertal funktioner såsom informationsspridare och forum för dialog och offentlig debatt. Media utgör dessutom en viktig del av de kontrollfunktioner som kännetecknar ett demokratiskt samhälle. Oberoende medier är både en förutsättning för uppbyggnad av en demokratisk samhällsstruktur och ett uttryck för densamma.

Ett väl fungerande *civilt samhälle* med en mångfald oberoende aktörer ökar möjligheten för människor att delta och utöva inflytande i politiska processer och beslut. Därför är det inte ovanligt att enskilda organisationer som uttrycker samhällskritik och försvarar mänskliga rättigheter tystas. EU:s gemensamma riktlinjer till skydd för försvarare

av de mänskliga rättigheterna är ett viktigt redskap för att ge konkret stöd till dessa individer och grupper. Internationell uppmärksamhet är ofta också ett skydd för dem som förtrycks. Också under en auktoritär regim kan det civila samhället spela en central roll för att främja demokratisering.

Regeringens ambitionshöjning på yttrandefrihetsområdet får bl.a. genomslag i ett stärkt engagemang för demokrati och mänskliga rättigheter inom utvecklingsarbetet.

Mål: Ökad yttrandefrihet i länder där denna begränsas

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- prioritera insatser för att främja fria medier (radio, TV, tidningar och Internet)
- verka för en intensifierad mellanstatlig dialog, inkl. genom EU:s, Europarådets och FN:s mekanismer, för främjande av yttrandefriheten
- intensifiera arbetet med informationsspridning om rättsligt skydd för mediautövare och stödja kunskapsspridning om betydelsen av offentlighetsprincipen som en viktig beståndsdel i ett demokratiskt samhälle
- ge stöd till journalistutbildningar och sammanslutningar
- ge stöd till projekt som syftar till förbättrad press- och yttrandefrihetslagstiftning samt efterlevnad av existerande lagstiftning.
- stödja genomförandet av EU:s riktlinjer till skydd för försvarare av de mänskliga rättigheterna liksom Europadeklarationen jämte FN:s deklaration om skydd för försvarare av mänskliga rättigheter.

2.1.2 Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

En kvinna dör varje minut till följd av komplikationer i samband med graviditet och barnafödande. 99% av dessa kvinnor lever i utvecklingsländer. Varje femtonde sekund smittas en person mellan 15 och 24 år med hiv.

Sexuell och reproduktiv hälsa och därtill hörande rättigheter (s k SRHR) omfattar varje människas lika möjligheter, rättigheter och förutsättningar att ha ett säkert sexualliv, och utan tvång, våld eller diskriminering kunna bestämma över sin egen kropp. Undanhållande av kunskap, diskriminering och förtryck när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa och därtill hörande rättigheter och fysisk integritet är vanligt förekommande. Många människor utsätts för våld eller hot om våld om de uttrycker en egen vilja eller bryter mot sedvänjor kopplade till föreställningar om kön och sexualitet. Övergrepp är vanligt förekommande redan i tider av fred och relativ stabilitet, men ökar markant och systematiseras ofta i konflikt-, postkonflikt-, och krissituationer.

Sexuell och reproduktiv ohälsa utgör en stor del av den globala ohälsan och är ett av hindren för att nå millenniemålen. Sådan ohälsa är en av de vanligaste sjukdoms- och dödsorsakerna för kvinnor i åldern 15 till 44 i

utvecklingsländerna där en graviditet, abort, förlossning eller skadliga sedvänjor såsom kvinnlig könsstympning kan medföra livsfara. Trots stora insatser har mödradödligheten i världen inte minskat under de senaste 20 åren. Kvinnor och flickor är mer sårbara för hiv-infektion. Dessutom ökar ojämlika maktförhållanden mellan könen risken för att kvinnor och flickor tvingas till oskyddat sex.

Sverige är en tydlig röst för kvinnors rättigheter världen över. Regeringen prioriterar och driver därför frågan om kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. I många utvecklingsländer ligger osäkra aborter bakom en betydande del av sjukdomarna bland kvinnor och bidrar till hög mödra- och spädbarnsdödlighet. Bristande tillgång till säkra och lagliga aborter utgör ett av de största hindren till kvinnors möjlighet att åtnjuta de mänskliga rättigheterna. Arbetet när det gäller tillgång till säkra, lagliga aborter sker inom ramen för breda ansatser där information och förebyggande insatser är av särskild vikt.

Ökad respekt för sexuella och reproduktiva rättigheter och universell tillgång till god hälsovård för kvinnor skulle rädda många liv. Samtidigt hör SRHR till de svåraste utvecklingsfrågorna. De är mycket kontroversiella och meningsskiljaktigheterna är stora, globalt men även inom EU. Regeringen uppmärksammar SRHR, inklusive den nära kopplingen mellan SRHR och hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar, genom arbete som kräver insatser och åtgärder inom olika politikområden såsom social- och jämställdhetspolitiken.

Handlingsprogrammet från FN:s konferens i Kairo 1994 om befolkning och utveckling (ICPD) och andra överenskommelser och regelverk genomförs. Kvinnors och flickors rättigheter och kampen mot skadliga, traditionella sedvänjor fortsätter liksom försvar av homosexuella, bisexuella och transpersoners (HBT-personer) rättigheter. Därför fortsätter regeringen att vara en stark försvarare för SRHR i internationella policyförhandlingar. En viktig del i arbetet handlar om att stärka EU:s röst som försvarare av SRHR i olika internationella sammanhang såsom FN. Åtgärder krävs för att säkerställa tillgång till information, rådgivning och service vad gäller SRHR.

Mål: Bättre hälsa och livskvalitet för kvinnor och män, pojkar och flickor i utvecklingsländer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- agera för att framsteg görs på SRHR-området i policyförhandlingar i EU, FN och andra internationella och multilaterala sammanhang
- agera för SRHR inom ramen för det nya svensk-norska ministerinitiativet om kvinnor, demokrati och utveckling, bl.a. genom ett internationellt seminarium med Afrikanska Unionen, FN och enskilda organisationer under 2009
- genomföra särskilda satsningar i konflikt- och post-konflikt länder för bekämpning av sexuellt våld och stöd till hälsovård, inklusive psykosocial vård samt stärkandet av rättssäkerheten och tillgång till rättsväsendet för drabbade kvinnor, män, flickor och pojkar

- höja ambitionsnivån såväl effektivitets- som resursmässigt till insatser för att förbättra kunskap och service om sexualitet och kapacitet när det gäller kvinnors och flickors fysiska integritet och sexuella rättigheter samt stödja mäns och pojkars roll och ansvar för jämställdhet och för sexuell och reproduktiv hälsa för alla
- ge stöd till SRHR i form av utbildning; information och rådgivning för ungdomar; tillgång till preventivmedel; sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive rådgivning och medicinsk vård; samt genom arbete när det gäller tillgång till säkra, lagliga aborter, inom ramen för breda ansatser där information och förebyggande insatser är av särskild vikt
- stödja forskning och metodutveckling om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

2.1.3 Organiserad brottslighet med fokus på människohandel

Gränsöverskridande organiserad brottslighet omsätter cirka 1 000 miljarder dollar årligen och motsvarar världens totala försvarsutgifter.

Handeln med människor för olika former av utnyttjande pågår världen över. UNODC, Europol m.fl. uppskattar att människohandel utgör den snabbast växande inkomstkälla för den organiserade brottsligheten och kan storleksmässigt jämföras med handeln med vapen och narkotika. Grundorsaker till att människor, särskilt kvinnor och barn, löper risk att falla offer för människohandel är fattigdom, ekonomisk utanförskap, social marginalisering och brist på jämställdhet. Genom människohandel utnyttjas människor i utsatta situationer och berövas möjligheten att åtnjuta sina mest grundläggande rättigheter. Flickor och pojkar, män och kvinnor blir berövade sin frihet och utnyttjas sexuellt eller på andra sätt för ekonomisk vinning. Minderåriga utgör mellan 40 och 50 procent av alla offer för människohandel, och kvinnor och flickor uppemot 80 procent.

Narkotikahandel, vapenhandel, korruption, penningtvätt, smuggling och människohandel är uttryck för hur den gränsöverskridande organiserade brottsligheten undergräver grundläggande samhällsfunktioner och bidrar till socialt, ekonomiskt och politiskt förtryck. Den illegala drogtrafiken uppskattas årligen generera stora vinster som tvättas och/eller återinvesteras i illegal verksamhet för att finansiera bl.a. väpnade konflikter och terrorism.

I en tydlig och handfast politik mot organiserad brottslighet inklusive människohandel måste alla samhällsfunktioner – rättsväsendet, sociala myndigheter, skolor, migrationsmyndigheter, arbetsmarknadens parter, säkerhetspolitiska institutioner och det civila samhället – medverka och samverka, både nationellt och internationellt. Regeringen arbetar mot denna bakgrund för att det gränsöverskridande, brottsförebyggande och brottsbekämpande samarbetet utvecklas och förbättras. Regeringen ska verka för att andra länder fullföljer sina internationella åtaganden, inte minst genom politiskt ledarskap och policydialog. Regeringen ska också aktivt delta i olika slags regionala och internationella samverkansformer och i aktioner för att bekämpa smuggling, handel med narkotika och

vapen, människohandel, korruption och annan organiserad brottslighet. När det gäller den internationella sexhandeln fokuseras Sveriges brottsbekämpande insatser på att minska efterfrågan på sexköp såväl i Sverige som internationellt. Inom ramen för internationella insatser för civil krishantering ska regeringen verka för att mottagarlandets förmåga stärks när det gäller att förebygga och bekämpa den organiserade brottsligheten. Brottsoffren ska skyddas och stödjas.

Den organiserade brottsligheten, inte minst människohandeln, är ett hot inte bara mot enskilda individer utan också mot samhällets sammanhållning och stabilitet. Regeringen verkar aktivt både nationellt, inom EU och internationellt för att människohandel och annan organiserad brottslighet bekämpas. Kunskaperna om människohandel och hur den ska bekämpas har ökat betydligt. Det gäller även andra former av gränsöverskridande organiserad brottslighet. Det finns internationella konventioner och samarbetsformer. Vad gäller människohandel har Sverige åtagit sig tre saker: att förebygga människohandel, att skydda offren och att ställa förövarna inför rätta. Det är en uppgift som i hög grad kräver samstämmighet mellan olika politikområden, nationellt och internationellt.

Mål: Minskad organiserad brottslighet och människohandel genom förebyggande och brottsbekämpande insatser i ursprungs- och destinationsländer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- agera för en utveckling och effektivisering av det internationella, brottsförebyggande och brottsbekämpande samarbetet såväl inom Östersjöregionen, som internationellt
- verka för genomförandet av regionala och internationella överenskommelser som syftar till att förebygga och bekämpa gränsöverskridande organiserad brottslighet i enlighet med Ds 2008:7 om människohandel för arbetskraftsexploatering och andra ändamål än sexuell exploatering
- stärka det nordiskt-baltiska samarbetet och samverkan inom EU med bl.a. Interpol, samt stödet till och dialogen med UNODC och andra multilaterala organisationer när det gäller arbetet mot människohandel inom ramen för hanteringen av konflikt- och krissituationer.

2.2 Ekonomiskt utanförskap

Den ekonomiska globaliseringen har medfört en aldrig tidigare skådad inkomstökning på global nivå och utvecklingen i många av de fattigaste länderna, däribland i Afrika, pekar i rätt riktning. Samtidigt utgör många utvecklingsländers utanförskap i förhållande till den globala ekonomin fortsatt en av de största utmaningarna för att nå målet om en rättvis och hållbar global utveckling. I grunden handlar det om att frigöra länders och individers inneboende förmåga att bedriva ekonomisk verksamhet och handel.

Ett minskat ekonomiskt utanförskap för människor som lever i utvecklingsländer förutsätter tydliga och förutsägbara spelregler på såväl global, regional som nationell och lokal nivå. På *global nivå* ska regeringen fortsatt arbeta för att regelverk och överenskommelser ska främja ekonomisk utveckling i fattiga länder i enlighet med FN:s millenniemål åtta om rika länders ansvar, och ett fortsatt gynnsamt ekonomiskt klimat måste värnas. Internationella kapitalströmmar och handelsflöden samt makroekonomisk stabilitet påverkas av regelverk formulerade inom internationella organisationer och forum. Regeringens handelspolitik respektive den internationella ekonomiska politiken har därför en viktig roll att spela. Internationellt överenskomna skuldlätnader till de fattigaste länderna har skapat bättre förutsättningar för utveckling och måste kombineras med ett större ansvarstagande bland låntagare och långgivare. Genom uthållig tillväxt skapas förutsättningar för ökad sysselsättning, något som är av avgörande betydelse för fattigdomsbekämpning.

På *regional nivå* finns stora möjligheter att skapa en god bas för ett gradvis ökat deltagande i den globala ekonomin genom ökad regional integration utvecklingsländer emellan. Sådan integration förutsätter bl.a. harmoniserade regelverk och förbättrade möjligheter för handel och ekonomiska transaktioner. Regeringen stödjer regional integration med kunskande, kompetens och investeringar.

Förutsättningar för att fattiga människor ska kunna dra nytta av möjligheterna i den globala ekonomin och främja ökad ekonomisk tillväxt skapas framförallt på *nationell och lokal nivå*. Utvecklingsländernas, och då framför allt de allra fattigaste ländernas, förmåga att konkurrera på världsmarknaden och höja exportkapaciteten behöver öka. I detta sammanhang bör uppmärksammas att utvecklingsländernas fiskeexport är av central betydelse för sysselsättning och inkomst, särskilt i fattiga kustområden. Migrationens potential att höja produktiviteten och tillväxten ska tillvaratas. Förutsättningar för sparande och investeringar bland fattiga kvinnor och män behöver förbättras. Fundamentalt är ett rättvist, icke-diskriminerande och transparent rättssystem. I detta sammanhang intar skyddet av äganderätten en särställning. Regeringen kan genom utvecklingssamarbetet bidra till att stödja utvecklingsländernas ansträngningar att förbättra sitt investeringsklimat och den makroekonomiska stabiliteten. Migrationens potential att bryta ekonomiskt utanförskap ska tillvaratas.

Ökad handel och utländska investeringar som skapar sysselsättning under anständiga villkor och bidrar till kunskapsöverföring och en socialt och miljömässigt hållbar utveckling är också nödvändigt. Här kan det svenska näringslivet spela en roll. Regeringen ska inom närings- och biståndspolitiken lyfta fram det privata näringslivets viktiga roll som aktör för utveckling och tillväxt utan att därmed göra avsteg från den svenska principen om avbundet bistånd.

De areella näringarna är centrala för utveckling och fattigdomsminskning i de fattigaste länderna. Investeringar i jordbruket, fisket och skogsbruket kan stimulera tillväxten, reducera fattigdom och hunger samt öka livsmedelstryggheten. Sverige stödjer därför bl.a. landsbygdsutveckling genom stöd till forskning och teknikutveckling, kunskap om marknadens sätt att fungera inklusive prisbildning,

institutionella förändringar inklusive mark- och brukningsrätter, infrastruktur och fungerande länkar till övriga ekonomin. Eftersom kvinnor i flertalet utvecklingsländer utgör en majoritet av arbetskraften inom det småskaliga jordbruket, kan stöd till landsbygdsutveckling också innebära en investering i ökad jämställdhet mellan män och kvinnor. Därigenom bidrar Sverige till FN:s första millenniemål om att minska extrem fattigdom och hunger.

Exemplet Aktörssamverkan

Ett sätt för Sverige att bidra till att bryta ekonomiskt utanförskap är att stimulera självbärande relationer bortom biståndet.

Regeringen har därför beslutat att genom aktörssamverkan inom utvecklingssamarbetet stimulera självbärande relationer som bidrar till fattigdomsbekämpning mellan en bred krets av aktörer i Sverige och samarbetslandet. Framförallt i länder med så kallat selektivt samarbete där det traditionella utvecklingssamarbetet fasas ut och det svenska engagemanget ska ta sig nya uttryck. I samarbete med Sida har till exempel ett svenskt miljöteknikcentrum upprättats i Peking. Ett pilotprojekt kommer att genomföras för att ta fram en strategi för Sveriges samarbete med Sydafrika som inte är begränsat till enbart biståndet utan som omfattar huvuddelen av det svenska samarbetet med landet.

2.2.1 Finansiella marknader

Över hälften av jordens människor har idag inte tillgång till någon form av banksystem, och kvinnor har generellt sämre tillgång än män.

En högre investeringsnivå är nödvändigt för snabbare ekonomisk utveckling i fattiga länder. För att få till stånd detta krävs bättre fungerande finansiella marknader i utvecklingsländer genom ett ökat sparande, bättre transaktionsmöjligheter samt möjligheter att ta lån. För att en sådan utveckling ska främja ökade inkomster bland breda befolkningslager måste det finnas förbättrade möjligheter att spara och att ta lån för investeringar samt att ta emot och att återinvestera remitteringar. Fattiga kvinnor och män har idag tillgång till småskaliga system för långivning, s.k. mikrokrediter. En stor del av sparandet sker dock i informella system, men i ökande utsträckning också via formella kanaler. Ett exempel är sparande via mobiltelefoner som har inneburit förbättrade möjligheter för fattiga människor att kunna spara i bank. Sverige har sedan länge givit stöd till utveckling av finansiella marknader på mikronivå och har därför betydande erfarenhet på området.

För att fattiga kvinnor och män ska dra fördel av förbättrad tillgång till finansiella marknader krävs ett förutsägbart och icke-diskriminerande rättssystem som upprätthåller efterlevnad av lagar och regelverk samt ägande- och brukningsrätter till bl.a. mark. Äganderätt till mark medför trygghet för landsbygdsbefolkning genom att öppna för möjligheter till krediter, belåning och inteckning. Att säkerställa kvinnors rätt till mark kräver särskild uppmärksamhet, då de ofta saknar detta.

Regeringen stöder utvecklingen av finansiella marknader som gynnar och kommer fattiga människor tillgodo. Genom vårt engagemang i Internationella valutafonden (IMF) och Världsbanken stödjer regeringen insatser för ett generellt stabilt och gynnsamt ekonomiskt klimat samt välfungerande nationella regelverk och övervakning av det internationella finansiella systemet. Insatser som är mer specifikt inriktade på att främja utveckling av marknader för finansiella tjänster är också centrala.

Genom biståndet och de internationella finansiella institutionerna ska stöd ges till utveckling av inhemska kapitalmarknader för finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter, utveckling av lokala värdepappersmarknader och av den finansiella infrastrukturen såsom betalningssystem, kreditupplysning, och pantregister. En utveckling av den finansiella sektorn, inklusive ökad tillgång för fattiga människor, skapar också möjligheter att öka utvecklingseffekter av remitteringar från familj och släktingar bosatta i andra länder.

Mål: Bättre fungerande finansiella marknader på lokal nivå framför allt för sparande och investeringar, i utvecklingsländer.

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- bidra till arbetet inom framför allt de internationella finansiella institutionerna för ett generellt stabilt och gynnsamt investeringsklimat och välfungerande nationella regelverk för den finansiella sektorn.
- stödja utvecklingen av marknader för finansiella tjänster och lokala värdepappersmarknader, inklusive mikrokrediter samt finansiell infrastruktur, bl.a. genom de internationella finansiella institutionerna
- analysera och beakta slutsatser och rekommendationer från den oberoende internationella Kommissionen för fattiga människors legala rättigheter, samt driva relevanta frågor i internationella forum
- stödja kunskap om bl.a. lantmåteri för land- och fastighetsregistrering.

2.2.2 Handel med jordbruksprodukter

De minst utvecklade länderna svarar för endast 1 % av världshandeln med jordbruksprodukter, en andel som har varit sjunkande över tiden.

En öppnare handel och ökad kapacitet hos utvecklingsländerna att dra nytta av handeln utgör ett av de mest effektiva instrumenten för att integrera länderna i den globala ekonomin och öka tillväxten. Jordbruket är ett unikt instrument för utveckling och fattigdomsbekämpning. Idag finns det dock betydande hinder för fattiga länders export av jordbruksvaror. En ökad export av jordbruksprodukter till OECD-länderna samt ökade möjligheter för utvecklingsländer att handla med varandra utgör därför ett fokusområde för svenska ansträngningar. Omställningen av jordbruket tillsammans med en lång frihandelstradition gör att Sverige inom jordbruks- och handelspolitiken på ett trovärdigt sätt

kan verka för ökad frihandel och omställning till ett marknadsorienterat och konkurrenskraftigt jordbruk i OECD-länderna.

EU är världens största importör av livsmedel och därför en viktig aktör för främjandet av internationell livsmedelshandel med utvecklingsländerna. Sverige ska fortsatt kraftfullt agera inom framför allt EU för ett framgångsrikt avslut av de pågående förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doha-rundan, under 2008 och för en fortsatt reformering av EU:s gemensamma jordbrukspolitik i marknadsorienterad riktning. Det är särskilt angeläget att kraftigt sänka tullar och subventioner på jordbruksområdet samt att alla former av exportstöd elimineras i enlighet med de åtaganden som gjorts inom ramen för Doharundan. Exportstöd inom EU och andra länder medför en risk att produkter slås ut på de inhemska marknaderna vilket särskilt riskerar drabba u-länder. På sikt är det angeläget att tullar och subventioner på jordbruksområdet avskaffas. Handeln med jordbruksprodukter och livsmedel mellan utvecklingsländer har ökat kraftigt. Sverige ska i WTO fortsatt främja denna utveckling.

Regeringen ska verka inom EU för enklare och mer generösa ursprungsregler, vilket ökar möjligheterna att dra nytta av internationella produktionskedjor. Handelsprocedurer, d.v.s. alla informationsflöden och all administration som är nödvändig när företag ska exportera eller importera, bör också förenklas och effektiviseras. Krav på sanitära och fytosanitära åtgärder för import av livsmedel, standarder och märkningar, innebär svårigheter för utvecklingsländernas producenter, eftersom dessa ofta har begränsade möjligheter att uppfylla kraven. Regeringen ska verka för att EU:s lagstiftning och andra internationella standarder utformas på minsta möjliga handelsstörande sätt med hänsyn taget till de krav som ställs på bl.a. miljö- och livsmedelssäkerhet.

Förhandlingarna med Afrika, Västindien och Stillahavsländerna (AVS-länderna) om ekonomiska partnerskapsavtal (sk. EPA-avtal) syftar till att öka dessa utvecklingsländers möjligheter till handel med EU samt stärka den regionala integrationen och handeln mellan dessa länder. Viktigt att bevaka är EU:s åtaganden om tull- och kvotafritt tillträde för AVS-länderna, med övergångsperioder endast för socker och ris samt att förbättrade ursprungsregler etableras. EPA-avtalen behandlar även andra handelsrelaterade områden, exempelvis handelsprocedurer och regelverk för investeringar och konkurrens. Regeringen verkar aktivt för att förhandlingarna om EPA-avtalen slutförs och att avtalen utformas på ett sätt som stödjer utveckling. Hänsyn ska tas till ländernas utvecklingsnivå. Genomförandet av EPA-avtalen ska stödjas genom handelsrelaterat bistånd.

Förhandlingar om associeringsavtal respektive frihandelsavtal pågår också med länder/regioner såväl i Asien och Latinamerika som i Mellanöstern. Dessa erbjuder en bred plattform för samarbete genom att de kopplar handelssamarbetet till bl.a. politisk dialog, hållbar utveckling och utvecklingssamarbete. Regeringen verkar för att dessa avtal utformas så att hänsyn tas till respektive lands och regions utvecklingsnivå.

För att utvecklingsländerna ska kunna dra nytta av en öppnare handel krävs ökad kapacitet att t.ex. följa handelsprocedurer, uppfylla standarder och märkningar samt utveckla den privata sektorn och minska interna hinder och flaskhalsar. Ländernas kapacitet att föra fram intressen i

förhandlingar behöver också stärkas. Här kan det handelsrelaterade biståndet spela en central roll. Den betydande ambitionshöjning vad gäller det svenska handelsrelaterade biståndet som påbörjats under 2006 och 2007 fortsätter 2008. Sverige är dessutom tongivande i det pågående arbetet inom EU med att förstärka handelsbiståndet och säkerställa att EU lever upp till åtagandet om kraftigt höjda nivåer och ökad effektivitet.

Skr. 2007/08:89

Mål: Ökad export av jordbruksprodukter från utvecklingsländer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- agera inom framför allt EU för ett positivt avslut av Doha-rundan under 2008
- verka för att den pågående översynen av EU:s jordbrukspolitik och budget leder till en fortsatt reformering av EU:s gemensamma jordbrukspolitik i en marknadsorienterad riktning
- fortsätta höja ambitionerna såväl effektivitets- som resursmässigt i fråga om det handelsrelaterade biståndet genom att verka för att förstärka EU:s handelsbistånd samt säkerställa att EU lever upp till ingångna åtaganden om ökade volymer till 2010
- verka för att breda EPA-avtal och associeringsavtal med relevanta regioner sluts och genomförs med särskilt fokus på viktiga utvecklingsaspekter.

2.2.3 Svensk handel och investeringar i utvecklingsländer

Sveriges export till Afrika uppgick under 2007 till 2,4 procent av Sveriges totala export. Sveriges import från Afrika uppgick till 0,5 % av Sveriges totala import.

Utvecklingsländernas ekonomiska utanförskap minskar när handeln och privata investeringar ökar. Vidareutveckling och förädling av naturresurser och jordbruksprodukter i utvecklingsländerna bidrar till att bygga upp en ekonomisk, kommersiell och industriell bas. Denna bas är en förutsättning för utveckling och tillväxt.

Svenska företag bidrar genom handel och investeringar till att generera ekonomisk tillväxt bl.a. genom ökad sysselsättning, teknik- och kunskapsöverföring och ökade skatteintäkter. Bidraget stärks när företag stödjer och strävar efter ansvarsfullt agerande för att följa internationella principer och riktlinjer t.ex. vad gäller grundläggande arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, miljö, jämställdhet och korruptionsbekämpning. Genom en lång tradition av öppenhet och internationell inriktning har svenskt näringsliv goda möjligheter att bidra till ekonomisk utveckling i fattiga länder.

En rad olika åtgärder krävs för att handel och investeringar i utvecklingsländer, inklusive på regional nivå, ska öka. En sådan ökning bidrar till en rättvis och hållbar utveckling. Grundläggande är ett investerings- och affärsvänligt klimat, inklusive en stabil och demokratisk politisk miljö. Vidare är insatser för att stärka rättsstaten och motverka korruption centrala element i detta sammanhang. Detsamma gäller åtgärder för att stärka skyddet för äganderätten. Sammantaget ska den svenska politiken bidra till att reducera de politiska riskerna med

investeringar och affärsverksamhet i utvecklingsländer. Detta gynnar såväl den lokala näringslivsutvecklingen som svenska näringslivsintressen.

Handelspolitiken, exportfrämjandet och näringspolitiken behöver samordnas bättre inom ramen för politiken för global utveckling. En sådan samverkan grundar sig bl.a. på att det finns gemensamt, ömsesidigt engagemang hos svenska aktörer - däribland Sida, Exportrådet, Swedfund, Kommerskollegium, Svensk Exportkredit (SEK), Exportkreditnämnden (EKN) och Invest in Sweden Agency (ISA), svenska företag och företagsorganisationer - för att verka i utvecklingsländer. Det är väsentligt att bättre ta tillvara såväl små som stora svenska företags initiativförmåga, kunskap och erfarenhet för att matcha utvecklingsländernas behov, prioriteringar och kapacitet inom områden där svenska företag och organisationer har komparativa fördelar. En närmare samverkan mellan olika aktörer och mellan olika politikområden - där hänsyn tas till ett utvecklingsperspektiv i utformning och genomförande av handels- och näringspolitiken kan bidra till tillväxt och utveckling i utvecklingsländerna.

Många utvecklingsländer står inför stora utmaningar vad gäller klimat- och miljöhänsyn, korruptionsbekämpning och respekt för mänskliga rättigheter. Svenska företag har ett generellt gott rykte när det gäller socialt och miljömässigt ansvarstagande Sverige ska genom en löpande dialog med företrädare för våra samarbetsländers regeringar, deras näringsliv och civila samhälle, bidra till ökad kunskap om och efterlevnad av universella uppförandekoder och andra instrument såsom FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag. Arbetet med företags sociala och miljömässiga ansvar (Corporate social responsibility, CSR) får inte användas som ett protektionistiskt instrument. Tvärtom ska det ses som ett led i en frihandelspolitik. Regeringen ska i nära samarbete med svenska företag fördjupa bilaterala samarbeten när det gäller socialt och miljömässigt ansvarstagande såsom det bilaterala avtalet med Kina.

Mål: Ett förbättrat klimat för handel och investeringar i utvecklingsländer vilket gynnar såväl lokal näringslivsutveckling som svenska affärsintressen

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- prioritera satsningar som syftar till att stärka det politiska och juridiska ramverket i utvecklingsländer och intensifiera kampen mot korruption.
- stimulera till ökad svensk handel med utvecklingsländer inom och genom samverkan mellan Exportrådet, Swedfund, ISA, Sida, m.fl.
- verka för efterlevnad av företagens sociala och miljömässiga ansvarstagande genom att öka kunskapen om principerna i FN:s Global Compact och OECD:s riktlinjer för multinationella företag
- verka för en ökad samverkan mellan olika politikområden för att tillvarata svenska företags initiativförmåga, erfarenhet och kompetenser.

- förbättra förutsättningarna för samverkan mellan det statliga utvecklingssamarbetet och det svenska näringslivet utan att därmed göra avsteg från den svenska principen om obundet bistånd
- verka inom EU för enklare och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler.

Skr. 2007/08:89

2.3 Migrationströmmar

Den ökade globaliseringen har inneburit ökad rörlighet av varor och kapital, men inte i samma utsträckning av människor. Antalet migranter har ökat under det senaste seklet men deras andel av världens totala befolkning har varit oförändrad. Idag lever ca 200 miljoner människor utanför sina ursprungsländer, vilket motsvarar tre procent av världens befolkning. Nästan hälften av alla migranter är kvinnor. Vi vet att migrationens utvecklingspotential är långt ifrån fullt utnyttjad. Migranter har idag större möjligheter än någonsin tidigare att bidra till utveckling i sina ursprungsländer.

Människor migrerar från utvecklingsländer till rikare länder, men också mellan och inom utvecklingsländer, i sökandet efter bättre försörjningsmöjligheter och en tryggare tillvaro. Beröringspunkterna mellan migration och utveckling är många. Remitteringar till utvecklingsländer ökar mångfalden av hushållens inkomster, försäkrar mot risker, möjliggör utbildning och investeringar i hälsa och är en källa till kapital för etablering av små företag. Genom en politik för arbetskraftsinvandring som underlättar rörlighet mellan länder kan migranter återvända, temporärt eller permanent, ibland omnämnt som cirkulär migration, och bidra till utvecklingen i sina ursprungsländer. Enskilda migranters och diasporagrupperns kontakter inom näringsliv och handel innebär en potential för utveckling. Människor måste ges möjligheter att migrera under ordnade och säkra former – okontrollerad, olaglig migration som ofta är kopplad till människohandel och organiserad brottslighet ska motverkas. Men migration handlar inte bara om att söka nya möjligheter att förbättra livssituationen utan också om att komma undan konflikter, förtryck, ekonomiskt utanförskap eller miljökatastrofer. När människor tvingas fly blir deras problem en regional och global angelägenhet.

Grunden för att Sverige ska kunna bidra till att maximera de positiva effekterna av migration är ett samstämmigt agerande mellan olika politikområden och aktörer. En samstämmig politik är grunden för att motverka migrationens negativa effekter och medverka till lösningar på situationer som leder till ofrivillig migration. Genom utrikes-, utvecklings-, säkerhets- och försvarspolitiken kan Sverige bidra till att bekämpa fattigdom och förtryck samt förebygga, hantera och lösa kriser och väpnade konflikter som leder till att människor tvingas fly och riskerar att utsättas för människohandel. Miljöpolitiken och utvecklingssamarbetet bör verka långsiktigt för att förebygga klimatförändringar och negativ miljöpåverkan som kan tvinga människor att migrera.

Utvecklingssamarbetet kan i samverkan med andra politikområden både främja de positiva och motverka de negativa effekterna av migration i ursprungsländerna. Det gäller bl.a. insatser inom näringslivsutveckling, finansiella system och tjänster, handel, utbyten inom utbildning och forskning, kapacitetssuppleering för hantering av migration i ursprungs- och transitländer samt förbättrad information, statistik och forskning kring sambanden mellan migration och utveckling. Regeringen verkar för att migration integreras i utvecklingsländers strategier och planer för fattigdomsbekämpning och utveckling, liksom i Sveriges och EU:s samarbetsstrategier för utvecklingssamarbetet.

Regeringen kommer att intensifiera sina ansträngningar att utarbeta en svensk politik som främjar synergieffekter mellan migration och utveckling.

Exemplet GlobalForum on Migration and Development

Det krävs en nära dialog mellan mottagar- och ursprungsländer om hur utvecklingseffekterna av migrationsströmmar kan stärkas. Ett viktigt forum är det globala forumet för migration och utveckling (GFMD) där över 150 stater från hela världen årligen möts och diskuterar hur de positiva sambanden mellan olika politikområden bäst kan tas tillvara för att främja migrationens utvecklingseffekter. Sverige har en aktiv roll i forumets arbete. I fokus för det svenska engagemanget står att stimulera dialog om och identifiera konkreta arbetsmetoder för att säkra ett samstämmigt agerande mellan olika delar av ett lands styre och förvaltning som främjar migrationens utvecklingseffekter. Den svenska prioriteringen att frågan om samstämmighet ska vara central på agendan har fått brett stöd bland andra länder.

2.3.1 Arbetskraftsinvandring till Sverige och EU

Arbetskraftsinvandring och cirkulär migration utgör en utvecklingspotential för ursprungsländerna och för migranterna själva samt gynnar även värdländernas ekonomier.

I takt med ökad insikt om såväl de positiva som de negativa sambanden mellan migration och utveckling har arbetskraftsinvandringens utvecklingspotential för såväl ursprungsländer och migranterna själva lyfts fram. Utmaningen består i att utforma och genomdriva en politik för arbetskraftsinvandring som kan tillgodose behoven i mottagarländerna på ett sätt som samtidigt maximerar de positiva och minimerar de negativa effekterna på ursprungsländerna. De erfarenheter som arbetskraftsinvandrare får på den svenska och europeiska arbetsmarknaden, eller genom vistelse vid svenska universitet och högskolor, stärker deras möjligheter. De har investerat sina sparade medel, kunskap, erfarenheter och engagemang i företag, och inom utbildnings- och forskningsmiljöer i sina gamla ursprungsländer. Möjligheten att återvända till Sverige eller till andra länder i Europa för

ytterligare perioder av arbete eller studier ökar också. I dagsläget underlättas migration till och från Sverige bl.a. genom viseringar giltiga för upprepade inresor och tidsbegränsade uppehållstillstånd, samt genom rätten till medtagbara sociala förmåner.

Den ökade rörligheten kan för vissa utvecklingsländer medföra en förlust av för samhället centrala resurser och förlorade investeringar i utbildning, s.k. kunskapsflykt. Fokus på att försöka förhindra kompetensflykt genom att stävja migration är ett felaktigt angreppssätt. Individerna ska inte hindras från att på lagligt sätt söka sig bättre levnadsvillkor i ett annat land. Man ska inte heller neka personer från vissa länder att immigrera, dvs. utöva diskriminering mot invandrare mot bakgrund av ursprungsland. När det saknas vägar för laglig migration ökar risken för att människor migrerar olagligt, med stora risker, umbäranden och kostnader som följd.

Åtgärder för att motverka kompetensflykt och tillvarata kunskaper handlar i mycket hög grad om politisk vilja och förmåga hos utvecklingsländernas regeringar att erbjuda villkor som ger alla människor, kvinnor, män och ungdomar, möjlighet att arbeta och utvecklas i sitt ursprungsland som ett alternativ till att migrera eller som grund för ett beslut att återvända. Utvecklingsländernas regeringar bär huvudansvaret för att motverka kompetensflykt och tillvarata återvändande migranternas kunskap och erfarenheter. Stärkt demokrati och respekt för mänskliga rättigheter är då centrala. Här kan utvecklingsarbetet spela en central roll. Sverige och EU ska också utforma migrationspolitiken på ett sätt så att människors rörlighet främjas och kompetensflykt motverkas. Det kan ske genom att stimulera efterlevnad av bl.a. av EU antagna principer och handlingsplaner för etisk hänsyn vid rekrytering av hälsopersonal bland offentliga och privata aktörer.

Regeringen ska, bl.a. genom den svenska arbetskraftsinvandringsreformen och inom EU, verka för att arbetskraftsinvandringens rörlighet underlättas, och att hinder för frivillig återvandring eller återinvandring i största möjliga mån undviks. Regeringen ska även verka för att framtida lagstiftningsprocesser på migrationsområdet undviker att skapa hinder för rörlighet. Sverige ska fortsätta att lyfta fram utvecklingsländernas intressen i utformningen av EU:s politik för invandring av arbetskraft.

Mål: Öka utvecklingseffekterna av arbetskraftsinvandring till Sverige och EU

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- verka för att den svenska arbetskraftsinvandringsreformen, bl.a. genom åtgärder för att främja cirkulär migration, bidrar till att öka utvecklingseffekterna av migration i utvecklingsländer
- delta aktivt i EU:s arbete rörande arbetskraftsinvandring, och verka för att reformer för arbetskraftsinvandring till EU beaktar förhållanden och behov i utvecklingsländer
- genom utvecklingsarbetet verka för produktiv sysselsättning, demokrati, respekt för MR samt bärkraftiga system och institutioner

- bidra till genomförandet av EU:s handlingsplan för att hantera den kritiska bristen på hälsovårdspersonal i vissa utvecklingsländer, inklusive etisk hänsyn vid rekrytering av hälsopersonal från dessa länder
- verka för internationellt utbyte av studenter, lärare och forskare.

2.3.2 Remitteringar och återföring av kunskap till utvecklingsländer

Remitteringar till utvecklingsländer närmar sig idag tre gånger värdet av det samlade internationella biståndet.

Både mottagarländer och ursprungsländer måste verka för att migranter ska kunna återföra och investera pengar (s.k. remitteringar), kunskap och erfarenheter i ursprungsländer. Remitteringarna blir också en allt viktigare del av ekonomin för många människor i utvecklingsländer som har familj och släkt bosatta i andra länder. Remitteringar som investeras i näringsliv och handel i utvecklingsländerna bidrar genom ökad sysselsättning och en mångsidig ekonomi till ländernas ekonomiska tillväxt, sociala utveckling och förutsättningar för att bekämpa fattigdomen. Investeringar i bättre boende samt utbildning och hälsa är också investeringar i utveckling genom att de förbättrar människors möjligheter att försörja sig, att ta ekonomiska initiativ och att delta aktivt i samhällslivet.

I en del utvecklingsländer går endast hälften av alla remitteringar genom officiella transfereringskanaler. Till orsakerna hör att de finansiella marknaderna och tjänsterna på mikronivå, särskilt på landsbygden, ofta är otillgängliga eller dåligt utvecklade samt att bankerna tenderar att erbjuda oförmånliga växelkurser, höga avgifter och komplicerade överföringsprocedurer. Värdet av remitteringar ökar när överföringar kan göras säkrare och till förmånliga kostnader, medan informella flöden av pengar är förenat med stora risker, bl.a. att migranter utnyttjas av nätverk för att tvätta svarta pengar. Regeringen kommer att arbeta för att främja överföringar genom formella kanaler och underlätta produktiva investeringar som svarar mot fattiga kvinnors och mäns behov och intressen, bl.a. genom att stödja utvecklingen av finansiella marknader och tjänster som når fler människor. Exempel finns på andra länder inom EU som upprättat webbsidor med information om olika betalningsinstitutioners säkerhet, valutakurser och överföringskostnader. Genom kontakt med nätverk i ursprungslandet bidrar migranter med nya kunskaper och erfarenheter som kan befrämja demokrati samt ekonomisk och social utveckling.

Många migranter är entreprenörer som äger och driver företag. Regeringen vill se en utveckling av verksamheter som kan stimulera entreprenörsandan bland migranter i Sverige som vill bidra till utveckling i sina ursprungsländer. Regeringen stödjer Swedfunds satsningar på projekt av pilotkaraktär för att främja investeringar i utvecklingsländer i samarbete med svenska företagare med invandrarbakgrund.

Kunskapsåterföring främjas också genom grupper av människor som i mottagarlandet förenas av sitt gemensamma ursprung i ett annat land. I

internationella sammanhang har dessa grupper kommit att benämnas diasporagrupper. Storleken på dessa grupper liksom verksamhetsfält har vuxit i takt med att den internationella migrationen ökat. Kunskapen om diasporagrupperns bidrag till utveckling i ursprungsländerna är dock fortfarande begränsad och behöver stärkas. Diasporagrupperna behöver också tillgång till information om tillgängliga medel och ansökningsförfarande för utvecklingsprojekt från EU:s finansiella instrument för utvecklingssamarbete. Sida och Migrationsverket kan inom sina respektive uppdrag medverka till att information når ut.

Mål: Ökad återföring av kapital, kunskap och erfarenheter från migranter till utvecklingsländer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- öka kunskapen om diasporagrupper i Sverige och deras bidrag till utveckling i ursprungsländerna samt mer aktivt engagera och stödja diasporagrupperns bidrag till utveckling i samarbete med berörda myndigheter, det privata näringslivet och enskilda organisationer verka för enskilda arbetskraftsinvandrare och diasporagrupperns kunskapsåterföring till ursprungsländerna, genom initiativ inom bl.a. närings- handels- och biståndspolitiken och genom ett aktivt engagemang i dessa frågor inom EU och internationellt
- verka för säkrare och billigare överföringar av remitteringar, bl.a. genom att låta upprätta en webbsida med Storbritanniens Send Money Home som förlaga
- stödja verksamheter som kan stimulera entreprenörskap bland migranter i Sverige som vill bidra till utveckling i sina ursprungsländer.

2.3.3 Skydd och varaktiga lösningar för flyktingar

Det finns nästan 23 miljoner flyktingar och internflyktingar i världen, varav de flesta i utvecklingsländer i Asien och Afrika.

Politiska misslyckanden som leder till att människor tvingas fly är i grunden ett ansvar för regeringarna i dessa länder. Men när den egna regeringen inte kan eller vill erbjuda skydd hänvisas människor till att söka skydd utanför landets gränser. Genom att erbjuda internationellt skydd och en varaktig lösning till flyktingar kan det internationella samfundet främja deras möjligheter att bära sin egen försörjning, att bidra till utvecklingen där de befinner sig och i förlängningen i sitt ursprungsland. Skydd och varaktiga lösningar måste vara ett delat ansvar för det internationella samfundet och därmed också för Sverige. Utvecklingsländer som hyser stora grupper flyktingar och internflyktingar är i stort behov av det internationella samfundets hjälp.

Sverige tar sin del av ansvaret bl.a. genom att via flyktingmottagandet erbjuda en varaktig lösning för människor som behöver skydd. Förutom att ge skydd till spontant anländande asylsökande erbjuder Sverige, i samarbete med FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) genom vidarebosättning (kvotflyktingar) i vårt land skydd till cirka 1900

personer årligen som befinner sig i tredje land och inte har tillgång till annan långsiktig lösning. Sverige verkar också för en harmoniserad asyl- och migrationspolitik inom EU som ökar Europas kapacitet att ge skydd åt behövande.

På sikt kan de som tas emot i Sverige, när omständigheterna så medger, återvända till ursprungslandet och där bidra till utvecklingen. De som vill återvända ska kunna få stöd för detta.

För att svensk flyktingpolitik ska kunna fortsätta att vara trovärdig och hållbar måste asylsökande som efter rättssäker prövning inte anses ha skäl för uppehållstillstånd återvända till sina ursprungsländer. Sverige ska arbeta aktivt för att underlätta återvändande, bl.a. genom insatser av Migrationsverket och Sida. Återetableringsstödet för personer som återvänder till ett land där försörjningsmöjligheterna är begränsade är ett stöd för den egna försörjningen och dessutom en möjlighet att bidra till utveckling i ursprungslandet.

Flertalet av världens flyktingar och internflyktingar befinner sig dock i utdragna flyktingsituationer i utvecklingsländer där inga varaktiga lösningar erbjuds. Dessa flyktingssituationer beror som regel på olösta politiska konflikter och deras lösning förutsätter framförallt utrikespolitiska insatser. Här ingår konfliktlösning men också en politik som främjar demokratiutveckling och ökad respekt för mänskliga rättigheter. Konflikten mellan Israel och palestinierna är ett tydligt exempel på detta.

Regeringen kommer såväl nationellt som inom EU, FN-systemet och i övrigt på regional och internationell nivå, att verka för lösningar på flyktingsituationer, med specifikt fokus på utdragna flyktingsituationer. Här ingår, förutom konfliktlösning, insatser för främjande av ökad säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter, humanitära insatser, vidarebosättning, stöd till återvandring och till kunskapsutveckling kring flyktingsituationer.

Även utvecklingssamarbete med fokus på flyktingar och värdsamhällen kan underlätta varaktiga lösningar för flyktingar. Inom det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet, i övergripande planering för utvecklingsinsatser i länder med många flyktingar och/eller internflyktingar, ska Sverige bidra till att de skyddsbehövande erbjuds lokal integration genom att främja deras möjligheter att bidra till sin egen försörjning och till mottagarsamhällets utveckling. Motsvarande insatser kan främja återvändande. I dialogen med samarbetsländer ska Sverige verka för att sådana åtgärder integreras i nationella och regionala strategier för fattigdomsbekämpning och utveckling. På EU-nivå kommer Sverige på migrationsidan bl.a. att arbeta för en utvidgning av regionala skyddsprogram samt för ett vidarebosättningsprogram.

Mål: Varaktiga lösningar på skyddsbehövandes situation

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- stödja stadigvarande och tillfällig återvandring samt återvändande från Sverige, bl.a. genom samverkande insatser av berörda myndigheter

- aktivt verka för ett större engagemang inom EU och FN-systemet för medverkan till lösningar på utdragna flyktning- och internflyktningssituationer
- främja varaktiga lösningar för flyktingar och internflyktingar, genom att synliggöra och beakta deras specifika situation och behov inom det bilaterala och multilaterala utvecklingssamarbetet
- verka för en harmoniserad asyl- och migrationspolitik inom EU som kan öka Europas kapacitet att ge skydd åt behövande
- genom bistånds-, utrikes-, handels- och säkerhetspolitiken bidra till utveckling och därmed bekämpa fattigdom och förtryck samt förebygga kriser och konflikter som leder till att människor tvingas fly.

2.4 Klimatförändringar och miljöpåverkan

Klimatförändringar och miljöpåverkan utgör en allt större utmaning för världens länder. Många av problemen är globala och innebär konsekvenser för såväl rika som fattiga länder. Utvecklingsländer och fattiga människor är dock särskilt sårbara för klimat- och miljöpåverkan.

Ett hållbart nyttjande av naturresurser och omsorg om den miljö som människor är beroende av för sin försörjning, hälsa och överlevnad är centrala förutsättningar för långsiktig ekonomisk tillväxt och en rättvis och hållbar global utveckling. Sambanden mellan klimat, miljö, global utveckling och fattigdom är komplexa på grund av klimat- och miljöfrågornas kopplingar till andra utvecklingsfrågor såsom ekonomisk tillväxt, handel, jordbruk, konflikter, migration, hälsa, utbildning, jämställdhet och kvinnors situation. För att Sverige ska kunna bidra effektivt krävs därför nära samarbete med andra länder och aktörer. Det krävs också ett samstämt agerande mellan olika politikområden såsom miljö-, jordbruks- och biståndspolitiken. Miljömålsarbetet och den kommande klimatpropositionen integrerar därför ett tydligt utvecklingsperspektiv. För att minska klimatförändringarna kommer Sverige att verka aktivt, främst genom EU, för att få till stånd en effektiv klimatregim efter 2012, då Kyotoprotokollet löper ut. Sverige kommer även att vara aktiv inom EU och internationellt för hållbar produktion och konsumtion bl.a. genom att bidra till utvecklingen av ett 10-årigt ramverk av program inom Marrakechprocessen.

En majoritet av världens fattiga kvinnor, män och barn bor fortfarande på landsbygden och är i mycket stor utsträckning beroende av den lokala biologiska mångfalden och ekosystemtjänster för sitt uppehälle. Ekosystemtjänster är de livsnödvändiga nyttigheter som naturen tillhandahåller genom jordens mark, fiske, vatten och växtlighet och som äventyras av klimatförändringar och miljöpåverkan. Regeringen stödjer åtgärder som syftar till att bevara, hållbart nyttja och rättvist fördela vinster och nyttan av biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Detta sker bl.a. inom ramen för konventionen om biologisk mångfald, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisationen (FAO) kommission för genetiska resurser, det internationella fördraget om växtgenetiska resurser samt Cartagena-protokollet om biosäkerhet. Det hållbara nyttjandet av

naturresurser och den biologiska mångfalden är nära kopplat till säker hantering av kemikalier.

Den fortlöpande snabba urbaniseringen i utvecklingsländer kräver insatser för att säkra goda levnadsförhållanden och minska miljö- och klimatpåverkan, bl.a. genom en kraftig minskning av användningen av fossila bränslen och ökad satsning på förnybara energikällor.

Klimatförändringar och miljöpåverkan har direkt påverkan på tillgång till vatten. Idag saknar över en miljard människor tillgång till tjänligt dricksvatten. Mer än dubbelt så många människor saknar tillgång till grundläggande sanitet. Hantering av vattenresurser är nära kopplat till jordbruket då detta idag står för 70% av färskvattenanvändningen. Regeringen ska i det internationella samarbetet på vattenområdet ta tillvara den breda kompetens som finns hos den svenska resursbasen.

Miljö och klimat har på flera olika sätt en tydlig koppling till fred och säkerhet. Klimatförändringar och resursknapphet, inte minst reducerad vattentillgång och gränsöverskridande vatten, kan komma att förstärka redan existerande riskfaktorer och därmed försämra säkerhetsläget i utvecklingsländer.

Exemplet kommissionen för klimatförändring och utveckling

Globalt samarbete är en förutsättning för att hantera klimathotet. Glappen mellan vetenskap och politik, nord och syd samt humanitärt bistånd och utvecklingsbistånd måste överbryggas. Regeringen har inrättat en internationell kommission för klimatförändring och utveckling med särskilt fokus på anpassningsfrågor under ordförandeskap av biståndsminister Gunilla Carlsson. I kommissionen samlas kompetens och erfarenheter från olika regioner i världen, fackområden och organisationer. Resultatet av kommissionens arbete ska användas i formulering av den svenska klimat och biståndspolitiken men också föras ut till EU och det internationella samfundet.

2.4.1 Klimat: anpassning och utsläppsminskningar

Afrika står för endast 3 - 4 % av världens koldioxidutsläpp, men hör ändå till den del av jordklotet som kommer att drabbas allra hårdast av klimatförändringar.

Klimatförändringarna påverkar livsförutsättningarna i hela världen och kraftfulla åtgärder krävs både för att minska koldioxidutsläppen och för anpassning till klimatförändringarna. Regeringen har höga ambitioner för klimatarbetet. Målet är att Sverige ska vara föregångsland i kampen mot klimatförändringarna. Därigenom bidrar Sverige till FN:s millenniemål 1, 6, 7 och 8 bl.a. om att säkerställa en miljömässigt hållbar utveckling. och i relation till de hälsorelaterade målen. Högre temperaturer och översvämningar bidrar bl.a. till ökad förekomst av malaria. Sverige har visat att det går att förena kraftigt minskade utsläpp av växthusgaser med ekonomisk tillväxt. Svensk miljöteknik och kunskap om anpassning till klimatförändringar ligger långt framme och kan bidra till andra länders arbete för minskade utsläpp och åtgärder för anpassning till

klimatförändringarna inklusive förändrade konsumtions- och produktionsmönster. Skr. 2007/08:89

De industrialiserade länderna svarar idag för de största utsläppen av växthusgaser. Den starka ekonomiska utvecklingen i många utvecklingsländer bidrar till ökade utsläpp och annan miljöpåverkan. En stor utmaning framöver består i att bidra till förutsättningar för dessa länder att utvecklas med en så begränsad klimatpåverkan som möjligt. Diversifiering av energikällor, en kraftig minskning av koldioxidintensiva energikällor och ökad satsning på förnybara energikällor liksom hållbar bioenergi är därför angeläget för att minska beroendet av fossila bränslen. Ökad efterfrågan på jordbruksvaror för produktion av bioenergi skapar nya möjligheter för fattiga på landsbygden. Samtidigt riskerar snabbt stigande livsmedelspriser att skapa ny instabilitet i sköra samhällen. I detta sammanhang är därför förhållandet mellan bioenergiproduktion och produktion av livsmedel i utvecklingsländerna viktig att följa.

Minskad avverkning och ett miljömässigt hållbart skogs- och jordbruk är andra viktiga anpassningsåtgärder eftersom avskogning står för ca 20% av nuvarande koldioxidutsläpp och ytterligare 15-20% kommer från jordbruk och djurhållning. Bevarande av intakta ekosystem är även viktigt för att minska sårbarheten, tex. för ändrade vattenflöden och andra effekter av klimatförändringen. Sverige intar en ledande roll i de internationella förhandlingarna om en ny klimatordning efter 2012, inte minst genom EU ordförandeskapet under det andra halvåret 2009.

En stor utmaning för de fattiga länderna är att hantera anpassningen till klimatförändringen. Det är helt nödvändigt att höginkomstländerna bidrar med kunskap och resursuppbyggnad för anpassningsåtgärder till de fattiga länderna. Sverige kan bidra genom bl.a. miljö-, närings- och biståndspolitikerna. Det är också viktigt att få till stånd en fungerande marknad för biobränsle och andra miljövänliga varor, teknik och tjänster. Bl.a. kan svensk teknikexport vara betydelsefull. Genom internationellt arbete för att förändra ohållbara konsumtions- och produktionsmönster (den s.k. Marrakech processen), utvecklingssamarbete och kunskapsutbyte kan Sverige bidra till att stärka utvecklingsländers kapacitet att integrera klimathänsyn i arbetet med att bekämpa fattigdom. Det är särskilt viktigt eftersom klimatförändringar påverkar fattiga människors tillgång till mat framförallt på grund av tex. torka och översvämningar som leder till minskade skördar.

Regeringen har tillsatt en internationell kommission för klimatförändring och utveckling som under biståndsminister Gunilla Carlssons ordförandeskap ska ta fram förslag på hur biståndet kan klimatsäkras och hur anpassningsåtgärder kan integreras i utvecklingsländernas egna utvecklingsstrategier. En slutrapport presenteras under våren 2009. Resultatet ska föras in i arbetet inom EU och klimatkonventionen inför och under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 och den nya klimatordningen efter 2012.

Mål: Begränsning av globala utsläpp av växthusgaser och anpassning till klimatförändringar i utvecklingsländer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- verka för att få till stånd en ambitiös och effektiv internationell klimatregim efter 2012
- fortsatt vara pådrivande för en ambitiös klimatpolitik inom EU och att verka för att EU lever upp till ingångna åtagande om utsläppsminskningar och klimatanpassning
- utveckla Sveriges klimatpolitik genom att främja en bred och fördjupad samverkan mellan näringsliv, forskning och utveckling samt offentlig sektor
- stödja insatser för en uthållig användning av naturresurser genom deltagandeprocesser, förebyggande åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden, ekosystemtjänster och genetiska resurser liksom främjande av förnybar energi
- integrera ekosystemhänsyn i anpassnings- och energiåtgärder i samarbetsstrategierna för Sveriges samarbetsländer samt i samarbetsländernas egna utvecklingsstrategier
- agera för hållbar konsumtion och produktion, regionalt och internationellt bl. a. genom deltagande i FN:s arbete inom ramen för Marrakech-processen.

2.4.2 Kemikaliehantering

Den årliga världsproduktionen av kemiska ämnen ökade på 50 år från ca 7 miljoner ton per år till ca 400 miljoner ton år 2000.

Kemiska ämnen är nödvändiga i ett modernt samhälle, men en bristfällig kemikaliehantering ger upphov till allvarliga hälso- och miljöproblem. Kemikalieföreningar känner inga nationsgränser utan transporteras via luft och vatten och genom handeln med varor. Det är ett globalt problem som måste hanteras i samverkan med andra länder. En växande del av användningen och produktionen av farliga kemikalier sker i fattiga länder med bristfällig kemikaliekontroll, vilket medför att människor och miljö i dessa länder utsätts för oacceptabla risker. De fattigaste människorna drabbas ofta allra hårdast, bl.a. eftersom de ofta arbetar i en utsatt miljö samt saknar information om riskerna med farliga kemikalier. Även jordens naturresurser och den biologiska mångfalden riskerar att påverkas negativt av farliga kemikalier.

Bristande kunskaper om kemikalier och svag kemikaliekontroll kan också få ekonomiska konsekvenser för länder som exporterar kemikalier eller varor innehållande kemikalier. Kraven inom kemikaliekontrollen ökar i många delar av världen och kan i praktiken innebära handelshinder. För den som importerar produkter är det tryggare att bedriva handel med företag som har god kontroll på sin kemikalieanvändning. Stärkt kemikaliekontroll i utvecklingsländer kan bidra till att företag i dessa länder bibehåller eller utvecklar sin konkurrenskraft på världsmarknaden.

Sverige har varit ett av de tongivande länderna i arbetet med att ta fram den EU-gemensamma kemikalielagstiftningen Reach inom EU samt den globala kemikaliestrategin SAICM. Svenskt kunnande gällande hanteringen av kemikalier är efterfrågat internationellt och Sverige har en fortsatt viktig roll att spela i det internationella arbetet och i stödet till andra länder.

Kemikaliefrågorna riskerar att underminera ansträngningar att uppnå en rättvis och hållbar global utveckling och deras hantering kräver ett brett angreppssätt och berör flera politikområden såsom miljö-, jordbruks-, närings-, arbetsmarknads-, bistånds- och hälsopolitiken. Därför ska också svenska myndigheter fortsatt samverka i denna fråga. Miljösektorn ska även stärka sin samverkan med ansvariga för arbetsmarknads- och hälsofrågor för att nå framgång på kemikalieområdet.

Mål: Att användningen av farliga kemikalier i utvecklingsländer ska minska och att omhändertagandet av farligt avfall ska förbättras

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- stödja länder som vill utveckla nationell kemikaliekontroll
- verka inom EU för en stark lagstiftning och god tillämpning av reglerna i t.ex. Reach och bekämpningsmedelsförordningarna, och därigenom begränsa användningen av farliga kemikalier
- verka för att ett globalt bindande instrument för kvicksilver tas fram inom ramen för pågående process inom FN:s miljöprogram (UNEP)
- ta en ledande roll och agera i genomförandet av den globala kemikaliestrategin SAICM
- arbeta aktivt inom Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och slutligt omhändertagande av farligt avfall
- verka för att internationellt förbättra informationen om kemiska ämnen i varor och på så vis bidra till minskade miljö- och hälsorisker i hela livsrymden.

2.4.3 Hållbar stadsutveckling

Varje dag växer världens städer och deras slumområden med motsvarande hela Uppsala - 190 000 personer. Nästan hela ökningen sker i utvecklingsländer.

Det finns ett tydligt samband mellan hög urbaniseringsgrad och hög ekonomisk tillväxt. Men en snabb och omfattande urbanisering leder till problem som ofta är allvarliga och som drabbar de fattigaste människorna hårdast. Särskilt i utvecklingsländer växer städernas befolkning mycket fort, utan att nödvändig infrastruktur finns på plats. Utbyggd infrastruktur och säkrare bostäder är en nödvändighet för att förbättra fattiga människors levnadsvillkor i städernas slumområden. En central fråga är människors möjligheter att få besittningsrätten till sina bostäder. Äganderätt av mark kan möjliggöra belåning och in-teckning och utgör därmed en ekonomisk trygghet, inte minst för kvinnors

möjlighet i dessa avseenden. Bristande lagstiftning för äganderätt till mark är ofta ett grundläggande problem.

Mer än hälften av jordens befolkning bor nu i urbana områden. En stor del av energiförbrukning, miljöproblem och i ökande utsträckning, den globala fattigdomen koncentreras till dessa områden. Utvecklingen i världens städer kommer därför att ha stor påverkan på den globala utvecklingen och på hur klimatutmaningen kan mötas och den negativa miljöpåverkan minskas. Sverige har etablerat ett stort kunnande inom hållbar stadsutveckling och miljöteknik. Regeringen har nyligen avisera ett nytt stödprogram för att ytterligare utveckla och befästa positionen inom hållbar stadsutveckling och förbättra förutsättningarna för internationellt samarbete och export. Genom samverkan mellan olika aktörer och politikområden kan Sverige bidra till att skapa hållbara lösningar i ett tidigt skede i stället för att i efterhand åtgärda problem som redan uppstått.

Ofta växer städernas vattenbehov långt utöver närliggande vattenresursers kapacitet. Likaså uppstår problematiska sanitära förhållanden då både dränering och avlopp visar stora brister i tätbefolkade områden, vilket även påverkar individens personliga säkerhet och hälsa. Att stödja utvecklingen av system som försörjer stadsbefolkningen med vatten, sanitet, avfallshantering, kollektivtrafik och fjärrvärme eller annan förnybar energiförsörjning är centralt för regeringens arbete med att bidra till en hållbar stadsutveckling och därmed också till hållbara produktions- och konsumtionsmönster

Satsningar på bl.a. utveckling av landsbygdens infrastruktur kan skapa möjligheter att transportera livsmedel till stadens konsumenter.

Många städer är byggda på riskabla platser, ofta nära kuster och vid vattendrag, vilket ökar riskerna att drabbas av effekter från klimatpåverkan såsom en höjd havsnivå, översvämningar, orkaner eller andra extrema väderförhållanden. Kunskapen om att det är de fattigaste människorna i urbana områden som kommer att drabbas hårdast, bl.a. genom förstörda bostäder och försämrad tillgång till vatten och livsmedel, är ett viktigt ingångsvärde för den internationella kommissionen för klimat och utveckling som regeringen lanserade hösten 2007.

Om urbaniseringens potential tas till vara kan den innebära förbättrade möjligheter för människorna både i städer och på landsbygd samt därutöver främja ekonomisk tillväxt i hela regioner. Det handlar om regional planering som tar tillvara sambanden mellan stad och landsbygd och miljöanpassade lösningar inom t ex energi, transporter, avfall, vatten-, luft-, och avloppsrening.

Sverige ska bidra internationellt med kunnande och teknik för hållbar stadsutveckling. Investeringar i infrastruktur i kombination med institutionella reformer är nödvändigt i arbetet med att förbättra servicen till befolkningen och därmed deras möjligheter till bättre levnadsvillkor. Resurser till detta måste i huvudsak mobiliseras lokalt, bl. a genom den privata sektorn, men biståndet kan ha en katalytisk roll.

Mål: Att urbanisering sker på ett hållbart sätt och bidrar till långsiktig utveckling och fattigdomsminskning

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- verka inom FN:s boendeprogram (UN-HABITAT) i syfte att bl. a bygga upp kompetens som syftar till att stödja mekanismer för fattiga människors finansiering av sitt boende samt bilateralt samarbete för hållbar stadsutveckling
- verka för ökad internationell samverkan och erfarenhetsutbyte inom urbana frågeställningar och hållbar stadsutveckling
- verka för samarbete, handel och offentlig-privat samverkan inom miljöteknik och samhällsplanering .

2.5 Konflikter och sviktande situationer

De flesta av dagens konflikter är inomstatliga. Ofta påverkar de hela regioner och pågår under lång tid. Många konflikter bottnar i motsättningar kring religion, etnicitet, makt och råvaror men kan även handla om rena överlevnadsfrågor som tillgång till vatten och betesmark. Terroristhandlingar och extremism bidrar till att skapa instabilitet och utlösa kriser.

Konflikterna medför enormt lidande och särskilt utsatta är kvinnor och barn. Ekonomisk utveckling och framväxten av socialt välstånd försvåras eller omintetgörs. Konflikterna, som ofta förvärras och förlängs av den illegala handeln med vapen, drabbar hela regioner genom instabilitet, flyktingströmmar, miljöförstöring och terroristverksamhet. I krigens spår växer den organiserade brottsligheten, inte minst drog- och människohandeln. Ingen del av världen förblir opåverkad. Europa och Sverige drabbas indirekt av krig och konflikter långt borta från vårt närområde.

Många delar av världen präglas av instabilitet, överhängande konflikthot och skör fred. Regioner, stater och områden som befinner sig i sådana sviktande situationer saknar ofta förmåga att möta basala behov. De har svårt att kontrollera sitt territorium och rymmer ofta parallella säkerhetsstrukturer. Det demokratiska underskottet är i allmänhet betydande och de mänskliga rättigheterna kränks.

Det krävs insatser för att bistå konfliktdrabbade länder med att förebygga, dämpa, och lösa väpnade konflikter. I detta arbete är det centralt att förebygga uppkomsten och spridningen av väpnad konflikt, lösa konflikten när den har uppkommit förhindra återgång till väpnad konflikt, stabilisera sviktande situationer samt, i förekommande fall, bidra till statsbyggande.

Dagens komplexa konflikter ställer nya krav på det internationella samfundet. Tiden är förbi då man mestadels skickade militär trupp för att skilja stridande parter åt. Numera präglas insatsernas utformning och sammansättning ofta av hänsyn till att de mål som ska uppnås berör både säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter. I linje med detta beslutar FN:s säkerhetsråd numera om multifunktionella mandat, som syftar till att säkra freden och stärka hela samhällen, med såväl militära som civila insatser.

Regeringen är djupt engagerad i den nya generationens freds-, stats- och institutionsuppbyggnadsarbete. Som medlem i EU bidrar Sverige till EU:s arbete med krishantering och fredsbyggande. Sverige har bl.a. deltagit i EU:s samtliga civila och militära fredsfrämjande insatser.

Sverige verkar också bilateralt, liksom multilateralt genom bl.a. FN och Världsbanken med en lång rad verktyg. Hit hör det nya utvecklingssamarbetet som bl.a. fokuserar på konflikt- och postkonfliktländer. Hit hör också vårt arbete med konfliktförebyggande, medling, nedrustning, icke-spridning och fredsbyggande. Och hit hör att vid prövning av svensk vapenexport även beakta den hållbara utvecklingen i mottagarlandet, i enlighet med EU:s uppförandekod för vapenexport. De svenska riktlinjerna för krigsmaterielexport framhåller särskilt den vikt som vid den utrikespolitiska bedömningen av varje utförelse ska fästas vid respekten för mänskliga rättigheter i mottagarlandet. Situationen i mottagarlandet vad gäller mänskliga rättigheter ska alltid vägas in, även i de fall då det är fråga om utförelse av materiel som i sig inte kan användas för att kränka mänskliga rättigheter. Den svenska krigsmaterielexporten ska ske på ett sätt som inte motverkar en rättvis och hållbar global utveckling.

För att det svenska arbetet med att bistå konflikttrabbade länder och verka i sviktande situationer ska bli verkningsfullt måste det omfatta flera politikområden som agerar samstämmigt. Detta kräver ett brett angreppssätt där konfliktens specifika omständigheter avgör den slutliga utformningen av insatser och engagemang. Arbetet för säkerhet och utveckling hänger exempelvis nära samman med insatser för friare handel, ökad sysselsättning, bättre miljö och stärkta påverkansmöjligheter för kvinnor, barn och ungdomar.

Exemplet Afghanistan

Säkerhetssituationen i Afghanistan är på sina håll mycket skör, vilket utgör ett hot mot såväl rättstaten som utvecklingen i landet. Otryggheten, särskilt i den södra delen av landet, kan göra det svårt för befolkningen att röra sig fritt till och från skola, jobb och marknader. Instabiliteten lägger hinder i vägen för handel. Fattigdomen är stor. Sverige har ett omfattande engagemang för att bidra till att förbättra säkerheten, utvecklingen och respekten för mänskliga rättigheter i landet. Bl.a. uttrycks vårt engagemang för Afghanistan genom vårt deltagande i *International Security Assistance Force* (ISAF) med militärt stöd samt civila politiska och utvecklingsrådgivare, framför allt till PRT (Provincial Reconstruction Team) i Masar e Sharif. Därtill har Sverige ett omfattande humanitärt och långsiktigt utvecklingsbistånd, inklusive utbildning av polis och stöd till uppbyggnaden av rättsväsendet bilateralt, men även genom FN och EU.

2.5.1 Säkerhetssektorreformer

Demokratisk kontroll över säkerhetssektorn i en stat är centralt för att freden ska bli varaktig i stater som just har genomlidit konflikt och som håller på att återgå till ett normalt liv.

Skr. 2007/08:89

Fattigdomsbekämpande insatser kan omintetgöras om inte ett lands säkerhet och behov av att reformera säkerhetssektorn, beaktas. Varaktig fred och fungerande, demokratiska samhällen förutsätter att säkerhetssektorn; militären, polisen och hela rättskedjan, är under demokratisk kontroll och insyn, att den är effektiv och kompetent samt respekterar de mänskliga rättigheterna. Men i många konflikt- och postkonfliktländer utgör säkerhetssektorn snarare en orsak till instabilitet än en garanti för säkerhet och respekten för de mänskliga rättigheterna. Individens rättsäkerhet åsidosätts ofta, militär snarare än polis ansvarar för den interna säkerheten och polisen är ofta underfinansierad, bristfälligt utbildad, illa ledd och korrupt. Detta är naturligtvis ett dåligt utgångsläge för utveckling. Därigenom ökar också riskerna för att polis, militär och andra myndighetsutövare gör sig skyldiga till övergrepp, såsom tortyr och utomrättsliga avrättningar. En fungerande säkerhetssektor och ett fungerande rättsväsende är således förutsättningar för utveckling mot en stabil demokrati, mänskliga rättigheter och ekonomiskt välstånd.

Säkerhetssektorreform (SSR) är ett brett ämnesområde. Ibland består insatserna i att utbilda ett lands poliser eller bidra till att stärka medborgares konstitutionella skydd mot övergrepp från statsmakten. Ibland gäller det något så grundläggande som att installera och genomföra ett betalningssystem som gör att landets soldater eller poliser får sina löner.

För att åstadkomma god samhällsstyrning av säkerhetssektorn krävs samlade insatser som omfattar olika politikområden och olika aktörer. Detta kan omfatta jurister som kan bistå i lagstiftningsarbete, utvecklingsrådgivare som kan reformera den civila statsförvaltningen och försvarsexperter som kan hjälpa till med att sätta försvarssektorn under civilt styre.

Regeringen anser att ett engagemang byggt på samstämmighet och samordning utgör grunden för att kunna bistå konflikttrabbade länder på ett effektivt sätt. Den SSR-inriktning som har tagits fram inom Regeringskansliet utgör en god grund för fortsatt arbete. Inriktningen omfattar flera politikområden och en rad olika aktörer. På basis av denna inriktning avser regeringen nu intensifiera Sveriges arbete med SSR-insatser i icke demokratiska länder, i konflikt- och postkonfliktländer samt i sviktande situationer. Regeringen bidrar redan aktivt till utformningen och genomförandet av EU och FN:s SSR-insatser såväl som till det internationella policyarbetet på området.

Regeringen har som målsättning att Sveriges personella, finansiella och policyinriktade SSR-bidrag ska bidra till att skapa förutsättningar för säkerhet, utveckling och respekt för mänskliga rättigheter i de länder som berörs.

Mål: En legitim säkerhetssektor under demokratisk kontroll i konflikt-, och postkonfliktländer såväl som i sviktande situationer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- arbeta för effektivare samordning av Sveriges, EU:s och FN:s SSR-insatser, med hänvisning till den SSR-inriktning som framtagits inom Regeringskansliet
- bidra med svenskt personellt och finansiellt stöd till SSR-insatser t.ex. genom riktade utbildnings- och träningsinsatser
- stödja policyskapande, kunskapsspridning och kapacitetsuppbyggnad inom området
- bidra till att effektivisera och förbättra möjligheter för behovsanalyser.

2.5.2 Kvinnor, fred och säkerhet

Freden blir inte varaktig om inte kvinnors roll och perspektiv tas till vara i fredsarbetet.

Kvinnor utgör i regel hälften av befolkningen. Trots detta deltar de sällan eller aldrig i fredsförhandlingar eller konfliktslösningsprocesser och deras erfarenheter tas därför sällan tillvara.

Moderna konflikter drabbar civilbefolkningen i allt högre grad. Detta gäller särskilt långdragna konflikter. Kvinnor är ofta särskilt utsatta för sexuellt våld och andra grova övergrepp som ofta används som vapen i konflikter.

Så länge kvinnor och flickor saknar såväl skydd som möjligheter att påverka sin situation kommer följderna av väpnade konflikter inte att kunna hanteras eller lösas på ett sätt som leder till hållbar fred och utveckling. Därför ska Sverige särskilt uppmärksamma kvinnor i konflikt- och postkonfliktsituationer. Utgångspunkten är bl.a. våra åtaganden inom ramen för internationella konventioner, såsom Konventionen om kvinnors rättigheter (CEDAW) samt beslut och överenskommelser som FN:s säkerhetsråds resolution 1325 (2000) om kvinnor, fred och säkerhet. Sverige är och ska vara en ledande aktör när det gäller arbetet med att främja respekten för de mänskliga rättigheterna och jämställdhet.

För att stärka situationen för kvinnor och flickor i konflikt- och postkonfliktskeden ska regeringen intensifiera arbetet för att öka stöd till insatser som förbättrar skyddet för kvinnor i utsatta länder och dessa kvinnors förutsättningar att själva förändra sin situation. Det kan exempelvis gälla ökat stöd till kvinnors deltagande i demokratiska processer och till utbildning. Nära kopplingar finns också till arbetet med kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR), bekämpning av hiv/aids och bekämpning av könsrelaterat våld.

Mål: Förbättra situationen för kvinnor i konflikt- och postkonfliktsituationer

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- fortsätta implementera Sveriges handlingsplan för resolution 1325 genom att stödja kvinnors fredsinitiativ liksom att verka för en ökad andel kvinnor i internationella freds- och säkerhetsfrämjande insatser respektive i konfliktförebyggande och i fredssamtal
- höja ambitionsnivån såväl effektivitets- som resursmässigt till kvinnors deltagande i demokratiska processer, kvinnors utbildning, sysselsättning och stödet till kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa inom ramen för utvecklingssamarbetet
- förstärka arbetet med brottsbekämpning i relation till sexuellt våld och andra övergrepp, bl.a. genom att fortsätta det arbete som inleddes under det svenska medordförandeskapet för partnerskapet för gender justice, för att förbättra kvinnors tillgång och tillträde till rättsväsendet.

2.5.3 Från konflikt till långsiktigt hållbar utveckling.

Det är viktigt att stödja länder i den känsliga övergången från krig till fred för att förebygga att strider åter blossar upp.

Fredsavtal är ingen garanti för fred. Konfliktdrabbade länder återfaller ofta i stridigheter. För att bryta trenden måste världssamfundet bli bättre på att hjälpa drabbade länder att säkra freden. Svensk politik och svenska insatser inriktas därför bl.a. på konfliktförebyggande insatser. Insatserna måste inledas snabbt och fungera på kort sikt för att vara verkningsfulla. Samtidigt bör åtgärderna sträva efter att bidra till långsiktig stabilitet och utveckling. Arbetet med insatser i konfliktsituationer måste genomsyras av insikten att säkerhet, utveckling och respekt för mänskliga rättigheter och demokratiska principer är nära sammankopplade och ömsesidigt förstärkande. Ett fungerande samspel mellan säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter är därmed en förutsättning.

Regeringen arbetar bilateralt, genom EU, liksom multilateralt genom FN och Bretton Woods institutionerna. Dessutom arbetar Sverige med regionala organisationer som Afrikanska unionen (AU) samt genom att kombinera olika verktyg. Exempel på verktyg för tidig återuppbyggnad är förtroendeskapande åtgärder och avväpning, demobilisering och återanpassning av f.d. kombattanter (s k Disarmament, Demobilisation and Reintegration, DDR). Hit hör också arbetet inom ramen för FN:s fredsbyggande kommission, där Sverige förutses öka sitt engagemang ytterligare efter att hittills ha deltagit i kommissionen för Sierra Leone. Hit hör även stöd via utvecklingssamarbetet, institutionsuppbyggande insatser och kapacitetsuppbyggnad av samhällsfunktioner. EU:s transformativa kraft bidrar till att stabilisera och reformera länderna i vårt närområde, något som bl.a. illustreras genom stabiliserings- och associeringsprocessen på Balkan.

Det är också viktigt att i ett tidigt skede stödja den privata sektorn eftersom den bidrar till ökad tillväxt och även kan bidra till bättre fungerande arbetsmarknader och ökad sysselsättning. Här kan det handla om att snabbt bygga upp förstörda skolor och kliniker, eller avväpna och

sysselsätta f.d. stridande. Den unga generationen, med f.d. barnsoldater och arbetslösa ungdomar, är central och kräver särskilt fokus.

Kapacitetsstöd och handelsrelaterat bistånd måste gå hand i hand. Att främja uppbyggnaden av infrastruktur är en viktig del som ska ges ökad uppmärksamhet inom utvecklingssamarbetet även i sviktande situationer. Det kan även handla om att hantera rättsliga aspekter i övergången mellan krig och fred där särskilda domstolar, s.k. sanningskommissioner, bidrar till försoning och avslut. Regeringen ska även arbeta för att motverka grogrunder för extremism och terrorism.

En stabil säkerhetssituation är en förutsättning för demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna, en fungerande rättsstat och långsiktigt hållbar utveckling. Sveriges deltagande i freds- och säkerhetsfrämjande insatser ska därför utformas som en integrerad och samlad politik gentemot det aktuella landet och/eller regionen. Vårt engagemang bör som utgångspunkt vara långsiktigt. Sveriges ökade deltagande i internationella fredsinsatser kräver att de svenska bidragen blir mer effektiva och ändamålsenliga. Dagens konflikter kräver ett brett angreppssätt och stor flexibilitet. Möjligheter till ett samlat svenskt engagemang ska utvärderas i anslutning till att en ny insats inleds. Så långt möjligt ska processen präglas av en helhetssyn på Sveriges deltagande. De svenska bidragen bör utformas som samlade insatser, med både militära och civila delar. Svenskt deltagande kan delvis förväntas ske i länder/regioner där Sverige bedriver en aktiv utvecklingspolitik, men också i andra områden. Utvecklingssamarbetet kan därmed utgöra en väsentlig del av det samlade svenska engagemanget. Möjliga synergier med utvecklingssamarbetet ska alltid eftersträvas.

Mål: Att bidra till att överbrygga gapet mellan konflikt och långsiktigt hållbar utveckling

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- främja insatser till stöd för privatsektorutveckling inom Aid for Trade samt samarbete med näringslivet i postkonfliktländer med utgångspunkt i OECD:s vägledning för företag som är verksamma i konfliktområden
- utveckla metoder för att i det tidiga skedet efter en konflikt arbeta med förtroendeskapande åtgärder, stärkande av freden, återintegrering av f.d. kombattanter samt stöd till försoningsprocesser och transitional justice
- arbeta för att de svenska bidragen präglas av en helhetssyn, där synergier med utvecklingssamarbetet eftersträvas
- arbeta för att motverka våldsinriktad radikaliserings och grogrunder för terrorism
- driva frågan om pelaröverskridande samarbete i EU, inklusive genom EU:s utrikestjänst. samt verka för att handlingsplanen för sviktande situationer som beräknas vara klar 2009 blir ett handfast verktyg för kommissionen och medlemsstaterna
- ta fram modeller för effektiv kommunikation, dialog och kunskapsutbyte mellan berörda departement, myndigheter och

regeringens aktörer i fält. för att främja den helhetssyn som ska prägl
svenskt deltagande i internationella insatser

Skr. 2007/08:89

- att verka för att den svenska krigsmaterielexporten ska ske på ett sätt som inte motverkar en rättvis och hållbar global utveckling .

2.6 Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot

Hiv/aids, tuberkulos och malaria samt diarré- och luftvägssjukdomar är fortfarande de sjukdomar som skördar flest liv i Afrika söder om Sahara. Utöver det ofattbara mänskliga lidandet utgör dessa centrala hinder för utveckling och fattigdomsbekämpning i Afrika. I övriga utvecklingsländer skördar andra sjukdomar än smittsamma sjukdomar flest offer. Det gäller tex. hjärt- och kärlsjukdomar, tumörer, skador samt psykisk ohälsa. De icke-smittsamma sjukdomarna ökar också i länder i Afrika söder om Sahara.

De sjukdomar som kan förebyggas genom tillgång till rent vatten och fungerande avloppssystem, regelbunden och tillräcklig tillgång till näringsriktig mat säkra livsmedel och ett hälsosystem som erbjuder vaccin och andra läkemedel är fortsatt förbisedda "fattigdomssjukdomar". Fattiga människor är mer utsatta för konsekvenserna av sjukdomar än andra då de i allmänhet har sämre förutsättningar att skydda sig mot hälsohot.

En stor utmaning globalt är att hantera den dubbla sjukdomsörda som smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar ger upphov till. Det kräver medvetna hälsofrämjande och ofta strukturella satsningar inom sektorer som ligger utanför hälsosektorn. Till dessa hör utbildning för flickor och pojkar liksom tillgång till säkra livsmedel, rent vatten, fungerande avlopps- och avfallssystem, en hälsopolitik som minskar efterfrågan på tobak och alkohol, förbättrad trafiksäkerhet, en hållbar kemikaliehantering och en hälsosam boende- och arbetsmiljö. Vidare krävs att människor ges tillgång till sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande insatser och god vård på lika villkor. Mot denna bakgrund väljer regeringen att i politiken för global utveckling, i arbetet för att minska den globala sjukdomsördan, prioritera hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder, hållbara hälsosystem och tidiga varningssystem för smittsamma sjukdomar.

Det grundläggande ansvaret för att skapa förutsättningar för god hälsa bland fattiga människor ligger hos de nationella regeringarna. I en alltmer globaliserad värld behöver emellertid nationella insatser integreras med internationella åtgärder. Sverige har god kunskap och erfarenhet på många områden inom det globala hälsoarbetet och har både ett moraliskt ansvar och ett egenintresse i att verka för en förbättrad hälsa globalt. I skyddet mot spridning av smittsamma sjukdomar är världens länder ömsesidigt beroende av varandra. Omvärldsförändringar som ökad rörlighet av människor, ändrade levnadsförhållanden, ökat handelsutbyte samt klimatförändringar innebär ständigt nya utmaningar för smittskyddet. Bakterier som är resistent mot antibiotika utgör ett hot mot våra möjligheter att tillförsäkra befolkningen ett gott smittskydd samt en god hälso- och sjukvård.

Sverige kommer att fortsätta vara en stark röst i det internationella hälsoarbetet och därigenom bidra till att millenniemål sex och åtta uppfylls. Sverige ska fortsätta verka för ett hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande angreppssätt för att minska den globala sjukdomsördan. Sverige ska också fortsätta att verka för att människor får vård och behandling på lika villkor. Ett särskilt viktigt område är rätten till sexuell och reproduktiv hälsa. Insatserna för att bekämpa den globala sjukdomsördan handlar om betydligt mer än det direkta förebyggande och behandlande arbetet. Sverige kommer därför inom ramen för såväl utvecklingssamarbetet som det internationella policyarbetet, inom t.ex. hälsa, utbildning, forskning, jordbruk och infrastruktur, att arbeta med en bred arsenal av åtgärder för att möta hälsohoten i världen.

Exemplet Trips

Utan tillgång till läkemedel kan smittsamma sjukdomar och andra hälsohot inte hanteras på ett effektivt sätt. Världshandelsorganisationen, WTO:s avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätt (Trips) påverkar i vissa avseenden fattiga länders tillgång till läkemedel. Sverige var genom EU pådrivande för att få till stånd den ändring av Trips-avtalet som nu möjliggör tvångslicensiering av patent för export av läkemedel till länder med akuta folkhälsoproblem som saknar egen tillverkningskapacitet. Sverige har agerat för att EU ska påskynda ratificeringen av beslutet, vilket skedde under 2007. Fortfarande har dock inte tillräckligt många länder ratificerat avtalet för dess ikraftträdande. Sverige kommer därför att fortsätta verka för att detta sker.

2.6.1 Hållbara hälsosystem och ökad tillgång till läkemedel

99 procent av alla nya läkemedel riktas mot välfärdssjukdomar, som t.ex. hjärt-kärlsjukdomar, diabetes, fetma och ryggont.

En stor del av världens sjukdomar kan förebyggas, botas eller lindras med hjälp av behandlingar som är kända och som är ekonomiskt överkomliga. Varje dag smittas 7 000 människor med hiv-infektion och över 22 000 insjuknar i tuberkulos. Var trettionde sekund dör ett afrikanskt barn i malaria och varje minut dör en mamma i samband med graviditet eller förlossning. Om fattiga människor hade tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård skulle miljoner liv räddas varje år. Problemet handlar om att nå ut med mediciner, vacciner och annan form av vård till dem som behöver – i tid, med effektiva metoder och till acceptabla priser. Ett annat problem är det i många länder akuta underskottet på läkare och sjuksköterskor. Ofta saknas också en hållbar styrning och finansiering av ländernas hälsosystem. I många länder är systemen som ska tillhandahålla vård och behandling och förebygga sjukdomar på väg att kollapsa eller så är de tillgängliga enbart för vissa grupper i samhället.

Vid sidan av tillgång till mat, utbildning, rent vatten och sanitet är tillgång till grundläggande hälso- och sjukvårdstjänster av kritisk betydelse för att minska sjukdomsördan och bekämpa de främsta direkta dödsorsakerna i de minst utvecklade länderna, inklusive malaria, aids, tuberkulos och komplikationer i samband med graviditet och förlossning.

Många länder står inför betydande utmaningar avseende tillgång till grundläggande infrastruktur, hälso- och sjukvårdspersonal, läkemedel samt styrning. Den centrala betydelsen av väl fungerande hälsosystem för att på ett hållbart sätt minska sjukdomsördan och främja hälsa har därför under senare år fått förnyad politisk uppmärksamhet. Ett hälsosystem består av alla – både offentliga och privata – organisationer, institutioner och resurser samt av människor vars främsta uppgift är att främja, återställa och upprätthålla en god hälsa.

I den globala biståndssarkitekturen har frågan kring harmonisering och effektivisering av biståndet (s.k. Parisagendan) en central plats. Tillkomsten av uppemot ett hundratal globala och vertikala hälsoinitiativ har ökat resurserna inom vissa delar av hälsosektorn, t.ex. för bekämpningen av hiv/aids och för vaccinförsörjningen i fattiga länder. Stora utmaningar finns vad gäller effektivitet och samstämmighet mellan de globala initiativen och deras anpassning till nationella prioriteringar, planer och program.

Sverige har komparativa fördelar i form av kompetens och lång erfarenhet av hälsosystemutveckling. Sverige har bl.a. en lång tradition av förebyggande hälsovård som smittspårning och rådgivning. Områden som Sverige särskilt uppmärksammar globalt är frågor som rör finansiering och jämlik fördelning av resurser.

Var tredje människa på jorden saknar idag tillfredställande tillgång till livsnödvändiga läkemedel. Problemet handlar dels om att fattiga människor har bristande tillgång till redan existerande läkemedel – exempelvis beroende på att de är för dyra, dåligt anpassade till den kliniska miljön eller på brister i hälso- och sjukvårdssystemet. Men problemet handlar också om att det saknas effektiva och anpassade läkemedel för många av de sjukdomar som drabbar fattiga människor i oproportionerligt hög grad. Till dessa problem kommer att resistensen mot antibiotika ökar dramatiskt i hela världen med allvarliga följder särskilt i fattiga länder där det vanligtvis inte finns tillgång till andra och tredje generationens läkemedel.

Sverige ska därför bidra till att öka tillgången till redan befintliga läkemedel men också till att stimulera utveckling av läkemedel mot sjukdomar där det idag saknas effektiva och anpassade läkemedel, diagnostik och vaccin.

Sverige ska förbättra tillgången till läkemedel bl.a. genom fortsatt stöd till den Globala Fonden mot hiv/aids, tuberkulos och malaria (GFATM). GFATM har vuxit mycket snabbt och har hittills kunnat stödja mer än 550 program i 136 länder. Med finansiering från GFATM har i dag 1,41 miljoner aidssjuka tillgång till brosmsmedicin, nästan tre miljoner människor behandlas för tuberkulos och mer än 18 miljoner myggnät, särskilt behandlade för att motverka malaria, har distribuerats.

Sverige bidrar genom utbildningsinsatser till kapacitetsuppbyggnad på immaterialrättens område, bl.a. med särskild inriktning på de minst utvecklade länderna. Sverige verkar för att den ändring i Trips-avtalet

som möjliggör tvångslicensiering av patent för export av läkemedel till länder med akuta folkhälsoproblem och som saknar egen tillverkningskapacitet ska kunna utnyttjas fullt ut. Sverige stödjer även utvecklingsländernas ansträngningar att bygga kapacitet och att utarbeta nationell lagstiftning på området. Sverige har haft en aktiv roll, parallellt med diskussionerna i WTO, för framtagande av en EG-förordning om prisdifferentiering av läkemedel för att underlätta försäljning av läkemedel till lägre priser till utvecklingsländer. Sverige är också pådrivande i WHO:s mellanstatliga arbetsgrupp om hälsa, innovation och immaterialrätt. Arbetsgruppen har till uppgift att till 2008 ta fram en global strategi och handlingsplan för att förbättra tillgången till läkemedel i utvecklingsländerna bl.a. genom att stimulera behovsdriven forskning och utveckling om sjukdomar som oproportionerligt drabbar utvecklingsländerna.

Mål: Säkerställa fattiga människors tillgång till hållbara hälsosystem och nödvändiga läkemedel

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- inom den globala hälsoarkitekturen uppmärksamma frågor som rör stärkande av hälsosystem, bl.a. genom utbildning av hälsovårdspersonal och stöd till kapacitetsutveckling, inklusive system för kunskap och innovation samt utveckling och överföring av ny teknologi
- stödja användningen av Trips-avtalets flexibilitet inom EU, WTO och World Intellectual Property Organization (WIPO) samt driva frågan om tillgång till nödvändiga läkemedel i förhandlingarna om en global strategi och handlingsplan för hälsa, innovation och immaterialrätt
- delta i arbetet med att leva upp till åtaganden i deklarationen i FN:s generalförsamling om hiv/aids från år 2001 som uppdaterades 2006
- arbeta mot antimikrobiell resistens med fokus på antibiotikaresistens bl.a. genom att bidra till WHO:s strategiska arbete mot antibiotikaresistens
- fortsatt stödja klinisk prövning för vaccikutveckling gällande hiv/aids, malaria, tuberkulos och diarré- och luftvägssjukdomar.

2.6.2 Tidig varning och snabba begränsningsåtgärder

System för tidig varning och snabba begränsningsåtgärder kan rädda liv och begränsa allvarliga konsekvenser för individ och samhälle.

Ett flertal händelser de senaste åren har visat på betydelsen och behovet av en stark beredskap och utvecklad global liksom nationell samordning inom smittskyddet. Sars och hotet om en influensapandemi är några exempel. Tidiga insatser kan rädda liv och begränsa andra allvarliga konsekvenser för individer och samhällen. Detta förutsätter samverkan kring goda system för tidig varning och snabba begränsningsinsatser samt åtgärder för att systemen ska nå ut till regional och lokal nivå.

De fattigaste länderna saknar ofta system både för att identifiera och rapportera om nya hälsohot och för att kunna vidta åtgärder och

rapportera om dessa. Människor i dessa länder drabbas därför särskilt hårt exempelvis av smittsamma sjukdomar.

I skyddet mot spridning av smittsamma sjukdomar är världens länder ömsesidigt beroende av varandra. Regeringen anser att internationellt samarbete är helt nödvändigt för att kunna hantera allvarliga hälsohot och förhindra global spridning av smittsamma sjukdomar. Länders olika begränsningsstrategier och åtgärder får effekter för andra. För att kunna ha ett effektivt samarbete måste långsiktiga epidemiologiska studier genomföras och övervakningssystem upprättas för både människors och djurs hälsa. Sådana system kan användas såväl i preventivt syfte som under en pågående smittspridning. Vidare behövs samarbete kring vilka begränsningsåtgärder som är effektiva och hur de genomförs.

Regeringen ska fortsätta stödja arbetet, särskilt inom WHO och övriga berörda delar av FN-systemet, som syftar till att stärka de globala systemen för att upptäcka och hantera plötsliga och allvariga hälsohot. WHO:s nya internationella hälsoreglemente (IHR) omfattar numera samtliga allvarliga hot mot människors hälsa som kan spridas mellan stater. Reglementet ställer krav på medlemsländerna att skyndsamt, senast inom 24 timmar, underrätta WHO om sådana misstänkta hot. WHO kan utfärda tillfälliga rekommendationer som reglerar vilka åtgärder berörda stater bör vidta mot resenärer, gods, transporter m.m. vid in- och utresor i landet. Via detta reglemente och de övervakningssystem som finns skapas ett effektivt system för att rapportera nya hälsohot som inträffar och vilka åtgärder som vidtas. Det globala samarbetet mot hälsohot har därmed en grundstruktur. Systemet förutsätter ett nära samarbete mellan WHO och närliggande organisationer som Världsgesundhetsorganisationen för djurs hälsa (OIE) och FAO.

I kampen för global hälsa är det viktigt att göra kunskap tillgänglig om olika virus och sekvensdata så att denna kunskap kan användas för vaccinproduktion. Syftet är att få till stånd en långsiktig lösning som gynnar alla och som bidrar till en global långsiktig lösning när det gäller influensavaccinförsörjning. Sverige ska fortsatt stödja det internationella arbetet med att hitta effektiva system för virusdelning samt återföring av kunskap och nyttigheter även till de länder som drabbats av fågelinfluensa och som idag levererar virus för vaccinproduktion. Inom EU finns ett nära samarbete om hälsohot, inklusive ett nätverk för tidig varning. Sverige deltar aktivt i detta arbete och driver att dessa system ska kompletteras och stärka den verksamhet som byggts upp inom WHO:s ram.

Mål: Snabba och effektiva system för tidig varning och snabba begränsningsåtgärder som kan vara operativa på regional och lokal nivå

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- i det internationella samarbetet inom FN, inklusive FAO och WHO, samt i EU-samarbetet verka för epidemiologiska studier, effektiva övervakningssystem för tidig varning och snabba begränsningsåtgärder samt för att dessa åtgärder utformas så att de kan användas på regional och lokal nivå

- fortsatt stödja arbetet med tillämpningen av det internationella hälsoreglementet (IHR)
- aktivt stödja WHO:s arbetet med att öka tillgången på läkemedel och vaccin för att förebygga en pandemisk influensa, särskilt i syfte att användas som en första begränsningsåtgärd
- fortsatt verka inom EU för effektiva system för samverkan i frågor rörande hälsohot och att arbetet sker på sådant sätt att ett sektorsövergripande samarbete främjas.

2.6.3 Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande åtgärder

Satsning på unga kvinnors utbildning är enligt Världsbanken det mest effektiva sättet att förbättra hälsan i utvecklingsländerna.

För att möta de globala hoten mot människors hälsa krävs åtgärder som angriper de grundläggande orsakerna till ohälsa och för tidig död. Merparten av dessa insatser ligger utanför hälso- och sjukvården. FN:s millenniemål lyfter särskilt fram fattigdomsbekämpning, utbildning, tillgången till mat med bra näringsinnehåll och goda miljöförhållanden. Indirekt hälsöfrämjande satsningar handlar om att skapa goda uppväxtvillkor för flickor och pojkar, säkra tillgång till utbildning, goda arbetsvillkor, en hållbar stads- och boendemiljö och en sund djurhållning och djurhälsa. Insatser inom dessa områden har ofta inte förbättrat hälsa som primärt syfte, men är avgörande för folkhälsan. Därför måste hälsa ses som en del av den breda utvecklingspolitiken där ansvaret för att motarbeta sjukdom och tidig död delas mellan flera samhällssektorer. Förebyggande åtgärder såsom undervisning i sexualkunskap, tester, rådgivning och smittspårning, att främja en hälsosam livsstil samt en mer förebyggande hälsovård, som inkluderar vacciner och mödra- och barnhälsovård, är också av stor betydelse.

Globalt sett har insikten om vikten av att arbeta hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande vuxit sig allt starkare under de senaste decennierna. Samtidigt är utmaningarna fortfarande många och anknyter i många avseenden till några av de svåraste utvecklingsfrågorna. Det handlar om ekonomisk och social ojämlikhet och att inte kunna vara öppna om sjukdomar, deras orsaker och vilka beteenden som är förknippade med risker, t.ex. maktförhållandet mellan kvinnor och män, rätten till sin sexualitet, diskriminering, reproduktiv hälsa samt konsekvenserna av livsstil och levnadsvanor.

Sverige har spelat en viktig roll internationellt i att visa på samspelet mellan hälsa och närliggande samhällssektorer. Sverige har varit aktivt i att utveckla det globala hälsöfrämjande arbetet, genom att koppla hälsa till mänskliga rättigheter, att göra hälsa till en angelägenhet för alla samhällssektorer samt att bygga en folkhälsopolitik på bestämningsfaktorer och samverkan mellan offentliga, privata och frivilliga aktörer.

Regeringen kommer fortsätta att aktivt verka för att det globala förebyggande och hälsöfrämjande arbetet förstärks och bygger på den senaste forskningen. Att bidra till hälsosamma levnadsvanor är en central del i detta arbete. Sverige kommer att fortsätta att bidra aktivt till WHO:s

arbete mot icke-smittsamma sjukdomar. Sverige kommer också att fortsätta verka för att begränsa alkoholens skadeverkningar på global nivå genom att få till en global alkoholstrategi i WHO. Syftet med strategin är att hjälpa medlemsländerna att minska den alkoholrelaterade sjukdomsörden och de ekonomiska och sociala konsekvenserna av en skadlig alkoholkonsumtion. Sverige ska fortsätta verka för att WHO:s arbete med tobaksprevention, och dess globala ramkonvention om tobakskontroll, utformas utifrån utvecklingsländernas perspektiv.

Sverige ska verka för ökad samstämmighet inom WHO mellan central, regional och landnivå för det normativa förebyggande hälsoarbete som organisationen ansvarar för, liksom i förhållande till Världsbanken, regionala utvecklingsbanker och andra berörda organisationer inom den globala hälsoarkitekturen.

Flertalet av alla smittsamma sjukdomar härstammar från djur och uppkommer där djur och människor lever tätt tillsammans vilket kan ge upphov till t ex en pandemisk influensa med allvarliga sociala och ekonomiska konsekvenser. En framtida pandemi har därför med stor sannolikhet samband med djurhållningen i fattiga länder. Sverige ska därför genom FN och med särskild betoning på Afrika, bl.a. genom samarbete mellan FAO, WHO och OIE, fortsatt stödja det multilaterala arbetet för att förebygga och lindra effekterna av en förväntad pandemi.

Mål: Att med ökad fokusering och samstämmighet i Sveriges engagemang verka för att länders och internationella organisationers arbete med de faktorer som påverkar hälsan förstärks och anpassas till rådande kunskap

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- bidra till att förstärka det kunskapsbaserade hälsofrämjande arbetet i WHO
- aktivt verka för en global strategi på alkoholområdet och för att alkohol på ett tydligare sätt integreras i den reguljära verksamheten inom WHO
- verka för att utveckla och genomföra WHO:s ramkonvention om tobakskontroll
- verka för en ökad samstämmighet i Sveriges engagemang i det globala hälsoarbetet, i WHO:s normativa arbete på central, regional- och landnivå samt mellan Världsbanken, de regionala bankerna och andra berörda organisationer inom den globala hälsoarkitekturen
- stärka det förebyggande arbetet i bekämpningen av smittsamma sjukdomar, med utgångspunkt i den strategiska handlingsplanen mot smittsamma sjukdomar.

3 Så ska politiken genomföras

"Den huvudsakliga slutsatsen är ... att samtidigt som politiken för global utveckling både nationellt och internationellt betraktas som en ytterst innovativ och prestigefylld strävan efter en samstämmig politik för utveckling har bristen på en tydlig operationalisering och ett tydligt politiskt ledarskap hindrat

Samverkan och samstämmigt agerande för utveckling kräver politiskt ägarskap och riktade insatser för att säkerställa politikens genomförande. Det bekräftas av två internationella utvärderingar av den svenska politiken för global utveckling, dels av OECD:s utvecklingskommitté (DAC), dels av den ovan citerade internationella tankesmedjan European Centre for Development Policy Management (ECDPM) på uppdrag av EU:s utvärderingsorgan.

Regeringen betonar vikten av att fokusera både på politikens innehåll och dess genomförande. Utgångspunkten för nystarten av politiken för global utveckling är de sex globala utmaningar för vilka regeringen formulerat arton fokusområden. För varje fokusområde har mål som anger riktningen för det fortsatta arbetet formulerats. Med denna tydligare fokusering skapas förutsättningar för ett gemensamt ansvar och samlat agerande också för politikens genomförande. Fokusområdena är inte en uttömmande inventering av insatsområden utan syftar till att sätta kraft bakom genomförandet av samstämmighetspolitiken på ett fokuserat och konkret vis. För att öka utvecklingseffekten av regeringens politik som helhet ska synergier mellan olika politikområden maximeras och målkonflikter tydliggöras och hanteras.

Genomförandet av politiken för global utveckling (PGU) förutsätter *ett resultatorienterat arbete* inom regeringen, Regeringskansliet och berörda myndigheter, inklusive utlandsmyndigheterna. Det ställer krav på kapacitet och analys samt på effektivt nyttjande av befintliga system för beslut, styrning och internationellt påverkansarbete, framförallt inom ramen för EU. Konkreta verktyg, exempelvis för PGU-konsekvensbedömningar och institutionella lösningar, som samrådsgrupper mellan departement, måste finnas på plats till stöd för genomförandet. Kunskapen om den svenska politiken för global utveckling och analysen av vad politiken i praktiken innebär för olika politikområden måste stärkas. Myndigheter och utrikesrepresentationen utgör viktiga aktörer i genomförandet och ska involveras i ökad utsträckning. Ett *brett politiskt ägarskap* är centralt för att satsningar på t.ex. ökad kunskap och institutionella lösningar ska leda till ökat genomslag för politiken.

Genomförandet av politiken förutsätter också en ökad samverkan med andra länder och aktörer. EU spelar en särskilt central roll. Regeringen ska kraftfullt verka för att EU lever upp till sitt fördragsbundna åtagande att integrera ett utvecklingsperspektiv i alla beslut med påverkan på utvecklingsländer.

I det internationella arbetet ska Sverige verka för att *fler länder och multilaterala organisationer* tillämpar en helhetssyn i sitt arbete med globala utvecklingsfrågor genom att verka för samstämmighet och samverkan över politikområden. De multilaterala organisationerna är i sin kapacitet som mötesplatser, normsättare samt genomförare av internationella överenskommelser centrala i hanteringen av de globala utmaningarna och i arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling.

Sverige har en lång tradition av aktivt samarbete med de multilaterala organisationerna och är sedan många år en stor bidragsgivare till FN och de internationella finansiella institutionerna. Det svenska engagemanget i dessa organisationer ska stärkas genom en effektivare samordning mellan departement och berörda myndigheter. Regeringens strategi för det multilaterala utvecklingssamarbetet är av central betydelse i detta avseende och ska genomföras med full kraft. Med utgångspunkt i denna kommer regeringen att ta fram målstyrda strategier i syfte att stärka samstämmigheten och effektiviteten i det svenska agerandet gentemot dessa organisationer.

En nära samverkan med aktörer i Sverige och i våra samarbetsländer i utformandet och genomförandet av politiken stärker genomslaget ytterligare. Här spelar utbildning och forskning i Sverige en central roll. De utgör centrala komponenter för en ökad förståelse av globala utvecklingsprocesser. Regeringen anser att utbildning på alla nivåer så långt som möjligt bör genomsyras av ett globalt perspektiv. För att forsknings- och utbildningsinsatser ska vara framgångsrika krävs internationellt samarbete, inte minst med universitet och andra forskningsinstitutioner i utvecklingsländer. Forskningsinsatser vägs mot det samlade forskningsbehov som finns och som kommer att redovisas i den kommande forskningspolitiska propositionen.

Genomförandet av politiken för global utveckling är regeringens gemensamma ansvar. Varje politikområde ansvarar för sitt bidrag till politikens övergripande mål om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Det betyder att politiken för global utveckling ska påverka hur politiken inom olika politikområden formuleras och genomförs och inte att målen för fokusområdena ersätter målen för olika politikområden. Rättighetsperspektivet och fattiga människors perspektiv på utveckling ska vara vägledande vid prioriteringar och utformning av den svenska politiken. Finansiering av de åtgärder som regeringen redovisar i skrivelsen innebär inga ökade utgifter utöver i statsbudgeten beräknade ramar. Biståndsministern har regeringens uppdrag att samordna politiken.

Vid sidan av målen för fokusområdena formuleras nu för första gången också enligt nedan mål för hur arbetet ska genomföras. Målen är styrande för hela regeringens och Regeringskansliets arbete med politiken för global utveckling med fokus på de sex globala utmaningarna.

3.1 Styrning, organisation och uppföljning

För att förstärka genomförandet av den svenska politiken för global utveckling, följa utvecklingen över tid och stimulera ett kontinuerligt lärande krävs en tydlig *resultatstyrning av arbetet*. Regeringskansliet ansvarar gemensamt för att omsätta målen för de arton fokusområdena samt de specifika målen för genomförandet av politiken som anges i detta avsnitt, i befintliga processer för löpande politikutformning och verksamhetsstyrning. Målen för fokusområdena anger på ett övergripande plan inriktningen för regeringens arbete över politikområden. Målen ska kopplas till befintliga processer för att omsätta politiken i bl.a. propositioner, verksamhetsplanering och myndighetsstyrning. För biståndet omsätts politiken även i policys, strategier och metodriktlinjer.

Styrningen förutsätter att målen görs verksamhets specifika och uppföljningsbara genom att resultatindikatorer utvecklas för varje mål. Därigenom tydliggörs ansvarsförhållanden och samverkansformer inom och mellan olika politikområden i genomförandet av politiken. Detta arbete inleds nu inom Regeringskansliet.

Genomförandet av politiken och de globala utmaningarna kräver att *arbetet organiseras* för att stödja en nära samverkan inom Regeringskansliet och mellan Regeringskansliet och berörda myndigheter, inklusive utlandsmyndigheterna. Regeringen vidtar således åtgärder för att stärka arbetets organisation vilket exemplifieras nedan. Bl.a. kommer ett PGU-forum att inrättas inom Regeringskansliet med syftet att främja samstämmighet och synergier samt tydliggöra målkonflikter, så att dessa blir föremål för medvetna och övervägda politiska val.

Utlandsmyndigheternas potential för förverkligandet av den svenska politiken för global utveckling i Sveriges bilaterala relationer ska nyttjas fullt ut, framförallt i länder där diplomatin, handelsfrämjandet och biståndet verkar sida vid sida. Sveriges samarbetsstrategier för utvecklingssamarbetet är fortsatt styrande endast för biståndet, men kommer framöver i ökad utsträckning att spegla regeringens samlade engagemang i landet i syfte att stimulera samverkan mellan politikområden. Förutsättningarna för ökad samverkan mellan politikområden och svenska aktörer i Sveriges samarbetsländer har stärkts i och med regeringens beslut om landfokusering. Det gäller framförallt för länder med vilka Sverige ska bedriva så kallat selektivt samarbete. Där kommer en merpart av utvecklingssamarbetet att inriktas på att stimulera självbärande relationer som bidrar till fattigdomsbekämpning, så kallad aktörssamverkan, mellan en bred krets av aktörer i Sverige och samarbetslandet.

Regeringen kommer i samarbetsstrategierna för dessa länder att redogöra för inriktning och former för samarbetet. Som ett led i ansträngningarna att omsätta politiken för global utveckling i praktiken kommer ett pilotprojekt att genomföras för att ta fram en strategi för Sveriges samarbete med Sydafrika som inte är begränsat till enbart utvecklingssamarbete utan som omfattar huvuddelen av det svenska samarbetet med landet.

Med denna tydligare resultatstyrning stärks förutsättningarna för regeringen att på ett tydligt sätt redovisa resultat och lärdomar och löpande kommunicera politikens genomförande med riksdagen, svenska aktörer samt inom EU och internationellt. Dialogen med Sveriges samarbetsländer om samstämmighet för utveckling ska stärkas. Utvärderingar ska genomföras av såväl politikens genomförande som dess effekter. Regeringens löpande resultatredovisning till riksdagen föreslås ske vartannat år.

Mål: Ett resultatorienterat arbete med fokus på de sex globala utmaningarna för effektiv tillämpning och kontinuerligt lärande i genomförandet, inklusive rutiner och arbetsorganisation som säkerställer samstämmighet och samverkan mellan politikområden och mellan Regeringskansliet och berörda myndigheter

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- ta fram verksamhets specifika och uppföljningsbara mål och resultatindikatorer för arbetet med politiken för global utveckling inklusive utmaningarna och fokusområdena samt omsätta dessa i reguljära styrsystem och arbetsrutiner som tydliggör ansvarsfördelning och former för samverkan mellan olika politikområden
- uppdra åt berörda myndigheter att bidra till genomförandet av politiken
- inrätta ett PGU-forum under Utrikesdepartementets ledning i syfte att främja samstämmighet och synergier samt tydliggöra och hantera målkonflikter
- genomföra riktade utvärderingar av genomförandet av politiken som underlag för kommande resultatredovisningar och framtida politikutformning och som instrument för att stimulera kontinuerligt lärande
- redovisa resultaten av politiken till riksdagen år 2010 med fokus på de sex globala utmaningarna.
- genomföra ett pilotprojekt med att ta fram en strategi för Sveriges samarbete med Sydafrika som inte är begränsat till utvecklingssamarbetet.

3.2 Kunskap och analys inom Regeringskansliet

Kunskap och analys om global utveckling och dess drivkrafter måste integreras med olika politikområdets specifika sakkunskap. Det förutsätter en nära samverkan mellan departement och berörda myndigheter. På detta sätt sker ett ömsesidigt, kontinuerligt lärande där ett utvecklingsperspektiv präglad av kunnande och erfarenheter inom olika politikområden genomsyrar den samlade politiken.

När beslut inom ett politikområde bedöms ha en påverkan på målet om en rättvis och hållbar global utveckling ska en konsekvensanalys göras. Politikens två perspektiv – *rättighetsperspektivet* och *fattiga människors perspektiv på utveckling* - ska vara vägledande. Exempel på frågor som bör ställas är: Främjar eller motverkar beslutet respekten för mänskliga rättigheter i utvecklingsländer? Hur påverkar beslutet individer eller specifika grupper i utvecklingsländer? På vilket sätt har fattiga kvinnor och män varit delaktiga när beslut har fattats? Vilka andra politikområden berörs av frågan och kan synergier stärkas genom samverkan? Många myndigheter spelar en viktig och för regeringen stödjande roll i analys och bedömning av olika sakfrågor ur ett utvecklingsperspektiv.

Mål: Ökad kunskap inom regeringen och Regeringskansliet om den svenska politiken för global utveckling och om effekterna på målet för politiken för global utveckling av beslut och åtgärder inom olika politikområden

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- ta fram ett verktyg/manual för PGU-konsekvensbedömning som stöd för beredningsarbetet inom Regeringskansliet
- löpande utvärdera behovet av analys som underlag för arbetet med genomförandet av politiken kopplat till utmaningarna och fokusområden och för att kunna identifiera och hantera nya skärningspunkter mellan olika politikområden och den svenska politiken för global utveckling
- stödja och aktivt bidra till internationell policy-och metodutveckling kring effekterna av OECD-ländernas politik inom olika politikområden på utvecklingen i fattiga länder, såsom *Commitment to Development Index*
- genomföra specifika utbildningsinsatser kopplade till utmaningar/fokusområden och metodutveckling
- genom det under Utrikesdepartementets ledning inrättade internationella rådet för utvecklingspolitisk analys, Global Development Council, följa den internationella policyutvecklingen av relevans för den svenska politiken för global utveckling.

3.3 Samverkan med svenska aktörer

Genomförandet av den svenska politiken för global utveckling förutsätter en bred diskussion och ett brett deltagande från olika samhällsaktörer. Genom beslut om en policy för aktörssamverkan inom utvecklingssamarbete har regeringen satt fokus på vikten av att stimulera självbärande relationer mellan svenska aktörer och aktörer i utvecklingsländer som bidrar till en rättvis och hållbar global utveckling och fattigdomsbekämpning.

I syfte att främja en bred samhällsdialog i Sverige om politiken och dess genomförande avser regeringen att öka kunskapen om politiken för global utveckling. Inför behandlingen av regeringens skrivelse till riksdagen kommer regeringen i samarbete med riksdagen att inbjuda till en hearing med deltagande av företrädare från regeringen, riksdagsledamöter samt aktörer från olika delar av samhället, såsom forskare, företag, opinionsbildare och organisationer. Genom detta arrangemang genomförs riksdagens beslut från 2003 om att upprätta ett så kallat medborgarforum med företrädare från en bred krets av aktörer i syfte att främja en bred samhällsdialog om politiken för global utveckling.

Mål: Att stimulera ett brett deltagande och en bred diskussion bland olika samhällsaktörer i genomförandet av politiken för global utveckling

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- arbeta för att öka kunskapen om politiken för global utveckling och genomförandet av denna politik genom nya kommunikationskanaler
- tillsammans med riksdagen inbjuda till en hearing inför behandlingen av regeringens skrivelse till riksdagen om politiken för global utveckling.

EU är en aktör med stora möjligheter att påverka och förändra den globala dagordningen. EU har ett fördragsbundet åtagande att främja samstämmighet för utveckling och beakta utvecklingsaspekter av beslut inom samtliga av gemenskapens politikområden med effekter för utvecklingsländer. Detta bekräftas i Lissabonfördraget. Upprättandet av EU:s gemensamma utrikestjänst skapar en viktig möjlighet att stärka EU som samstämmig aktör. Ett aktivt svenskt arbete inom EU med samstämmighet för utveckling är en förutsättning för att få internationellt genomslag för den svenska politiken för global utveckling.

Under Sveriges ordförandeskap hösten 2009 avlägger kommissionen sin andra rapport om Samstämmighet för utveckling. Regeringen kommer att arbeta aktivt tillsammans med kommissionen i framtagandet av denna rapport. Regeringen kommer under det svenska ordförandeskapet att noggrant följa resultaten av EU:s samstämmighetsarbete.

Mål: Att stärka EU:s arbete med samstämmighet för utveckling

För att bidra till målet avser regeringen bl.a. att

- verka för att kommissionen och medlemsstaterna genomför åtaganden i rådslutsatser och rullande arbetsprogram för EU:s arbete med samstämmighet för utveckling
- verka för att beslut med bäring på utvecklingsländer har föregåtts av en konsekvensanalys av beslutets påverkan på utvecklingsländernas möjlighet att ta sig ur fattigdom.
- i samverkan med likasinnade länder verka för att ägarskapet för och kunskapen om samstämmighet för utveckling stärks inom medlemsstater, Rådet, Europaparlamentet och kommissionen.

4 Resultatredovisning sammanfattning

Nedan följer en sammanfattning av de resultat som uppnåtts i arbetet med politiken för global utveckling sedan den förra skrivelsen presenterades för riksdagen i maj 2006. Redovisningen bygger på de 65 mål som formulerades i 2005 och 2006 års skrivelser. Redovisningen är organiserad efter politikens huvuddrag såsom de har grupperats i tidigare skrivelser till Riksdagen.

4.1 Grundläggande värden

4.1.1 Respekt för de mänskliga rättigheterna

Respekt för mänskliga rättigheter är en grundläggande förutsättning för en rättvis och hållbar global utveckling. Regeringen driver en resultatriktad politik, både nationellt och genom EU samt regionala och internationella organisationer, för att stärka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna.

Sverige arbetar för att förbättra integreringen av ett rättighetsperspektiv i FN:s och de internationella finansiella institutionernas verksamhet. Arbetet har bl.a. bidragit till att generalförsamlingen 2006 inrättade *ett nytt råd för mänskliga rättigheter* som under sitt inledande arbete uppmärksammat allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i bl.a. Sudan och Burma. Sverige har arbetat för *dödsstraffets avskaffande* vilket hösten 2007 bidrog till en FN-resolution som uppmanade de stater som fortsatt tillämpar dödsstraffet att införa ett moratorium. Regeringen har även bidragit till, och undertecknat, FN:s konventioner om *rättigheter för personer med funktionshinder och personer som har blivit utsatta för påtvingande försvinnanden*. Inom EU verkar Sverige för att mänskliga rättigheter mer effektivt ska genomsyra *EU:s yttre förbindelser* och verksamhet vilket bl.a. har resulterat i antagandet av ett självständigt instrument för att finansiera enskilda organisationers arbete med demokrati och mänskliga rättigheter i tredje land. Sverige har, bl.a. inom WHO, arbetat aktivt för att försvara kvinnors, flickors och ungdomars *sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter*. Bl.a. tack vare regeringens stöd erhöll RFSL medlemskap i FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) i juni 2007. För att mänskliga rättigheter ska ges ökat utrymme och genomslag inom *Världsbanken* har regeringen bl.a. givit stöd till flera initiativ och insatser på jämställdhetsområdet samt arbetat aktivt för att etablera en fond för mänskliga rättigheter. Sveriges stöd till Internationella arbetsorganisationen (ILO) bidrar till att stärka respekten för arbetstagares mänskliga rättigheter. Regeringen har uppmärksammat *enskilda staters efterlevnad av de mänskliga*

rättigheterna genom bl.a. särskilda landdialoger och i de årliga offentliga rapporterna om mänskliga rättigheter. Skr. 2007/08:89

Regeringen bedömer att ett samlat och målmedvetet arbete från Sveriges och det övriga internationella samfundets sida har bidragit till att människor världen över bättre har kunnat åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Arbetet inom FN och andra multilaterala forum ger Sverige möjlighet att befästa normbildningen på området och verka för en samlad ansats från det internationella samfundets sida. På egen hand och genom EU har regeringen dragit nytta av deltagande i politikutvecklingen på området, påverkansarbete gentemot enskilda stater, utvecklingssamarbetet, handelspolitiken m.m. Utfallet bör underbyggas av regeringens förstärkta målsättning enligt skrivelse (2007/08:109) Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik att de mänskliga rättigheterna ska genomsyra alla politikområden.

4.1.2 Demokrati och god samhällsstyrning

Regeringens demokratifrämjande arbete syftar till att skapa förutsättningar för kvinnor och män, flickor och pojkar att påverka och förbättra sina levnadsvillkor genom att de ges reella möjligheter att ha kunskap om, våga hävda och utöva sina politiska och medborgerliga rättigheter och därigenom skaffa sig inflytande över sin livssituation.

Sverige har beslutat att ekonomiskt stödja *FN:s fond för demokratifrämjande insatser*, en av flera aktörer på demokratiområdet som uppbär svenskt stöd. Sverige arbetar för att öka inflytandet för de fattigaste länderna i de internationella finansiella institutionerna. Genom ett beslut 2006 tilldelades några särskilt underrepresenterade länder i IMF en kvotahöjning för att öka deras röststyrka och inflytande. Sverige var bland de starkaste förespråkarna för den Världsbanksstrategi för god samhällsstyrning och korruptionsbekämpning som antogs våren 2007. Sverige har under 2007 även tillträtt FN:s konvention mot korruption. Sida har utarbetat maktanalyser om formella och informella maktstrukturer i samarbetsländer vilket resulterat i att Sverige lättare kan identifiera strategiska aktörer med en tydlig fattigdomsriktad agenda. Inom ramen för FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (UNESCO:s) arbete har regeringen beslutat att Sverige ska verka för att tydligare framhålla frågor som berör yttrande- och pressfrihet, tillgång till kunskap och information för alla samt respekt för kulturell och språklig mångfald. Under 2006 beviljades ett antal aktörer inom det civila samhället stöd från Regeringskansliet, ett flertal seminarier anordnades som bidrog till att bredda och fördjupa det svenska civila samhällets engagemang för politiken för global utveckling.

Regeringen bedömer att den tematiska prioriteringen av demokrati och mänskliga rättigheter inom utvecklingssamarbetet, det internationella samarbetet mot den gränsöverskridande brottsligheten samt stödet till det civila samhället har skapat goda förutsättningar för ett mer samlat svenskt agerande för att främja en demokratisk utveckling i våra samarbetsländer.

Jämställdhet och lika villkor och möjligheter mellan könen är en förutsättning för en hållbar utveckling. Det handlar både om rättvisa och alla människors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna och om effektiv fattigdomsbekämpning.

Regeringen har förstärkt arbetet med att föra in ett jämställdhetsperspektiv i internationella organisationers policies, verksamhetsplaner, riktlinjer och beslut. Under 2006 och 2007 har till exempel Sveriges aktiva och pådrivande insatser i mellanstatliga förhandlingar resulterat i att perspektivet för första gången finns med i flera tematiska FN-resolutioner, såsom resolutionen i Generalförsamlingens tredje utskott om hjälp till flyktingar i Afrika. Sverige har lyft fram vikten av det förebyggande arbete i bekämpningen av människohandel. För första gången finns människohandel på den politiska dagordningen i Ukraina och informationskampanjer har genomförts. Den svenska sexköpslagen har lyfts fram som ett exempel på förebyggande arbete och bekämpande av efterfrågan på sexuella tjänster vid olika internationella konferenser och möten. Resultatet har blivit att Sverige har påverkat debatten i många länder och att flera länder har infört eller bereder liknande lagstiftning. En omorganisering av Kommerskollegium har underlättat arbetet med att uppmärksamma och analysera kopplingarna mellan handel och jämställdhet.

Regeringen bedömer att Sveriges bidrag internationellt till jämställdhet och bättre villkor och möjligheter för kvinnor och flickor inom ramen för en rättvis och hållbar global utveckling har förstärkts inom flera politikområden. En intern utvärdering visar att förutsättningarna för att uppnå målet om att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra hela regeringens politik har förbättrats.

4.2 Hållbar utveckling

4.2.1 Hållbart nyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön

Hållbart nyttjande av naturresurser, omsorg om miljön samt hållbar konsumtion och produktion är centrala förutsättningar för en rättvis och hållbar global utveckling. På grund av miljöfrågornas gränsöverskridande karaktär fordras samverkan mellan den nationella politiken för hållbar utveckling och politiken för global utveckling

Regeringen lägger stor vikt vid miljö- och klimatfrågorna. Bl.a. har miljö och klimat identifierats som ett av tre prioriterade områden inom det svenska utvecklingssamarbetet under mandatperioden. Negativa effekter av klimatförändringarna drabbar fattiga människor i fattiga länder hårdast. Med den insikten som utgångspunkt lanserade regeringen hösten 2007 en kommission som ska arbeta med klimatförändringar och utveckling med ett särskilt fokus på att leverera rekommendationer om hur biståndet bättre kan bidra till att hantera effekter av klimatförändringar. Klimatförändringarna innebär stora påfrestningar på

den biologiska mångfalden i jord- och skogsbruket liksom i fisket. För att trygga livsmedelsförsörjningen för människor i utvecklingsländerna som är särskilt beroende av de lokala naturresurserna, är det därför viktigt att bevara den biologiska mångfalden. Regeringen har aktivt verkat för att FAO:s Kommission för genetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som tidigare hanterat endast växtgenetiska resurser, antog i juni 2007 ett tioårigt arbetsprogram där även skogs- och fiskgenetiska resurser prioriteras. Sverige har även deltagit i arbetet med den globala handlingsplanen för husdjursgenetiska resurser, som antogs i september 2007.

Sverige är pådrivande internationellt för att se till att handelspolitiken bidrar till det globala klimatarbetet vilket bl.a. resulterat i att hållbar utveckling behandlas i EU-kommissionens pågående frihandelsförhandlingar med Asien. Inför FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) i maj 2007 verkade regeringen för att integrera aspekter om hållbar konsumtion och produktion i CSD:s cykelns olika teman. Detta resulterade i påverkan av EU:s positioner samt dialoger med andra länder, bl.a. USA och Ryssland. Sverige har under 2007 bibehållit sitt ekonomiska stöd till deltagare från utvecklingsländer vid miljömöten och andra internationella miljö- och klimatrelaterade processer. Sveriges stöd har lett till att fler utvecklingsländer kan medverka vid multilaterala förhandlingar vilket främjar effektivitet och förankring av resultat i internationella processer. Inom utvecklingssamarbetet stödjer Sverige tex. ett program som har möjliggjort en snabbare start av arbetet med den globala kemikaliestrategin i utvecklingsländer samt en rad initiativ för att bevara, hållbart nyttja och rättvist fördela vinsterna av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.

Regeringen konstaterar att debatten om de klimat- och miljöproblem världen och Sverige står inför intensifierats. Insikten om att dessa frågor kräver ett globalt samarbete samt en samverkan mellan olika politikområden har också ökat i samhället. Sveriges insatser har bidragit till att uppmärksamma vikten av samstämmighet mellan miljö och utveckling. Att Sverige lyckats minska utsläppen parallellt med god tillväxt i ekonomin, är en viktig erfarenhet att dela med andra länder.

4.2.2 Ekonomisk tillväxt

För att uppnå ökat välstånd och varaktigt minska fattigdomen är ekonomisk tillväxt en grundläggande och central förutsättning. Regeringen anser att ett ekonomiskt klimat som gynnar utvecklingsfrämjande investeringar, frihandel och ökad kapacitet i utvecklingsländerna att dra nytta av detta är ett av de mest effektiva instrumenten i arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling.

Sverige arbetar för att de fattigaste länderna ska uppnå en långsiktig skuldållbarhet och har under resultatperioden skrivit av sin andel av de bilaterala fordringarna på Kamerun och Malawi. För att stötta transitionsländernas övergång till marknadsekonomi har regeringen bl.a. ett samarbetsprogram med det ryska finansdepartementet vilket har resulterat i särskilt intressanta resultat på skattesidan. Sveriges

ordförandeskap i sammanslutningen för investeringsfrämjande myndigheter och det svenska ekonomiska stödet för att stimulera etablering av och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter i utvecklingsländer har bidragit till att stärka investeringsfrämjande myndigheter i flera utvecklingsländer. Regeringen arbetar aktivt för att svenska investeringar ska bidra till en rättvis och hållbar utveckling, bl.a. har samarbetet med Kina lett till en bred dialog kring handel och globalisering.

Regeringen verkar för att fattiga länder ska få ökat marknadstillträde vilket bl.a. har resulterat i att EU enats om tull- och kvotafritt tillträde för samtliga varor från länder i Afrika, Västindien och Stilla Havet (de s.k. AVS-länderna) inom ramen för ekonomiska partnerskapsavtal med dessa länder, med undantag av tillfälliga övergångsperioder för socker och ris. Sverige har under 2006 och 2007 varit pådrivande för nya, enklare och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler i EU. Arbetet har bidragit till att förslag har presenterats för förenklingar och förbättringar i avtal med vissa utvecklingsländer för produkter av betydelse för fattiga länder. Regeringen var även pådrivande inom EU för förhandlingar om regionala frihandelsavtal. EU har nu inlett sådana förhandlingar med bl.a. Centralamerika och Andinska gemenskapen. Vidare har regeringen fortsatt verka inom ramen för avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder i WTO för att möjliggöra en ökning av utvecklingsländernas export av livsmedelsprodukter.

Hösten 2006 invigdes och etablerades ett afrikanskt handelsinstitut i Tanzania som finansieras med svenska medel för att stärka afrikanska experters handelspolitiska kompetens. Sverige stod i september 2007 värd för en internationell konferens för ökade resurser till ett samarbete som bistår utvecklingsländer i deras arbete med att ta fram utvecklingsfrämjande handelsstrategier, integrera dessa i de nationella strategier för fattigdomsminskning samt stärka givarsamordningen. Sverige har också varit pådrivande inom EU med att förstärka och förbättra det handelsrelaterade biståndet. Hälsofrågor har fått allt större betydelse i handelssammanhang till följd av att den globala handeln med jordbruks- och livsmedelsprodukter ökat mellan länder. Sverige har bidragit med stöd för att underlätta utvecklingsländers deltagande i Codex Alimentarius-arbetet. Härigenom har deras behov av kompetensutveckling och möjligheter att leva upp till andra länders krav och standarder kunnat mötas. Vidare har regeringen fortsatt verkat inom ramen för avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder i WTO för att möjliggöra en ökning av u-ländernas export av livsmedelsprodukter.

Regeringen bedömer att Sveriges arbete på området har bidragit till ett flertal resultat. Utvecklingsländernas aktiva deltagande i handelsförhandlingarna samt deras möjligheter att dra nytta av existerande marknadstillträde har ökat och förslag finns nu till bättre och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler inom EU. Framsteg i Doha-förhandlingarna har gjorts under 2007 men mycket arbete återstår.

Social trygghet, god hälsa och utbildning ökar möjligheterna för fattiga kvinnor och flickor, liksom män och pojkar att komma ut fattigdomen och varaktigt kunna förbättra sina livsvillkor.

Inom EU är Sverige drivande i arbetet med att främja migrationens positiva effekter för utveckling och att motverka de negativa konsekvenserna. Sverige var bl.a. aktivt engagerad i framtagandet av rådslutsatser om samstämmighet mellan migrations- och utvecklingspolitik som antogs i november 2007. Sverige hade också ett stort engagemang i det första mötet med det globala forumet för migration och utveckling (GFMD) i Bryssel i juli 2007, bl.a. genom att ansvara för en rundabordsdiskussion om samstämmighet mellan migrationspolitik och andra relevanta politikområden. Sverige har arbetat för att hantera krisen i utvecklingsländernas försörjning av utbildad hälsovårdspersonal genom att medverka till att EU antagit en handlingsplan och verkat för en europeisk uppförandekod vid rekrytering av utbildad hälsovårdspersonal från utvecklingsländer. Sverige har också initierat och utvecklat ett nordisk-baltiskt projekt för stöd, skydd, säkert återvändande och rehabilitering av kvinnor som fallit offer för människohandel för sexuella ändamål. Regeringens arbete med global folkhälsa har bl.a. resulterat i ett fortsatt, aktivt engagemang i kampen mot spridning av smittsamma sjukdomar. bl.a. genom deltagande i WHO:s, FAO:s och OIE:s insatser mot fågelinfluensa. Sida ingick år 2006 ett nytt treårigt avtal med Globala vaccinalliansen (GAVI). Vid en konferens om hiv/aids i Tyskland i mars 2007 agerade Sverige framgångsrikt för att sambanden mellan hiv/aids prevention och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, ska utgöra grunden för utformningen av policies, strategier och program. Sverige har också agerat inom WHO under en lång rad av år för att tydliggöra den globala sjukdomsördan. En bred utbildningspolitik och ett livslångt lärande står högt på regeringens agenda vilket har resulterat i ett antal utbytes-, samarbets- och stipendieprogram och bidrag till forskning om hållbar utveckling.

Regeringen bedömer att arbetet med att främja synergier mellan migrationspolitiken och relevanta delar av andra politikområden ökar utvecklingseffekterna av migration. Regeringen bedömer också att Sveriges engagemang i arbetet med att finna hållbara lösningar på svåra flyktingsituationer har givit resultat. Sverige har fortsatt sin medverkan i arbetet med att bibehålla och utveckla den globala anpassningsförmågan till det föränderliga internationella sjukdomspanoramat, både avseende smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar. Insatserna för att öka rörligheten mellan svenska och internationella studenter och lärosäten har haft effekt och den globala dimensionen i högskolors och universitet stärkts.

4.3.1 Konflikt hantering och säkerhet

Väpnade konflikter utgör idag ett av de främsta hoten mot utveckling. Samtidigt är brist på utveckling en grogrund för instabilitet och konflikt. Regeringen arbetar på flera sätt, både nationellt och genom internationella policyskapande organ, för att förebygga konflikter, hantera kriser och främja varaktig fred med ett tydligt utvecklingsperspektiv.

Sverige har mycket aktivt deltagit i de förhandlingar som ledde fram till EU:s rådslutsatser i november 2007 om större koordinering och pellaröverskridande samarbete beträffande säkerhet och utveckling liksom ett samstämmigt agerande vid hanteringen av s.k. sviktande situationer. Hösten 2007 arrangerade regeringen även ett internationellt seminarium för att öka kunskapen och medvetenheten om sviktande situationer. Sverige är år 2007 största givaren till FN:s s.k. klusterappell som främst syftar till en förtydligad och förutsägbar arbetsfördelning inom det humanitära biståndet. Ett av klustren syftar särskilt till att överbrygga klyftan mellan humanitär hjälp och mer långsiktiga insatser. Regeringen har genomfört ett inriktningsarbete avseende svenska bidrag till säkerhetssektorreform (SSR) vilket har resulterat i en skrivelse om hur Sverige på ett samordnat sätt ska agera samfällt vid SSR insatser. Genom att bl.a. anta en nationell uppförandekod, genomföra utbildning av militär personal och tillsätta jämställdhetsrådgivare respektive utvecklingsrådgivare arbetar regeringen för att integrera ett jämställdhetsperspektiv, liksom att bygga broar mellan säkerhet och utveckling, i alla militära insatser. Sverige bidrar aktivt till genomförandet av FN:s globala strategi mot terrorism, liksom till EU:s strategi mot terrorism och har inom ramen för dessa finansierat och genomfört ett antal utbildningsinsatser inom rättsväsendet i utvecklingsländer. Det har bidragit till att skapa en större respekt för mänskliga rättigheter och institutionell utveckling i våra mottagarländer. Sverige har även bidragit till projekt med syfte att motverka spridningen av små och lätta vapen.

Sveriges insatser för att hantera konflikters alla faser har resulterat i direkta insatser i konflikt- och postkonfliktländer där svensk personal utfört freds och säkerhetsstabiliserande insatser. Sverige har även fortsatt ansträngningarna att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet såväl nationellt som i FN, EU, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och andra internationella och nationella sammanhang.

4.3.2 Globala gemensamma nyttigheter

Med globala gemensamma nyttigheter menas de växande antal frågor som kräver åtgärder bortom nationella gränser, till exempel en god miljö, finansiell stabilitet, begränsningar av smittsamma sjukdomar och frånvaro av internationell terrorism.

Den internationella arbetsgrupp som på svenskt initiativ bildades för att undersöka globala gemensamma nyttigheter och utmaningar presenterade i september 2006 sin slutrapport vilken bidrog till att ge frågorna ökad uppmärksamhet internationellt. Regeringen ger finansiellt stöd till ett antal aktörer som arbetar för att öka kunskapen om utvecklingsfrågor. Genom exempelvis stödet till OECD Development Centre bidrar Sverige till ett forum för dialog och policyanalys inom ett helt spektra av utvecklingsrelevanta områden.

Regeringen bedömer att Sverige har bidragit till att lyfta frågorna högre på den internationella agendan, och till en ökad diskussion om vikten av att hitta sätt att hantera gemensamma globala utmaningar. Ökade resurser läggs också på vissa av de centrala utmaningarna, främst klimatförändringarna.

4.4 Slutsats

Resultatredovisningen ger en god bild av hur Sverige sedan maj 2006 inom ramen för olika politikområden bidrar till en rättvis och hållbar global utveckling. Svenska ansträngningar har bidragit till en rättvis och hållbar global utveckling på ett stort antal områden. Flera av de aktiviteter och insatser som återfinns i resultatredovisningen är pågående processer av långsiktig karaktär inom ramen för multilaterala organisationer. Resultaten, liksom det direkta svenska bidraget till dessa, kan därför ibland vara svåra att mäta och saknar ofta direkt koppling till den svenska politiken för global utveckling.

Redovisningen visar samtidigt att det saknats fokus och en strategisk styrning av verksamheten. Det är svårt att se hur arbetet för ökad samstämmighet har utvecklats över tid och hur olika politikområden har samverkat för att stärka samstämmigheten och det samlade svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling. Eftersom mål saknats för politikens genomförande så har det inte varit möjligt att följa hur exempelvis kunskapen om politiken för global utveckling har utvecklats.

Regeringens slutsats från årets och tidigare års resultatredovisning är att genomförandet av politiken, och därmed de resultat som kan redovisas, har begränsats dels av antalet mål, dels delvis bristande relevans och styrvärde för flera av de 65 målen.

Bilaga 1

Resultatredovisning

Innehållsförteckning

1	Grundläggande värden.....	66
1.1	Respekt för de mänskliga rättigheterna.....	66
1.2	Demokrati och god samhällsstyrning.....	70
1.3	Jämställdhet.....	74
2	Hållbar utveckling.....	76
2.1	Hållbart utnyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön.....	76
2.2	Ekonomisk tillväxt.....	84
2.3	Social utveckling och trygghet.....	95
3	Konflikthantering och säkerhet.....	105
4	Globala utmaningar och globala gemensamma nyttigheter.....	112

Resultatredovisning

Nedan följer en redovisning av de resultat som uppnåtts i genomförandet av politiken för global utveckling (PGU) sedan den förra skrivelsen presenterades för riksdagen i maj 2006. Resultatredovisningen bygger på de 65 mål som formulerades i Regeringens skrivelser 2004/05:161 och 2005/06:204 och är organiserad efter politikens huvuddrag, såsom de har grupperats i tidigare skrivelser till riksdagen. Redovisningen utgör exempel på insatser och resultat.

Resultatredovisningen ger en god bild av hur Sverige sedan maj 2006 inom ramen för olika politikområden bidrar till en rättvis och hållbar global utveckling. Svenska ansträngningar har bidragit till en rättvis och hållbar global utveckling på ett stort antal områden. Flera av de aktiviteter och insatser som återfinns i resultatredovisningen är pågående processer av långsiktig karaktär inom ramen för multilaterala organisationer. Resultaten, liksom det direkta svenska bidraget till dessa, kan därför ibland vara svåra att mäta och saknar ofta direkt koppling till den svenska politiken för global utveckling.

Redovisningen visar samtidigt att det saknats fokus och en strategisk styrning av verksamheten. Det är svårt att se hur arbetet för ökad samstämmighet har utvecklats över tid och hur olika politikområden har samverkat för att stärka samstämmigheten och det samlade svenska bidraget till en rättvis och hållbar global utveckling. Eftersom mål saknats för politikens genomförande så har det inte varit möjligt att följa hur exempelvis kunskapen om politiken för global utveckling har utvecklats. Regeringens slutsats från årets och tidigare års resultatredovisning är att genomförandet av politiken, och därmed de resultat som kan redovisas, har begränsats dels av antalet mål, dels delvis bristande relevans och styrvärde för flera av de 65 målen.

För att på allvar omsätta politiken för global utveckling i praktiken konkretiseras nu arbetet under mandatperioden till *sex globala utmaningar* som regeringen inom ramen för huvuddragen identifierat som centrala för att nå målet om att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling och där Sverige har möjlighet att bidra på ett effektivt sätt: *Förtryck, Ekonomiskt utanförskap, Klimatförändringar och miljöpåverkan, Migrationsströmmar, Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot samt Konflikter och sviktande situationer*. För var och en av de sex utmaningarna har tre särskilda fokusområden identifierats. Syftet med dessa sammanlagt arton fokusområden är att dels mer ingående följa ett antal frågor och processer som är centrala för att möta de globala utmaningarna, dels att identifiera uppföljningsbara mål, stimulera samverkan och understödja metodutveckling.

1.1 Respekt för de mänskliga rättigheterna

Regeringen driver en resultatriktad politik för de mänskliga rättigheterna nationellt, genom EU, i FN samt i andra regionala och internationella organisationer.

Mål 1: Att de mänskliga rättigheterna ska främjas, stärkas och skyddas

- Sverige stödjer FN:s arbete med att förbättra integreringen av ett rättighetsperspektiv i alla relevanta delar av FN-systemet och dess verksamhet. Med stöd från Sverige och EU inrättade generalförsamlingen 2006 ett nytt råd för mänskliga rättigheter som ersatte den tidigare MR-kommissionen. Rådet har under sitt inledande arbete bidragit till uppmärksammandet av allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna på olika håll i världen, bland annat genom särskilt arbete om Burma och Sudan.
- Regeringen har stärkt arbetet i FN för rättssäkerhet i enskilda länder genom att stödja generalförsamlingens normbildningsarbete och bidra finansiellt till FN-sekretariatets samordningsenhet på området.
- Sverige och EU har agerat internationellt för dödsstraffets avskaffande. De senaste årens positiva utveckling på området har fortsatt. Vid utgången av 2006 hade 128 av världens 194 länder formellt eller i praktiken avskaffat dödsstraffet, mot 109 år 2000. Den folkrättsliga normbildningen har stärkts genom att FN:s generalförsamling hösten 2007 antog en resolution som uppmanade stater som fortsatt tillämpar dödsstraffet att införa ett moratorium med sikte på straffets avskaffande.
- Regeringens arbete för kvinnors och barns rättigheter har vunnit framgångar de senaste åren. Det folkrättsliga skyddet för kvinnors rättigheter har stärkts genom att ett växande antal stater har ratificerat kvinnokonventionen, medan andra, som redan tidigare har ratificerat den, har återtagit sina reservationer. Inom det operativa biståndsarbetet har Sverige arbetat för ett stärkande av kvinnors rättigheter, senast i Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria där insatser för ökad jämställdhet nu blivit en central del av fondens verksamhet. Arbetet för barnets rättigheter har stärkts genom att ett barnperspektiv har inlemmats i arbetet på andra frågeområden EU beslutat i december 2007 om särskilda riktlinjer för främjande av barnets rättigheter.
- Inom EU verkar Sverige för att mänskliga rättigheter mer effektivt ska genomsyra EU:s yttre förbindelser och verksamhet. Arbetet har bland annat lett till att det tidigare initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter utvecklats till det självständiga instrumentet European Instrument for Democracy and Human Rights (EIDHR) för att finansiera arbete med demokrati och mänskliga rättigheter i tredje länder, i första hand till stöd för enskilda organisationer. Arbetet har

även förstärkts genom bildandet av den Europeiska Unionens byrå för grundläggande rättigheter.

- Inom EU:s krishantering har Sveriges arbete de senaste åren fått till följd att hänsyn till mänskliga rättigheter och folkrätt har kommit att prägla fler av EU:s krishanteringsinsatser. På Sveriges förslag har även EU inlett ett arbete för att förbättra rättssäkerheten i EU:s sanktioner mot tredjeland.
- Inom Europarådet har Sverige, genom sitt arbete i expertkommittén för frågor om nationella minoriteter, bidragit till att främja skyddet av nationella minoriteter bland annat genom att ta fram en handbok om former för samråd med de nationella minoriteterna. I expertkommittén för romska frågor har Sverige bidragit till ett utkast till rekommendation avseende nationella strategier för att förbättra förhållandena för romer i olika (europeiska) länder. Sverige ordnade en internationell konferens om romska kvinnors rättigheter i december 2007 tillsammans med Europarådet och EU:s byrå för grundläggande rättigheter.
- Inom det bilaterala arbetet har regeringens landdialoger med bl. a Indonesien, Kina och Laos upprätthållit den internationella uppmärksamheten på enskilda staters efterlevnad av de mänskliga rättigheterna.
- Regeringens årliga offentliga rapporter om mänskliga rättigheter i världens länder liksom regeringens hemsida för mänskliga rättigheter, www.manskligarattigheter.se har möjliggjort ett ökat medvetande hos allmänheten. Hemsidan har haft ett ökande antal läsare, med 300 000 unika besökare under 2006. Demokrati och mänskliga rättigheter utgör en av regeringens tre tematiska prioriteringar inom utvecklingssamarbetet under mandatperioden.
- Skyddet av mänskliga rättigheter och stärkande av rättstatliga principer ingår som en naturlig del av det internationella straffrättsliga samarbetet. Detta utgör inte minst förutsättningar för att samarbete ska komma till stånd i praktiken. Sverige medverkar aktivt i sådant samarbete inom bland annat EU, Europarådet och FN.

Regeringen bedömer att Sveriges i många fall omfattande insatser på området mänskliga rättigheter har varit viktiga för att se till att dessa frågor inte förlorar mark internationellt.

Mål 2: Att arbetet mot fattigdomen ska komma alla tillgodo, även äldre och personer med funktionshinder

Sverige verkar för att FN:s standardregler för funktionshindrade människors jämlikhet och delaktighet ska genomföras och följas upp. Arbetet för att funktionshindrade och äldre människor inte ska hamna utanför arbetet för en rättvis och hållbar global utveckling bedrivs även i det svenska policyarbetet inom ramen för EU, Europarådet, Världsbanken samt i Världshälsoorganisationen (WHO) och övriga FN-organ.

- Efter flera års förhandlingar antogs 2006 två nya FN-konventioner för funktionshindrades rättigheter respektive för personer som har blivit utsatta för påtvingade försvinnanden. Regeringen har undertecknat båda konventionerna och avser att föreslå riksdagen att ratificera dem. Det finansiella stödet från Sverige till enskilda organisationer

från utvecklingsländerna har sannolikt bidragit till utvecklingsländernas intresse för konventionen.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

- Frågor om åldrande har varit temat för flera FN-möten. Sverige deltog aktivt vid årets befolkningskommission vars huvudtema var *Changing age structures of populations and their implications for development*. samt på ministernivå (folkhälsominister Maria Larsson) vid FN:s Europaregion, UNECE, femårsuppföljning av Världssäldretoppmötet i Madrid 2002.

Regeringen bedömer att Sveriges aktiva medverkan i förhandlingarna om konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder har bidragit till att resultat kunde nås och konventionen antas av FN:s generalförsamling.

Mål 3: Att efterlevnaden av och respekten för de mänskliga rättigheterna för arbetstagare ska stärkas globalt

- Sverige arbetar genom Internationella arbetsorganisationen (ILO) för att förmå ILO:s medlemsländer att ratificera och efterleva organisationens konventioner. Ratifikation är ett centralt steg för att säkerställa att arbetstagare i garanteras de aktuella rättigheterna. Sverige arbetar även på andra sätt för att stärka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna för arbetstagare globalt, bland annat genom utvecklingsarbetet och genom arbetet inom ILO.
- Sedan 2005 har Sverige varit pådrivande i arbetet som lett fram till att ytterligare 40 länder ratificerat ILO:s grundläggande konventioner om föreningsfrihet och avskaffande av slaveri, barnarbete och diskriminering. Det återstår nu 155 ratifikationer av dessa åtta konventioner innan målet universell ratifikationsgrad uppnåtts. Enligt ILO (2006) har antalet barn i arbete minskat med 11 procent från 245.5 år 2000 till 217.7 2004.. Sverige stödjer det Internationella programmet av avskaffandet av barnarbete (IPEC) och ILO:s omfattande projekt i syfte att eliminera barnarbete vilket med stor sannolikhet bidragit till det faktum att barn i arbete har minskat.
- Sverige har bidragit aktivt till framtagandet av en resolution om främjande av hållbara företag och en resolution som syftar till stärka ILO:s kapacitet att främja den sociala dimensionen av globaliseringen. Under 2007 antog regeringen en sammanhållen ILO-strategi. Därigenom ökar förutsättningarna för ett mer strukturerat och sammanhållet ILO-agerande från regeringens sida.

Regeringen har stärkt sitt inflytande inom ILO genom att bli bättre på att utnyttja samarbetet inom Norden och EU för att driva angelägna frågor. De årliga handlingsplaner som ska utarbetas i enlighet med regeringens ILO-strategi syftar till ett fortlöpande proaktivt svenskt ILO-arbete.

Mål 4: Att ett rättighetsperspektiv på utveckling ska få genomslag i de internationella institutionernas verksamhet

Sverige arbetar på flera sätt aktivt för att integrera ett rättighetsperspektiv i svenska positioner och påverka andra länder att integrera ett rättighetsperspektiv i sin verksamhet samt gentemot de internationella institutionerna, som till exempel FN och Världsbanken.

- Sverige och den nordisk-baltiska valkretsen har under en längre tid aktivt arbetat för att MR-frågorna ska ges ökat utrymme och

genomslag i Världsbanken. Arbetet har ägt rum inom ramen för det löpande styrelsearbetet samt i bilaterala högnivåmöten. Världsbankens stadgar kan dock begränsa möjligheterna att vara aktiv på MR-området vilket bland annat lett till att de pågående svensk-nordiska strävandena för att inom banken etablera en frivillig fond för rättvisa och mänskliga rättigheter dragit ut på tiden.

- Sverige har givit stöd till ett betydande antal strategiska Världsbanksinitiativ och insatser på jämställdhetsområdet så som "Multi-Donor Trust Fund for Gender Mainstreaming (Genfund)" och Världsbankens nya 4-åriga handlingsplan för jämställdhet "Gender Equality as Smart Economics" (2007-2010) där biståndsminister Gunilla Carlsson deltar i en högnivårådgivningsgrupp för handlingsplanens genomförande. Bidragen var avsedda för innovativa, katalytiska insatser och försöksverksamheter för att främja arbetet med ett jämställdhetsperspektiv i insatser på områden som är prioriterade för Sverige men relativt nya i Världsbankens portfölj, till exempel mänskliga rättigheter. Sverige finansierar även en sekonderingstjänst vid Världsbanken inom området sexuell och reproduktion hälsa och rättigheter (SRHR).
- I samband med framtagandet av en ny Världsbankstrategi för hälsa, nutrition och befolkningsfrågor under våren 2007 lyckades relevanta skrivningar om familjeplanering och SRHR räddas tack vare snabba reaktioner från inte minst Sverige.
- Sverige har arbetat aktivt för att stärka UNDP:s arbete med mänskliga rättigheter och rättighetsbaserad programmering inom ramen för arbetet med en strategisk plan för 2008-2011. Denna fråga har emellertid varit politiskt problematisk och slutresultatet blev inte det Sverige hade hoppats på vilket resulterade i att Sverige valde att minska sitt stöd med ca 10 procent. I den strategiska planens mål- och resultatmatris har dock vissa framsteg gjorts, inte minst när det gäller kvinnors rättigheter. Sverige har bidragit genom att aktivt pekat på dessa frågor centrala plats i UNDP.
- Sverige har under flera år varit pådrivande för att integrera ett rättighetsperspektiv i UNICEF:s verksamhet. Det har i perioder varit svårt att vinna gehör för frågan. Vissa framgångar kan dock skönjas, till exempel att allt fler landplaner specificerar att ett barnrättsperspektiv ska genomsyra hela programcykeln och personalkapacitet förstärks på området. Genom en gemensam givarstrategi, för 2006-2009, med Canada och Storbritannien följer Sverige specifikt upp och bevakar rättighetsperspektivet.
- I Sveriges samarbete med och styrning av WHO har barnrättsperspektivet och SRHR tagits upp i flera av WHO:s resolutioner och därigenom till exempel fått spridning till landprogram i flera länder.
- Mot bakgrund av den tydliga kopplingen mellan hiv och aids och SRHR var rättighetsperspektivet en högt prioriterad fråga under det svenska ordförandeskapet i UNAIDS styrelse 2006-2007. Beslut togs då bland annat om framtagande av nya riktlinjer för UNAIDS jämställdhetsarbete. Också Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) beslutade i november 2007 att större hänsyn måste tas till jämställdhet i fondens verksamhet.

Regeringen bedömer att, med tanke på den komplexa politiska miljö som i ökande takt omger rättighetsfrågorna i så väl FN som i de internationella utvecklingsbankerna, måluppfyllelsen får betraktas som god. Sveriges i många fall omfattande insatser har varit viktiga för att se till att dessa frågor inte förlorar mark. Det dock varit politiskt möjligt att föra rättighetsarbetet framåt i alltför få forum.

1.2 Demokrati och god samhällsstyrning

Regeringens bedriver ett aktivt demokratifrämjande arbete med syfte att skapa förutsättningar för kvinnor och män, flickor och pojkar att samtidigt alternativt både kunna och våga hävda och aktivt utöva sina politiska och medborgerliga rättigheter och därigenom skaffa sig inflytande över sina levnadsvillkor.

Mål 5: Att förutsättningarna för individer att få inflytande över sina levnadsvillkor ska förbättras

Sveriges arbete sker framförallt genom utvecklingssamarbetet där Sverige finansierar ett antal aktörer på demokratifrämjandeområdet, bland annat Internationella institutet för demokrati och fria val (IDEA), FN:s utvecklingsprogram (UNDP), FN:s kontor mänskliga rättigheter (OHCHR), Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Europarådet (CoE).

- Sverige har beslutat att ekonomiskt stödja den av FN i juli 2005 inrättade fonden för demokratifrämjande insatser (UNDEF). Fonden ger stöd till statliga och icke-statliga aktörer som arbetar med att stärka demokratiska institutioner, främja respekten för mänskliga rättigheter samt tillförsäkra deltagande av alla grupper i demokratiska processer. Sveriges bidrag är ett sätt att stimulera policytänkandet på demokratiområdet och möjliggöra en integrering av demokratifrågorna i alla delar av utvecklingssamarbetet.
- Regeringen har för budgetåret 2007 höjt medelstilletdelningen till svenska partinära organisationer för verksamhet i syfte att främja ett representativt styrelseskick i utvecklingsländer och länder i Östeuropa och på västra Balkan.
- Sverige eltog aktivt i diskussionen kring framtagandet av kommissionens meddelande om samhällsstyrning och i utarbetandet av efterföljande rådslutsatser. Sverige fick i stort gehör för synpunkter relaterade till vikten av lokalt ägarskap och ökad samstämmighet i EU:s utvecklingsarbete.
- Sverige stod i juni 2007 värd för det andra demokratiforumet inom Europarådets ram för erfarenhetsutbyte om nationell demokratiutveckling. Forumet gav ett internationellt perspektiv på hur man kan bidra till att öka människors makt att påverka såväl sin vardag som samhället i stort samt ökad kunskap om hur olika metoder fungerar för att minska utanförskapet och öka delaktigheten.
- Regeringen har beslutat att stödja ett projekt som gäller främjande av vitryska kvinnors ekonomiska och politiska deltagande i det offentliga rummet, inklusive i politiska processer på alla nivåer i det vitryska samhället.

- En särskild demokratiambassadör för utvecklingssamarbetet har tillsatts vid Utrikesdepartementet och har under 2007 lett till ett stärkt svenskt engagemang för demokratifrämjande i den internationella policydialogen.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

Regeringen bedömer att den tematiska prioriteringen av demokrati och mänskliga rättigheter inom utvecklingssamarbetet har skapat goda förutsättningar för ett mer samlat svenskt agerande för att ge kvinnor och män, flickor och pojkar möjlighet att påverka sin levnadssituation. Sverige har på olika sätt bidragit till att stärka arbetet inom det multilaterala samarbetet.

Mål 6: Att styrningen av Internationella valutafonden och Världsbanken ska vara effektiv och att utvecklingsländernas inflytande stärks

Sverige verkar för att öka inflytandet för de fattigaste länderna och underrepresenterade tillväxtekonomier i IMF och Världsbanken genom ett ökat antal basröster vilket även stärker institutionernas legitimitet. Inom IMF är Sverige pådrivande i framtagandet av välbalanserade, enkla och transparenta beräkningsgrunder för de kvotandelar som styr medlemsländernas röststyrka och bättre speglar de globala ekonomiska styrkeförhållandena. Sverige arbetar även för att IMF ska få en långsiktigt hållbar finansieringsmodell med en tydlig och legitim fördelning av kostnaderna samt ökad fokus på kostnadseffektivitet. Ett viktigt styrinstrument är budgetens utformning och inriktning.

- En effekt av arbetet med ökat inflytande är att i september 2006 fattades ett beslut om att tilldela särskilt underrepresenterade länder en kvothöjning. De medlemsländer i IMF som omfattades var Kina, Sydkorea, Mexiko och Turkiet.
- Sverige stödjer att IMF och Världsbanken gör kapacitetshöjande insatser för att stärka utvecklingsländernas deltagande i institutionernas beslutsprocesser. Bland annat har personalresurserna ökat vid ländernas representationskontor i syfte att stärka utvecklingsländernas deltagande i beslutsprocessen i IMF och Världsbanken.
- Sverige verkar för att chefen för IMF, liksom för Världsbanken, ska tillsättas i en tydlig och transparent urvalsprocess, baserad på kandidaternas meriter och lämplighet. Steg i denna riktning togs i samband med tillsättning av nya chefer i IMF och Världsbanken under 2007.

Regeringen bedömer Sveriges arbetet har bidragit till de steg som har tagits inom IMF och Världsbanken för att stärka utvecklingsländernas inflytande, bland annat en kvothöjning och kapacitetshöjande insatser.

Mål 7: Att aktörer, strukturer och processer som verkar för respektive bromsar fattigdomsinriktade reformer i utvecklingsländerna ska identifieras

- Sida har under 2006 och 2007 utarbetat så kallade maktanalyser om både formella och informella maktstrukturer och maktrelationer i Sri Lanka, Sudan och Tanzania samt i Niassa-regionen i Mocambique. Detta har ökat Sveriges kunskap om olika aktörers agenda gällande fattigdomsminskning jämte vår kompetens för strategisk dialog med

olika partners i dessa samarbetsländer och andra givare särskilt i samband med utarbetandet av samarbetsstrategier samt beredning och uppföljning av insatser. Maktanalyserna har bidragit till att Sverige lättare kan identifiera de strategiska aktörer som har en tydlig fattigdomsinriktad agenda och de aktörer som saknar en sådan.

Regeringen bedömer att insikten om betydelsen av att i ett tidigt skede identifiera aktörer som kan bidra till respektive bromsa en samhällsförändring i våra samarbetsländer har stärkts inom svenskt utvecklingssamarbete.

Mål 8: Att gränsöverskridande organiserad brottslighet och korruption ska förebyggas och bekämpas

Sverige medverkar aktivt för att utveckla och förbättra det gränsöverskridande brottsförebyggande och brottsbekämpande samarbetet, exempelvis genom att ta fram, ansluta sig till och genomföra åtagandena i internationella konventioner. Sverige deltar också aktivt i det operativa samarbetet för att bekämpa smuggling, handel med narkotika, människohandel, korruption och annan organiserad brottslighet, exempelvis genom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD:s) konvention mot bestickning, FN:s konventioner mot gränsöverskridande brottslighet och mot korruption. Det internationella samarbetet äger rum i närområdet mellan de nordiska länderna, inte minst genom de gemensamma sambandsmännen som finns runt om i världen, regionalt i Östersjöområdet genom Aktionsgruppen mot organiserad brottslighet, inom EU och internationella fora som Europarådet, OECD, OSSE och FN.

- Sverige har under 2007 tillträtt FN:s konvention mot korruption. Sverige deltar aktivt i arbetet på att utveckla ändamålsenliga mekanismer för implementering och kontroll av tillämpningen av konventionen.
- Inom ramen för OECD/DAC:s nätverk GOVNET har en antikorrupsionsstrategi utarbetats som bland annat ställer krav på mer effektiv samordning mellan givare i mottagarländerna när det gäller stöd till korruptionsbekämpning. GOVNET söker i dialog med OECD:s arbetsgrupp mot bestickning hitta former för att ytterligare stävja utbudet av bestickning.
- Sverige strävar efter att nå detta mål bland annat genom att sprida kunskap om olika antikorrupsionsverktyg som genom anordnande av seminarier för företag. Sverige har under året aktivt stött arbetet i FN:s konferens för handel och utveckling (UNCTAD) som syftar till att förstärka och framhäva vikten av god samhällsstyrning som komponent i de minst utvecklade ländernas investeringsfrämjande aktiviteter.
- Sverige arbetar för en fri och rättvis handel och stöd för enklare handelsprocedurer, då handelshinder och komplicerade byråkratiska rutiner kan utgöra en grogrund för korruption, bland annat inom tullväsendet. Sverige har exempelvis gjort riktade insatser för att minska korruptionsrisken inom tullväsendet i Kina och planerar även att göra motsvarande i och i samarbete med Vietnam.
- Sverige och den nordisk-baltiska valkretsen har varit bland de starkaste förespråkarna för den Världsbanksstrategi för god

Samhällsstyrning och korruptionsbekämpning som slutligen kunde antas våren 2007, och därefter för dess implementering. Sverige deltog bland annat aktivt i konsultationsprocessen i samband med strategins framtagande, liksom i det löpande styrelsearbetet när dessa frågor aktualiseras.

Regeringen bedömer att internationellt samarbete mot den grövsta brottsligheten har blivit allt viktigare. Denna utveckling kommer med all säkerhet att fortsätta och Sverige kommer att fortsätta medverka aktivt i samarbetet.

Mål 9: Att bidra till en demokratiframjande kultur- och mediepolitik i samarbetsländerna

Sverige arbetar på flera sätt aktivt, bilateralt och i internationella fora, för att bidra till en demokratiframjande kultur- och mediepolitik i samarbetsländerna. Fokus ligger på att stimulera yttrandefrihet, kulturell mångfald och fria oberoende medier.

- FN:s organisation för samarbete inom utbildning, vetenskap och kultur, (UNESCO:s) konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar som antogs 2005 har nu ratificerats av de flesta EU-länder. Sverige har varit aktivt i framtagandet av konventionen som har en tydlig utvecklingsprofil där utvecklingsländernas intressen är uttryckligt markerade. Arbetet pågår för närvarande med implementering av konventionen i syfte att den ska bli ett verkligt instrument för kulturell öppenhet och kulturutbyte.
- Inom ramen för UNESCO:s arbete har regeringen beslutat att Sverige ska verka för att tydligare framhålla frågor som berör yttrande- och pressfrihet, tillgång till kunskap och information för alla samt respekt för kulturell och språklig mångfald.
- Inom ramen för Europarådets arbete med massmediefrågor har Sverige bidragit till att ta fram riktlinjer för skydd av yttrandefrihet och informationsfrihet i kristider och för en deklaration om skydd för och främjande av undersökande journalistik. Riktlinjerna och deklarationen antogs i september 2007.
- Positiva resultat kan rapporteras från det biståndsfinansierade partnerskapssamarbetet mellan Sverige och Sydafrika inom kulturområdet. Samarbetet har bland annat lett till fler arbetstillfällen för kulturarbetare i och erfarenhets- och kunskapsutbyte om mänskliga rättigheter bland ungdomar i Sverige och Sydafrika.
- I Sveriges dialog och samarbete med omvärlden har Svenska institutet ett särskilt uppdrag att främja demokrati och utveckling. Fokus i institutets insatser ligger på att aktivt arbeta med kommunikation och utbyte med omvärlden. Långsiktiga relationer och gemensamma läroprocesser skapas genom möten, utbildning och kulturella upplevelser. Målet är att på så sätt stärka demokrati, öppenhet, jämställdhet och respekt för mänskliga rättigheter.

Regeringen bedömer att medvetenheten om att internationellt kultursamarbete spelar en allt viktigare roll för ömsesidigt kunskapsutbyte och en demokratisk samhällsutveckling har ökat. I sin internationella kulturstrategi framhåller regeringen vikten av att samarbetet mellan aktörer inom de kultur- respektive biståndspolitiska områdena ytterligare stärks.

Mål 10: Att det civila samhällets idéer och opinion ska bidra till det konkreta genomförandet av politiken för global utveckling

Sverige arbetar på olika sätt för att stärka det civila samhällets bidrag till genomförandet av politiken för global utveckling.

- Under 2006 gavs möjligheten för aktörer inom det civila samhället i Sverige att söka så kallade katalytiska stöd hos regeringskansliet. Syftet var att skapa en mångfald tillfällen och arenor för olika aktörer att lyfta olika aspekter och perspektiv gällande PGU. Stöd tilldelades ett brett spektra av aktörer och har använts till seminarier med flera hundratals deltagare.
- Stipendieprogram utgör en betydande del av Svenska Institutets verksamhet. Genom att överföra kunskaper och bidra med svenska perspektiv bidrar de svenska stipendiaterna indirekt till den ekonomiska och sociala utvecklingen i landet ifråga. En längre studievistelse i Sverige ökar medvetenheten hos den utländska stipendiaten om aspekter ekonomisk och social utjämning, demokratisk samhällsutveckling och respekten för mänskliga rättigheter och miljö.
- Regeringskansliet, tillsammans med Sida och andra myndigheter samarbetar brett med det civila samhället i Sveriges samarbetsländer, inte minst genom FN. Ett exempel är United Nations Human Settlements Programme (UN-HABITAT), inklusive expertforumet för boende och hållbar stadsutveckling World Urban Forum (WUF) som nu ingår, efter aktivt arbete från svensk sida, i UN-HABITAT:s verksamhetsprogram och budget.
- Civila samhällets organisationer deltar aktivt i svenska delegationer till viktiga möten men också genom att vara med och påverka svensk policy. Svenska enskilda organisationer spelade bland annat en viktig roll vid ett internationellt möte i Stockholm våren 2007 om hiv-prevention inom ramen för ASEM, ett samarbetsprojekt mellan EU och Asien.

Regeringen bedömer att det finns ett behov av att bredda deltagandet från civila samhället till fler aktörer för att hålla frågorna om global utveckling på agendan. En del av aktiviteterna har också skapat nya arenor där olika aktörer kan mötas för att diskutera globalisering och samstämmighet.

1.3 Jämställdhet

Sveriges bidrag internationellt till jämställdhet och bättre villkor och möjligheter för kvinnor och flickor inom ramen för en rättvis och hållbar global utveckling har förstärkts inom flera politikområden.

Mål 11: Att alla politikområdets insatser för att genomföra politiken för global utveckling ska ske på ett sätt som bidrar till att främja jämställdhet mellan könen

Jämställdhet är ett sektorsövergripande politikområde. Målet för området är att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra alla delar av beslutsprocesser och verksamheter inom alla politikområden. Detta

innebär att jämställdhet integreras i alla insatser för att främja global utveckling.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

- En delutvärdering av arbetet med att implementera regeringens Plan för genomförande av jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet 2004-2009 har utförts. Den visar att förutsättningarna för att uppnå målet om att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra hela regeringens politik har förbättrats, främst inom budgetprocessen.
- Arbetet med att föra in ett jämställdhetsperspektiv i internationella organisationers policies, verksamhetsplaner, riktlinjer och beslut har förstärkts. Sverige bidrog med text till slutdokument och resolutioner under FN:s Kvinnokommissionens 51:e session under våren 2007. Resultat av detta arbete har varit att dessa texter har förstärkts väsentligt när det gäller områden som ligger i linje med Sveriges politik och internationella åtaganden och mål för jämställdhet.
- Under 2006 och 2007 har Sveriges aktiva och pådrivande insatser i andra mellanstatliga förhandlingar resulterat i att perspektivet finns med för första gången i flera tematiska resolutioner i Generalforsamlingens tredjeutskott, såsom exempelvis i resolutionen och resolutionen om hjälp till flyktingar i Afrika.
- Sveriges bidrag till främjande av jämställdhet i Världsbanken har bl.a. resulterat i fokus på relativt nya områden i bankens utlåningsportfölj såsom bekämpning av könsrelaterat våld och ett uppmärksammande av könsaspekter i sammanhanget av rättsstatens principer och kvinnors tillgång till rättsväsendet.
- Sverige har under 2007 fortsatt drivit kravet på ökad jämställdhet mellan män och kvinnor som en nödvändig förutsättning för att lyckas i kampen mot hiv och aids. Ett viktigt genombrott i det operativa arbetet var beslutet i Globala Fonden mot aids, tuberkulos och malaria i november 2007 om att ge jämställdhet en central roll i fondens arbete.

Regeringen bedömer att internationellt samarbete för att åstadkomma jämställdhet och lika villkor och möjligheter mellan könen är viktigt och en förutsättning för en rättvis och hållbar globalutveckling. Sverige har under perioden aktivt drivit jämställdhet i olika internationella fora och det arbetet bör fortsätta med samma inriktning.

Mål 12: Att efterfrågan på kvinnor och barn för människohandel för prostitutionsändamål ska minska

Den svenska regeringen prioriterar sedan länge bekämpningen av prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande.

- Sverige har lyft fram förbudet mot köp av sexuell tjänst som ett exempel på förebyggande arbete och bekämpande av efterfrågan på sexuella tjänster vid olika internationella konferenser och möten. Resultatet har blivit att Sverige har påverkat debatten i många länder och att några länder har infört liknande lagstiftning och andra påbörjat ett arbete för att införa det..
- Under 2004-2006 har Sverige och USA samfinansierat ett projekt rörande prostitution och människohandel för sexuellt utnyttjande. Projektet har drivits av "European Women's Lobby" (EWL) och "Coalition Against Trafficking in Women" (CATW) och har haft som mål att utveckla strategier för att förebygga och bekämpa prostitution

och människohandel, med särskild fokus på efterfrågan av sexuella tjänster i bland annat EU:s nyaste medlemsländer och kandidatländer samt i andra länder i Östeuropa och på Västra Balkan.

- Sverige har genom kriminaliseringen av köp av sexuella tjänster kunnat påverka debatten i många länder och på så sätt kan lagstiftningen ha bidragit till att närma sig målet om att minska efterfrågan på kvinnor och barn för människohandel och prostitution. Genom EWL- och CATW-projektet har nätverk byggts mellan frivilligorganisationer och statliga institutioner. Frågan om prostitution och sexindustrin har i flera länder för första gången diskuterats öppet och fått stort massmedialt intresse.

2 Hållbar utveckling

2.1 Hållbart utnyttjande av naturresurserna och omsorg om miljön

Mål 13: Att en omställning ska ske till ett hållbart samhälle

- EU:s förnyade strategi för hållbar utveckling antogs av EU:s stats- och regeringschefer i juni 2006. Sverige har verkat för en ambitiös och omfattande strategi där global fattigdom och hållbar utveckling är en av sju huvudutmaningar. Den antagna strategin lägger grund för att EU:s interna och externa politik ska vara förenlig med en global hållbar utveckling och med unionens internationella åtaganden.
- Inom ramen för uppföljningen av världstoppmötet i Johannesburg och utarbetandet av ett 10-årigt ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion (SCP) arrangerades det tredje internationella expertmötet i Stockholm i juni 2007. Mötet resulterade i fortsatt stöd för nationella och regionala processer och initiativ samt en första identifiering av element som bör finnas i det 10-åriga ramverket. Dessutom bildades ett näringslivsforum och ett forum för icke statliga aktörer, ett s.k. NGO-forum för det globala arbetet med hållbar konsumtion och produktion.
- Sverige har verkat för att handel och hållbar utveckling ska behandlas i EU:s bilaterala och regionala frihandelsavtal. Det arbetet har bidragit till att hållbar utveckling nu ingår i EU-kommissionens förhandlingsmandat för de pågående frihandelsförhandlingarna med Indien, Sydkorea och ASEAN samt Centralamerika och Andinska gemenskapen. Avtalens effekter på alla dimensioner av hållbar utveckling kommer att följas upp genom konsekvensanalyser.
- Kommerskollegium har omorganiserat verksamheten för att på ett effektivare sätt möta den efterfrågan som finns på bland annat fördjupade analyser om frågor som rör handel och hållbar utveckling. Handels direkta eller indirekta inverkan på olika dimensioner av hållbar utveckling ska här klargöras.
- Svenska FAO-kommittén arrangerade i april 2007 tillsammans med bland annat FAO Norden, Sida, KSLA och LRF ett seminarium om

vad klimat- och miljöförändringar innebär för möjligheterna att i framtiden producera tillräckligt med mat till en växande befolkning.

- Sida undertecknade i september 2007 ett ramavtal med FAO. Klimatfrågan ska prioriteras och kopplas till jordbruks-, skogs- och fiskefrågor, där man ska satsa mer på insatser mot klimatförändringarnas effekter i utvecklingsländerna. Sverige kan bidra med kompetens inom framför allt skogsområdet, frågor kring genetiska resurser och fiskefrågor.
- Sverige deltog aktivt i FAO:s Skogskommittés möte i mars 2007 och lyfte bland annat fram hur länken mellan nationella skogsprogram och mer allmänna utvecklingsstrategier som fattigdomsprogram kan förbättras. Sverige arrangerade tillsammans med Brasilien ett sidosammanhang för att exemplifiera hur länderna har kopplat nationella skogsstrategier till praktiskt genomförande samt för att lyfta fram resultatet och värdet av att arbeta mot definierade och tidsatta mål.
- Sveriges Lantbruksuniversitet driver sedan 2002 ett EU-projekt i Vietnam, Kina och Thailand som studerar samspelet mellan landsbygd och stad. Universitetet har tillsammans med sju andra svenska lärosäten bildat ett nätverk, ”Indo-Swedish Cooperation on Technical Research and Education” (INSTEC) för att främja akademiskt utbyte med Indien främst inom miljöteknik.

Regeringen bedömer att även om utmaningen för en omställning till ett hållbart samhälle är fortsatt stor, har viktiga framsteg gjorts under året. Debatten om de miljöproblem vi står inför liksom insikten om att de kräver både global samverkan och eget åtagande har ökat. I det internationella arbetet har ett stort fokus varit på frågan om hur den enskilde kan bidra till en minskad negativ miljöpåverkan.

Mål 14: Att hållbar konsumtion och produktion ska behandlas integrerat och specifikt inom FN:s kommission för hållbar utveckling

- Sverige arbetade inför FN:s kommission för hållbar utveckling (CSD) i maj 2007 för att integrera aspekter om hållbar konsumtion och produktion i de teman som ingår i CSD:s tvååriga arbetscykler. Sverige har även aktivt bidragit till bildandet av en särskild Advisory Committee för Marrakech processen dvs. utarbetandet av ett 10-årigt ramverk av program för hållbar konsumtion och produktion. Arbetet har resulterat i att Sverige påverkat EU:s positioner vid CSD samt innehållet i Ministerdeklarationen från EfE ministermötet i Belgrad Oktober 2007 (UNECE), där ett uttalat stöd ges till arbetet för hållbar konsumtion och produktion, nationellt, regionalt och internationellt.

Mål 15: Att Sverige ska vara pådrivande internationellt när det gäller att miljöanpassa och effektivisera energisystemen och att vara ett föregångsland i det globala klimatarbetet

Sverige verkar aktivt på flera sätt för att miljöanpassa och effektivisera energisystemen. Det sker bland annat genom arbete för att det europeiska utsläppshandelssystemet och Kyotoprotokollets flexibla mekanismer ska kopplas samman. Sverige bidrar genom de flexibla mekanismerna till

modernisering av energisystem i utvecklingsländer och främjar därmed en hållbar utveckling i dessa länder.

- Sverige arbetar aktivt, främst genom EU, för att få till stånd en klimatregim efter 2012 då Kyotoprotokollet löper ut. Sverige arbetar också för att förhandla nya åtaganden för Kyotoprotokollets parter inför den andra åtagandeperioden. Sverige har ett program för Kyotoprotokollets projektbaserade mekanismer med projekt i Brasilien och Indien och med projekt för att bistå Estland och Rumänien med deras genomförande.
- Sverige har lyckats minska utsläppen parallellt med en god tillväxt i ekonomin. Den svenska erfarenheten är viktig att dela med andra länder, inklusive många utvecklingsländer, exempelvis inom ramen för klimatförhandlingarna, eftersom den tydliggör att det inte behöver råda ett motsatsförhållande mellan miljöhänsyn och ekonomisk tillväxt.
- Sverige har varit pådrivande för att se till att handeln och handelspolitiken bidrar till det globala klimatarbetet. För att underlätta ett globalt samarbete på detta område har Sverige bland annat varit en av initiativtagarna till att ett 30-tal handelsministrar från industri- och utvecklingsländer samt relevanta internationella organisationer möttes i samband med FN:s klimatkonferens (UNFCCC) på Bali i december 2007, för att för första gången diskutera dessa frågor.
- Sverige har verkat för nedmontering av handelshinder för biodrivmedel, främst genom att driva att EU slopar sin höga tull på etanol. Ett viktigt syfte är att främja utveckling i de utvecklingsländer som har förutsättningar för produktion av biodrivmedel.
- Effektiva energisystem ingår i konceptet Sustainable City, som bedriver samarbetsprojekt bland annat i Kina. Sverige har i UN-HABITAT/WUFIII initierat en tävling om goda lösningar för hållbar stadsutveckling på energiområdet (Cities Beyond Oil) i ett samarbete mellan svenska och kinesiska högskolor, som ska presenteras vid WUFIV hösten 2008.

Regeringen bedömer att målpuffyllelsen är mycket god gällande såväl att vara pådrivande för miljöanpassning och effektivisering av energisystem som att vara ett föregångsland i det globala klimatarbetet. Att Sverige lyckats att bibehålla en god tillväxt i ekonomin samtidigt som utsläppsminskningar har skett är en betydelsefull del av målpuffyllelsen.

Mål 16: Att bidra till kapacitetsuppbyggnad i utvecklingsländer för att främja klimathänsyn i nationella beslutsprocesser, väl fungerande energimarknader, deltagande i de internationella institutionerna och utveckling av alternativa energikällor

Sverige bidrar till att stödja utvecklingsländers arbete med att begränsa sina utsläpp, anpassa sig till ofrånkomliga klimatförändringar och effektivt delta i förhandlingarna inom FN:s klimatkonvention och andra fora där klimatfrågan diskuteras.

- Hösten 2007 lanserade regeringen en kommission för klimatförändring och utveckling. Fokus ligger på den koppling som finns mellan klimatförändringarna och utvecklingen i de fattiga länderna. Kommissionens uppgifter är att ge förslag på hur biståndet

kan "klimatsäkras" genom att integrera riskreducering och anpassning till klimatförändringar i fattiga länders utvecklings- och fattigdomsbekämpningsplaner. Den ska även ge förslag på hur bistånd ska utformas som tar hänsyn till klimatpåverkan och risken för katastrofer i utvecklingsländerna. Resultatet presenteras i en slutrapport under våren 2009.

- Sverige stödjer International Energy Agency och International Energy Forum i deras arbete för exempelvis förbättrad dialog mellan producent- och konsumentländer.
- Statens Energimyndighet och Sida har ett samarbetsavtal för att mer effektivt kunna koppla energi- och klimatfrågor till regionala utvecklingsinsatser. Sida och Energimyndigheten samarbetar bland annat med Tanzania inom ramen för ett nationellt program för produktion av biobränslen för 2007-2009. Syftet är att reducera landets importberoende av fordonsbränsle medförande en förbättrad handelsbalans, miljöfördelar samt ökade exportmöjligheter och arbetstillfällen, främst inom jordbrukssektorn. Sida finansierar även programmet European Capacity Building Initiativ (ECBI) med syfte att stärka kapaciteten hos utvecklingsländers klimatförhandlare. Den tydligaste effekten av ECBI är den gemensamma ståndpunkt kring anpassningsfonden som G77 framförde vid FN:s klimatmöte i Nairobi i november 2006.
- Genom insatser inom ramen för utvecklingssamarbetet med de minst utvecklade länderna bidrar Sverige till att dessa länder kan stärka sin kapacitet att integrera klimathänsyn i arbetet med att bekämpa fattigdomen och skapa en hållbar utveckling.

Regeringen bedömer att flera viktiga insatser genomförts som bidrar till måluppfyllelsen. Vikten av att främja klimathänsyn i utvecklingsländers nationella beslutsprocesser har också fått ökad uppmärksamhet av det internationella samfundet under 2007. Denna utveckling kommer med största sannolikhet fortsätta och Sverige kommer även fortsättningsvis medverka aktivt i samarbetet, bland annat genom kommissionen för klimatförändring och utveckling.

Mål 17: Att bidra till utvecklingsländernas kapacitet att bevara biologisk mångfald och hållbart nyttja naturresurser

Det finns en ömsesidig påverkan mellan klimat, jordbruk, vatten och markanvändning. Utvecklingsländers kunskap och kapacitet att hantera dessa processer, inom ramen för deras utvecklings- och fattigdomsbekämpningsstrategier, bör stärkas. Exempelvis används 70 procent av världens färskvatten i jordbruket.

- Sverige verkar såväl inom EU som inom internationella växtskyddskonventionen (IPPC) för att säkerställa att de regler som tas fram är berättigade och inte utgör förtäckta handelshinder eller är onödigt administrativt betungande, liksom för att stödja utvecklingsländernas kapacitetsuppbyggnad på området.
- Sverige har aktivt medverkat i standardiseringsarbetet, liksom i genomförandet av det internationella protokollet för biosäkerhet och förordningen om gränsöverskridande förflyttning av genmodifierade grödor.

- Sverige har genom ett särskilt anslag för de minst utvecklade länderna bidragit till att öka fattiga länders deltagande vid konventionen om biologisk mångfalds (CBD) möten.
- Sverige driver aktivt frågan om tillträde till och rättvis fördelning av nyttigheter som uppkommer vid användandet av genetiska resurser
- Centrum för biologisk mångfald har tillsammans med Sida startat ett internationellt program, Swedbio. Swedbio har bland annat stöttat UNEP:s arbete med att tillämpa och vidareutveckla "Millennium Ecosystem Assessment" för att säkra fattiga människors tillgång till ekosystemtjänster.
- Sverige har i FAO:s kommitté för tryggad livsmedelsförsörjning uttalat sitt stöd för organisationens prioritering av arbetet med klimatförändringarna genom bland annat kunskapsöverföring när det gäller bioenergi till utvecklingsländerna.

Regeringen bedömer att Sverige aktivt har medverkat på den internationella arenan i enlighet med målformuleringen, bland annat genom att möjliggöra deltagande av utvecklingsländer i internationella möten om biologisk mångfald.

Mål 18: Att medverka till att genomföra internationella åtaganden om att minska utarmningen av biologisk mångfald till 2010

- Sverige har sedan 2005 bidragit, framförallt via EU, till att ta fram och lägga fast en uppsättning av indikatorer för uppföljning av 2010-målet. Indikatorerna syftar till att mäta måluppfyllelsen och omfattar såväl bevarande som hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Vidare mäter de upprätthållandet av ekosystemets förmåga att tillhandahålla varor och tjänster, hur väl traditionell och lokal kunskap upprätthålls samt resurstillgång.
- Sverige verkar inom EU för att CBD:s uppföljning och vidareutveckling av 2010-målet och den strategiska planen ska dra nytta av det konceptuella ramverk som tagits fram inom ramen för "Millennium Ecosystem Assessment". Det skulle innebära att ekosystemtjänsternas betydelse för fattiga människor betonas.

Regeringen bedömer att Sverige framför allt bidrar genom att precisera innebörden av multilaterala överenskommelser och genom att möjliggöra deltagande av utvecklingsländer i internationella möten samt genom att stärka utvecklingsländernas kapacitetsuppbyggnad.

Mål 19: Att det internationella samarbetet ska fördjupas vad gäller tillgång till genetiska resurser och ursprungsbefolkningars och lokalsamhällets traditionella kunskaper om biologisk mångfald samt vad gäller rättvis fördelning av vinster som uppkommer vid nyttjande av dessa

- Sverige har spelat en aktiv roll i EU:s arbete med att ta fram konkreta förslag som kan stärka efterlevnaden av konventionen för biologisk mångfalds regler om användandet av genetiska resurser. Sverige har därmed stärkt möjligheten för lokal- och ursprungsfolkssamhällen att delta i förhandlingarna och beslutsprocesser om tillträde och vinstdelning.
- Sverige är aktivt i det globala arbetet med djurgenetiska resurser genom FAO:s kommission för genetiska resurser för livsmedel och

jordbruk. Vid FAO:s första internationella konferens om djurgenetiska resurser i september 2007 var Sverige drivande i utformandet av en gemensam global strategi för att stoppa urholkningen av djurgenetiska resurser och för bättre resursanvändning för tryggad tillgång till mat och uthållig utveckling.

- Efter beslut i juni 2006 är alla nödvändiga verktyg för att starta implementeringen av det Internationella fördraget om växtgenetiska resurser på plats. Det viktigaste resultatet var antagandet av ett standardiserat materialöverföringsavtal för växtgenetiska resurser där bland annat den monetära vinstdelningen regleras. Sverige bidrog genom att under våren 2006 finansiera och vara värd för ett möte i kontaktgruppen som ledde fram till materialöverföringsavtalet.
- En deklaration om jordbrukarnas rättigheter antogs vid mötet i Styrande organet för Internationella fördraget om växtgenetiska resurser som hölls i oktober-november 2007. Sverige ledde för EU:s räkning förhandlingen.
- FAO:s kommission för genetiska resurser för livsmedel och jordbruk antog i juni 2007 för första gången ett 10-årigt arbetsprogram för hela sitt verksamhetsområde. Sverige agerade framgångsrikt för att skogsgenetiska resurser nu tas upp som tredje prioritet, efter växt- och husdjursgenetiska resurser. Vid mötet valdes Sverige som ett av fem länder från de europeiska regionen att representera Europa i "Inter-Governmental Technical Working Group on Plant Genetic Resources".

Regeringen bedömer att det resultat som nåddes inom Internationella fördraget om växtgenetiska resurser och den globala handlingsplanen för djurgenetiska resurser är banbrytande och kan komma att ha stor betydelse för andra internationella processer. Gällande det internationella fördraget är det viktigt att verka för att den globala finansieringsstrategi som är kopplad till fördraget får genomslag så att förtroendet för processen upprätthålls.

Mål 20: Att den marina miljön och marina områden ska skyddas samt att de marina resurserna ska nyttjas hållbart

Sverige verkar i det internationella fiskerisamarbetet inom ramen för FN, FAO, OECD och regionala fiskekommissioner. Sveriges agerande vägleds främst av målen för EU:s gemensamma fiskeripolitik samt internationella avtal.

- Fiskeriverket, Naturvårdsverket, Sida och, Sjöfaratsverket har tillsammans med Världsnaturfonden utarbetat ett marint initiativ och samverkar genom en gemensam marin samrådsgrupp. Som en del i detta arbete utbildades hösten 2007 företrädare för Nairobi konventionens länder i Östafrika i marin förvaltning.
- I december 2006 antog FN en resolution om skydd av känsliga ekosystem som bland annat inbegriper rättighets- och fördelningsaspekter kring globala resurser. Resolutionen inbjuder länder och regionala fiskerierorganisationer att senast december 2008 ha skyddat djuphavsmiljöerna mot fiske med redskap som har bottenkontakt. Sverige har deltagit i EU:s beredning av förslaget.
- Sverige deltog aktivt i FAO:s fiskerikommittés möte 2007. Vid mötet beslutades att FAO bl.a. ska arbeta med att skapa riktlinjer för hur

marina naturskyddsområden ska användas för en bättre fiskeriförvaltning, bevara biologisk mångfald, dra upp tekniska riktlinjer för djuphavsfiske samt genomföra studier av hur klimatförändringen kan komma att påverka fisket och förbereda nödvändiga handlingsprogram.

- Sveriges stöd till Östafrika har resulterat i utarbetandet av en ny långsiktig strategi för att åtgärda de allvarligaste marina och kustnära miljöproblemen samt regional marin miljödata.

Regeringen bedömer att Sveriges arbete inom FAO samt stödet till fortsatt regionalt mellanstatligt samarbete mellan utvecklingsländer i Afrika, Asien och Centralamerika har bidragit till att stärka ländernas kapacitet att skydda den marina miljön och förbättra naturresursförvaltningen av levande marina resurser.

Mål 21: Att fiskeriatvten med tredje land ska främja ett långsiktigt hållbart fiske

Sverige arbetar för att utvärderingarna och de vetenskapliga underlagen ska förbättras samt att kontrollen skärps för att beståndens långsiktiga hållbarhet ska säkras.

- Sverige verkar inom ramen för EU för att en del av betalningen för fiskerättigheterna ska användas till riktade insatser för institutions- och kapacitetsuppbyggnad av samarbetsländernas fiskeriförvaltningar. Ett antal principer som enligt svensk uppfattning bör beaktas vid bedömning av avtalen, har tagits fram, bland annat att avtalen ska grundas på ett fiske på ett outnyttjat resursöverskott, att subventionerna till EU-flottan ska fasa ut samt att avtalen ska utformas i samverkan med andra politikområden, däribland utvecklings- och handelspolitiken.

Regeringen bedömer att väl genomförda kan avtalen bidra till en bättre förvaltning av marina resurser och med landspecifika hänsyn till ekonomisk och social utveckling i de berörda utvecklingsländerna.

Mål 22: Att användningen av farliga kemikalier ska minska och att omhändertagandet av farligt avfall ska förbättras så att fattiga människors exponering för dessa minskar

- Sverige har aktivt bidragit i förhandlingarna inom FN:s Miljöprogram (UNEP) för att ta fram ett globalt bindande instrument för kvicksilver. I februari 2007 togs ett beslut om att inleda denna process. Ett globalt instrument kommer generera bättre möjligheter att kontrollera spridningen av kvicksilver. Sverige har under 2007 även bidragit med finansiering till UNEP:s katastroffond för Elfbenskusten. Fonden möjliggör sanering efter ett stort kemikalieutsläpp till följd av en transport av farligt avfall.
- Under Montrealprotokollets partsmöte i september 2007 lyckades parterna enas om en snabbare utfasning av den ozonnedbrytande kemikalien [hydro chlorfluorocarbon](#), (HCFC) vilket ger en möjlighet till en snabbare återhämtning av ozonskiktet och att utsläppen av växthusgaser minskar. Sverige har varit starkt drivande i processen och genombrottet kom bland annat med hjälp av det svenska initiativet "Stockholmsgruppen", ett globalt forum där

industri, vetenskap, enskilda organisationer och experter kunnat mötas informellt inför partsmötet.

- Sverige bidrog under 2006 och 2007 finansiellt till det snabbstartsprogram som möjliggjort en snabbare start av genomförandet i utvecklingsländer av den globala kemikaliestrategin (SAICM) från 2006. Vid FAO:s råd i november 2006 verkade Sverige aktivt för att FAO skulle anta SAICM så att arbetet med att bistå utvecklingsländerna att bygga upp en kapacitet för säker kemikaliehantering inom jordbruket ska komma till stånd.

Regeringen bedömer att Sveriges agerande på den internationella arenan har medfört flera positiva steg i riktning mot målet. Inom flertalet konventioner har åtgärder vidtagits som kan få betydelse för människors hälsa, bidra positivt till länders ekonomi och främja en god miljö, både nationellt och internationellt.

Mål 23: Att utvecklingsländerna ska ha väl fungerande miljöförvaltningar

- Samarbetet mellan myndigheter i Sverige och miljöförvaltningar i Serbien, Makedonien, Albanien, Ukraina, Vitryssland, Ryssland, Vietnam, och Kina har bland annat stärkt implementeringen av effektiva regler och kontrollmetoder för vattenförvaltning, kontroll av miljöstörande industrier, kemikaliekontroll och avfallshantering. I Naturvårdsverkets och Kemikalieinspektionens samarbeten i östra Europa och på västra Balkan har vissa projekt inriktats på att utveckla system som liknar EU:s miljöregler när det gäller anpassning av kemikalie- och vattenlagstiftningen.
- Samarbetet mellan Naturvårdsverket och dess kinesiska motsvarighet utökades under 2007 med ett nytt program för perioden 2007-2010. Samarbetet har resulterat i kapacitetsutvecklande insatser inom handel och miljö, företagens miljöarbete, kemikaliehantering och dricksvattenskydd.
- Kemikalieinspektionen har under året tillsammans med UNEP, UNDP och IPCS utvecklat samarbete inom ramen för den särskilda miljöinsatsningen för att stödja genomförandet av den globala kemikaliestrategin och kemikaliekonventionerna i utvecklingsländer. Som exempel på detta kan nämnas att Kemikalieinspektionen tillsammans med UNEP har genomfört ett antal regionala workshops med fokus på utveckling av institutioner och ramverk för att stödja genomförandet av den globala strategin.
- Sverige har under de senaste åren byggt upp en god kapacitet för att ge bistånd i frågor om utveckling av bättre kemikaliekontroll. Sverige bedriver idag projekt för att höja den institutionella kapaciteten för kemikaliekontroll både bilateralt och regionalt, framförallt i södra Afrika och Sydostasien, utöver vad som redan nämnts om Balkan..
- Sverige har under 2007 bibehållit sitt ekonomiska stöd till deltagare från utvecklingsländer vid möten inom miljökonventionerna och andra internationella processer. Det ekonomiska stödet har lett till att fler utvecklingsländer kan medverka vid multilaterala förhandlingar samt till att främja en resultatnriktad relevans och effektivitet i internationella processer i miljöfrågor.

Regeringen bedömer att arbetet för måluppfyllelse gällande fungerande miljöförvaltning i utvecklingsländer och länder i transition under året delvis har förbättrats. Detta avser det direkta samarbetet mellan svenska och utländska myndigheter såväl som det ekonomiska stöd till deltagare vid möten inom miljökonventionerna och andra internationella processer. Att bygga upp välfungerande miljöförvaltning kräver resurser och långsiktighet, vilket det svenska stödet har sin utgångspunkt i.

Mål 24: Att få genomslag internationellt för samstämmighet mellan miljö- och utvecklingspolitik

- Sverige medverkade till att högnivåpanelen för systemkoherens i FN:s utvecklingssamarbete lade fram rekommendationer om att se över den internationella miljöförvaltningen för att göra denna koherent och övergripande.
- Sverige stödjer samarbetet mellan UNDP och UNEP för att öka integreringen av arbetet mot fattigdom och för miljöskydd såväl som integration mellan miljö- och utvecklingsfrågor inom FN-systemet, UNDP, UNEP och Världsbanken.
- Inom utvecklingssamarbetet har Sverige genomfört en rad initiativ som belyser vikten av samstämmighet och utveckling. Exempelvis genom stöd till workshops och möten med representanter från i- och utvecklingsländer, rörande kapacitetsuppbyggnad inom miljö och utveckling, klimatförändringar, avskogningsproblematik, m.m.
- Kommission för klimatförändring och utveckling, som regeringen lanserat hösten 2007 kommer att bli en viktig plattform för att föra upp frågor om samstämmighet mellan miljö- och utvecklingspolitik internationellt.

Regeringen bedömer att Sverige genom en rad insatser har bidragit till att uppmärksamma vikten av samstämmighet mellan miljö och utveckling, bland annat inom ramen för Sveriges utvecklingssamarbete.

2.2 Ekonomisk tillväxt

Mål 25: Att de fattigaste länderna ska uppnå en hållbar skuldbörda

Sverige har varit drivande i arbetet med att främja ansvarsfull upp- och utlåning inom OECD, IMF och Världsbanken, samt stödjer den kapacitetsuppbyggnad inom skuldhantering i låntagarländer som bedrivs av IMF, Världsbanken och andra.

- Sverige har i Parisklubben skrivit av sin andel av de bilaterala fordringarna på Kamerun och Malawi under denna period. Sverige har även bidragit till finansieringen av multilaterala avskrivningar för dessa länder genom ”HIPC Trust Fund”.
- Sida har genom sitt stöd till Council for the Development of Social Science Research in Africa (CODESRIA) bidragit till att formulera en afrikansk position när det gäller skuldlättnaderna som presenterades av den afrikanska kommissionen till det årliga AU-EU konsultativa mötet.

Regeringen bedömer att måluppfyllelsen delvis har uppnåtts tack vare resultaten under skrivelsens redovisningsperiod. Bland annat så finns nu

Mål 26: Att EU:s och de internationella finansiella institutionernas arbete för att förebygga finansiella kriser, skapa verktyg för att hantera sådana och stödja bland annat utvecklingsländerna i deras arbete för makroekonomisk stabilitet, tillväxt och fattigdomsbekämpning ska stärkas.

Sverige medverkar aktivt i de internationella finansiella institutionerna och inom EU för att förbättra förutsättningarna för makroekonomisk stabilitet, tillväxtfrämjande reformer och fattigdomsbekämpning i låginkomstländer. Den nye Världsbankschefens strategiska prioriteringar stämmer väl överens med svenska mål, såsom fokus på fattigdomsbekämpning och att bankens arbete ska bidra till hållbar tillväxt, ökat stöd till post-konfliktländer, bättre anpassning av bankens arbete till behoven och efterfrågan i medelinkomstländer samt en mer aktiv roll i frågor som rör regionala och globala gemensamma nyttigheter. Sverige medverkar i en informell EU-samordning för att stärka IMF:s arbete med att identifiera och hantera ekonomiska sårbarheter i enskilda länder, regioner och globalt.

- Inom ramen för diskussioner om IMF:s medelfristiga strategi har Sverige aktivt arbetat för att stärka IMF:s övervakning av den globala ekonomin, främst genom ökad betoning på gränsöverskridande effekter, den finansiella sektorns funktionssätt och landspecifika ekonomiska och finansiella sårbarheter. Sverige arbetar också aktivt i bland annat IMF och EU, samt inom ramen för det så kallade G10-samarbetet, för att utveckla mekanismer i syfte att undvika finansiella kriser.
- Sverige har i Världsbankens styrelse drivit att bankens arbete ska vara effektivt och fokusera på resultat med följd att banken har ökat decentraliseringen av personal till fältkontoren och vidareutvecklat sitt resultatuppföljningssystem vilket också påverkat allokeringarna. Beslut om att ta fram en aktionsplan för implementering av Parisagendan har tagits precis som ett beslut att erbjuda flexibla låneinstrument till medelinkomstländer. Vidare har en strategi för god samhällsstyrning och korruptionsbekämpning tagits fram och håller på att implementeras.
- Inom ramen för Europeiska Investeringsbanken deltar Sverige i en kommitté som granskar förslag om investeringar i Afrika, Västindien och Stillahavsländerna (AVS-länder). Sveriges ställningstaganden i kommittén bottnar i utvecklingspolitiska analyser, bland annat av förslagens påverkan på den finansiella stabiliteten.
- Sida har i samarbete med andra givare genom African Economic Research Consortium (AERC) stött en omfattande kapacitets utbyggnad i ekonomisk analys och forskning. Idag sitter hundratals ekonomer som fått masters och PhD. utbildningar genom AERC i nyckelpositioner i riksbanker och i den ekonomiska förvaltningen i många länder i Afrika. Denna analys och förvaltningskapacitet i den makroekonomiska och statsfinansiella styrningen har bidragit till ekonomisk politik som främjar makroekonomisk stabilitet och ekonomisk tillväxt.

Regeringen bedömer att Sveriges arbete inom EU och de finansiella institutionerna har bidragit till att viss måluppfyllelse har skett under redovisningsperioden.

Skr. 2007/08:89
Bilaga 1

Mål 27: Att transitionsländerna ska ha kapacitet att formulera, utforma och genomföra ekonomiska program för övergång till marknadsekonomi

Sverige verkar inom ramen för styrelsearbetet i Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) för att stärka dess rådgivande funktion för att främja strukturreformer. EBRD:s årliga analys och betygsättning av transitionsländernas reformframsteg i övergången till marknadsekonomi bidrar till kunskap på området. Regeringen arbetar för att Europeiska och Nordiska investeringsbanken i samarbete med andra finansiella institutioner ska stödja utvecklingen på områdena infrastruktur och institutionell kapacitet i transitionsländerna.

- Sverige har verkat för att en viss del av EBRD:s vinst används till tekniskt stöd för att utforma investeringsprojekt och bidra till kunskapsuppbyggnad i transitionsländerna. Sverige har också genom utvecklingssamarbetet gett stöd som bidragit till ökad kunskapsöverföring.
- Samarbetsprogrammet mellan de svenska och ryska finansdepartementen för en effektiv ekonomisk styrning inom den ryska statsförvaltningen är exempel på ett reformstödjande utbyte. Genom samarbetsprogrammet har särskilt intressanta resultat uppnåtts på skattesidan, både inom skattepolitiken (enhetlig inkomstskatt på 13 procent) och inom styrningen av skattemyndigheten (regleringsbrev av svensk typ).

Regeringen bedömer att Sveriges arbete i EBRD och vårt reformstödjande utbyte med Ryssland har bidragit till kunskapsuppbyggnad och reformer i transitionsländerna.

Mål 28: Att utvecklingsländernas kapacitet att attrahera utländska direktinvesteringar ska stärkas

- Sveriges ordförandeskap i sammanslutningen för investeringsfrämjande myndigheter (WAIPA), som har anknytning till UNCTAD, har fortsatt. Detta och det svenska ekonomiska stödet för att stimulera etablering av och erfarenhetsutbyte mellan investeringsfrämjande myndigheter i utvecklingsländer har bidragit till att stärka såväl investeringsfrämjande myndigheter i flera utvecklingsländer och utvecklingsdimensionen i WAIPA.
- Sverige har fortsatt att stödja OECD:s arbete kring investeringar och utveckling som syftar till att stödja politik i utvecklingsländerna som främjar både inhemska och utländska investeringar och hållbar ekonomisk tillväxt. År 2006 presenterade OECD sitt "Policy Framework for Investment", ett ramverk och en checklista för länder som vill förbättra sina investeringsklimat.
- Sverige har stött International Institute for Sustainable Development's (IISD) verksamhet att bland annat höja utvecklingsländernas kapacitet att förhandla investeringsavtal.
- Sveriges stöder UNCTAD:s arbete med åtgärder för att främja ett gott investeringsklimat i utvecklingsländer. UNCTAD:s "World

Investement Report” kunde under 2006 observera 147 investeringsfrämjande politiska åtgärder på nationella nivåer, 74 procent av dessa togs av utvecklingsländer. FDI i utvecklingsländerna steg med 21 procent under 2006 jämfört med 2005 och FDI i Afrika var under 2006 dubbelt så hög som under 2004.

- Sverige ingår bilaterala investeringsskyddsavtal med utvecklingsländer som efterfrågar detta och där svenska företag har uttryckt intresse att investera och har behov av sådana avtal. Vi har undertecknat avtal med Armenien och Iran. Avtalen ska nu ratificeras av respektive länder. Förhandlingar har tagits upp med bland annat Colombia.

Regeringen bedömer att insikten om utländska direktinvesteringars betydelse för utveckling har ökat. FDI i utvecklingsländerna har stigit, vilket delvis har berott på Sveriges arbete med att förbättra investeringsklimatet i utvecklingsländerna.

Mål 29: Att svenska investeringars och svensk handels bidrag till en rättvis och hållbar global utveckling i utvecklingsländerna ska stärkas

- Sverige har, tillsammans med företag och FN:s Global Compact, tagit initiativ till “vattenmandatet”, ett verktyg för företag kring vattenresursanvändning och Millenniemålen. Sverige har även deltagit i och bidragit till FN:s särskilda sändebuds rapport om företag och mänskliga rättigheter. För att sprida kunskapen om Corporate Social Responsibility (CSR) har Sverige också delfinansierat en översättning av OECD:s riktlinjer till kinesiska som distribuerats i hela landet, översatt OECD:s rikshanteringsverktyg till svenska och distribuerat den till ca 3500 företag samt översatt Global Compacts MR-verktyg till svenska. Vid Global Compact Leaders Summit sommaren 2007 leddes ministermötet av Sverige och Afrikanska Unionen. Ett resultat av mötet blev ett bredare samarbete mellan regeringar kring CSR.
- Det internationella standardiseringsarbetet kring socialt ansvarstagande har gått in i en slutfas. Svenska regeringen deltar inte längre i processen men lämnar stöd till den svenska standardiseringsorganisationen SIS:s arbete och finansierar genom utvecklings-samarbetet utvecklingsländernas deltagande i arbetet.
- Regeringens samarbete med Kina med fokus på mänskliga rättigheter, miljö och grundläggande arbetsvillkor har lett till en bred dialog kring handel och globalisering. Viktiga utgångspunkter för det svenska engagemanget är kopplingen frihandel och frivilliga åtaganden från företag. Det svenska företagen i Kina har varit pådrivande för samarbetet. En Memorandum of Understanding (MOU) undertecknades i samband med det kinesiska statsbesöket till Sverige i juni 2007.
- Exportkreditnämnden (EKN) arbetar sedan länge aktivt med anti-korruptionsfrågor; ett arbete som intensifierats sedan OECD:s regler mot korruption trädde i kraft i början av 2007. I juli beslutade OECD om stärkta riktlinjer för miljöhänsyn och vissa sociala hänsyn vid garantigivning. Sverige var pådrivande i förhandlingarna och EKN följer riktlinjerna i sin verksamhet. En överenskommelse slöts inom

OECD i januari 2008 om hållbar långivning till de mest skuldtynnga länderna. Dessa riktlinjer kommer att följas av EKN.

- I arbetet för ökad projektexport ställs höga krav på att projekten ska bli miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbara, något som svensk kompetens bidrar till. Företagens respekt för socialt ansvar tillmäts allt större vikt vid internationella upphandlingar, exempel på detta är Skanskas FN-kontrakt och Alstom Powers kontrakt för kolkraftverket Rovinari, två mycket stora kontrakt i hård internationell konkurrens.
- I nära samverkan med Sida och ambassaden i Pretoria har Exportrådet bidragit till att exportkompetensen hos lokala företag och intressenter ökat i länderna i södra Afrika. Exportrådet arbetar även tillsammans med Sida för att långsiktigt främja handeln mellan Namibia och Sverige. Insatserna är bland annat besöksprogram, kapacitetsuppbyggnad, institutionssamarbete men framför allt rena affärskontakter mellan företag. Detta har lett till att affärsintresset mellan länderna ökat och bland annat har Namibias president besökt Sverige med medföljande affärsmannadelegation. Ett antal bolag har genom Exportrådets försorg besökt Namibia och affärskontakter knutits.

Regeringen bedömer att Sverige arbetar konsekvent med miljöaspekterna och de sociala aspekterna vid handelsfrämjande och inom handelspolitiken. Sverige har också utvecklat verktyg som både regering och det privata näringslivet kan använda för att vårt bidrag till en rättvis och hållbar utveckling ska stärkas.

Mål 30: Att fattiga länder ska få ökat marknadstillträde till OECD-länders marknader, framförallt för varor och tjänster som är av särskilt intresse för dem

- Sverige har verkat för att i-länder ska åta sig så långtgående sänkningar som möjligt av sina tullar, särskilt på produkter av särskilt intresse för fattiga länder (såsom jordbruksprodukter, textil och konfektion) samt för att begränsa möjligheterna, både inom EU och inom WTO att införa olika handelspolitiska skyddsåtgärder vilka ofta drabbar utvecklingsländer. Tjänstehandel är också ett område som blir allt viktigare för utvecklingsländer. Sverige har arbetat för att påverka EU och därmed också WTO:s förhandlingar för att öka utvecklingsländernas tillträde till OECD-ländernas marknader.
- Sverige har drivit att förhandlingarna om EPA-avtalen mellan EU och AVS tydligt ska präglas av en nära koppling mellan handel och utveckling. Sverige har exempelvis drivit nödvändigheten att erbjuda generösa marknadsvillkor för varor från AVS till EU. I december 2007 enades EU:s medlemsländer om varuhandelsavtal med tull- och kvotafritt tillträde för samtliga varor från AVS-länderna med undantag av tillfälliga övergångsperioder för socker och ris. Det svenska engagemanget i EU:s partnerskap med AVS-länderna visas även genom att resurserna för handelsrelaterat bistånd de senaste åren ökat.
- EU har slutit interimsavtal med ett tjugotal länder i AVS-regionen (de europeiska partnerskapsavtalen) som har gett dem tull- och kvotafrihet för export till EU av samtliga varor med övergångstider

endast för socker och ris, samt mer liberala ursprungsregler. Ett fullödigt EPA mellan EU och den regionala EPA-gruppen Västindien slöts i december 2007.

- Sverige har verkat för inledandet av EU:s förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal med Indien, Asean, Centralamerika och Andinska gemenskap. med målet att förhandlingarna kommer att öka ländernas/regionernas marknadstillträde till EU.
- Genom Jordbruksverkets fortlöpande analyser har Sverige kunnat visa på att påverkan på jordbrukssektorn av liberalisering inte är så stor som producentintressena befarat, och därmed har Sverige fortsatt starkare kunnat driva liberalisering internt inom EU.
- Sverige har fortsatt arbetet med att förbättra importvillkoren för bananer. Sverige förespråkar alltså en kraftig sänkning av den aktuella tullsatsen. AVS-länderna erbjuder tull- och kvotfritt tillträde för bananer inom ramen för EPA-avtalen.
- Svenska FAO-kommittén har gett ut ett antal debattskrifter rörande målkonflikter inom internationell skogsproduktion och utvecklingsländers särskilda villkor och förmåner i samband med handel med jordbruks- och livsmedelsproduktion.

Regeringen bedömer att framsteg i Doha-förhandlingarna har gjorts under 2007. Mycket arbete återstår dock. Utvecklingsländerna har mest att vinna på ett ambitiöst utfall av Doharundan

Mål 31: Att utvecklingsländernas möjligheter att dra fördel av existerande marknadstillträde och aktiva deltagande i internationella handelsförhandlingar ska öka

- Det svenska handelsrelaterade utvecklingssamarbetet har prioriterats under 2006 och 2007 och en ökad andel av det svenska biståndet har använts till handelsrelaterade biståndsinsatser. Dessa syftar bland annat till att stärka utvecklingsländernas möjligheter att delta i utformningen av internationell handelspolitik och handelsregler, stärka företagsklimatet, utbudssidan inklusive handelsrelaterad infrastruktur, samt att främja tillgången till finansiering. Svenska expertmyndigheter, bland annat SWEDAC och Kommerskollegium ordnar i samarbete med Sida internationella handelskurser för utvecklingsländer.
- Sverige är fortsatt en av de största bidragsgivarna till ”Integrated Framework” (IF) som bistår utvecklingsländer i arbetet med att ta fram utvecklingsfrämjande handelsstrategier och stärka givarsamordningen. Sverige stod i september 2007 värd för en internationell givarkonferens till IF. Sverige har även varit pådrivande i arbetet inom EU med att förstärka och förbättra det handelsrelaterade biståndet.
- Kommerskollegium arrangerade 2007 ett internationellt utbildningsprogram om ursprungsregler för deltagare från förhandlingsgrupperna för södra och östra Afrika. Syftet är att bidra till kapacitetsutveckling och nätverkande samt det långsiktiga syftet att stärka utvecklingsländernas kapacitet inom internationell handel genom utveckling av användarvänliga ursprungsregler.
- Under 2007 har Jordbruksverket byggt upp utsädeskontrollverksamheten i Tadzjikistan och Kirgizistan, vilket

fått till resultat att båda länderna uppnår OECD:s standarder. Jordbruksverket har även bistått Tadzjikistan med att bygga upp en veterinäradministration för att landet ska kunna bekämpa smittsamma djursjukdomar.

- Hösten 2006 etablerades ett afrikanskt handelsinstitut i Tanzania som finansieras med svenska medel med syfte att stärka afrikanska experters handelspolitiska kompetens.

Regeringen bedömer att utvecklingsländernas aktiva deltagande i handelsförhandlingarna samt dess möjligheter att dra nytta av existerande handelstillträde har ökat, även om förbättringen är ojämnt fördelad mellan länderna och grupper av länder. Sverige har aktivt bidragit till förbättrade procedurer och ökade finansiella resurser för handelsrelaterat bistånd internationellt. Det är avgörande att handelsperspektivet integreras i utvecklingsländernas fattigdomsbekämpningsstrategier, och att biståndsmottagande länder koordinerar sina handelspolitiska satsningar med andra politiska prioriteringar.

Mål 32: Att EU:s tullpreferenssystem för utvecklingsländers export till EU och EU:s preferentiella ursprungsregler för utvecklingsländer ska göras mer utvecklingsfrämjande

Sverige har i samband med sockerreformen påvisat risker med preferenser vid mycket höga stödnivåer, då de kan leda till beroende av enskilda råvaror trots att egentliga komparativa fördelar saknas.

- Sverige har under 2006 och 2007 varit pådrivande för nya enklare och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler i EU. Detta för att utvecklingsländerna ska kunna dra nytta av tullsänkningar i existerande avtal med EU. Sverige har tillsammans med andra medlemsstater haft löpande kontakter med kommissionen och fört en dialog såväl muntligt som genom inspel av skriftliga synpunkter. Förslag har nu presenterats för förenklingar och förbättringar i avtal med vissa utvecklingsländer för produkter av betydelse för fattiga länder.
- Sverige har aktivt och systematiskt arbetat för att utvidga varuomfattningen för EG:s tullpreferenssystem "Generalized System of Preferences" (GSP). Den rådsförordning som är i kraft sedan 2006 har en ökad produktomfattning genom att fiskeprodukter har tillkommit.

Regeringen bedömer att framsteg har gjorts under perioden i form av förslag till bättre och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler. Mer arbete kommer dock att krävas för att genomdriva och implementera bättre ursprungsregler och på så sätt underlätta utvecklingsländernas möjlighet att dra nytta av och delta i den internationella handeln.

Mål 33: Att förutsättningarna för utvecklingsländernas handel med varandra ska förbättras

- EU har inlett förhandlingar om regionala frihandelsavtal med bl.a. Centralamerika och Andinska gemenskapen. Sverige har varit pådrivande för att förhandlingarna ska inledas. Avtalen förväntas även bidra till ökad handel inom regionerna.
- Sverige verkar för att ursprungsregler ska utformas på ett generöst sätt som möjliggör en produktion som är långsiktigt hållbar. Med

generösare ursprungsregler skulle utvecklingsländernas handel med varandra kunna öka. Förslag till enklare och generösare ursprungsregler ingår i de europeiska ekonomiska partnerskapsavtalen, såväl för interimskavtalen som för fullödiga avtal, där en stor del av handel förväntas ske mellan de regionala AVS-grupperna.

- Förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna sker i regionala grupperingar som AVS-länderna själva beslutat om. Dessa grupperingar blir därmed regionala frihandelsområden. Sverige verkar för att avtalet ska utformas på ett sätt som främjar handel inom respektive region samt mellan dem. Att förhandla som en regional grupp innebär att ländergruppen internt måste diskutera och enas om gemensamma lösningar vilket förenklar handeln mellan länderna.

Regeringen bedömer att vissa framsteg har gjorts i form av förslag till bättre och mer utvecklingsvänliga ursprungsregler inom EU samt genom förhandlingar med de regionala grupperingar inom AVS-länderna. Ett regionalt fullödigt avtal har slutits med den regionala gruppen Västindien. Bilaterala interimslösningar har förhandlats fram för varuhandeln med ett 20-tal av resterande länder, som innebär att länderna kan åtnjuta förbättrade ursprungsregler. Detta gynnar även handeln med andra utvecklingsländer. Mycket arbete återstår dock genom att förhandlingarna om fullständiga partnerskapsavtal fortgår.

Mål 34: Att EU:s alla handelssnedvridande exportstöd på jordbruksområdet ska elimineras samt att interna stöd som är handelssnedvridande ska fasas ut

- Sverige arbetar för att påverka EU och därmed också WTO:s förhandlingar genom att konsekvent driva en frihandels- och utvecklingsfrämjande linje. Avgörande beslut i WTO-förhandlingarna kunde inte komma till stånd under 2006. Förhoppningen är nu att det i stället kan ske under 2008.
- Sverige var pådrivande för att anpassa 2005 års sockerreform för att uppnå de mål som sattes upp. Det gäller särskilt målsättningen att minska EU:s sockerproduktion vilket gynnar konkurrenskraftiga producenter i utvecklingsländerna. Sverige var även pådrivande för beslut om reform av EU:s marknadsordning för frukt och grönsaker. Resultatet är en ökad marknadsanpassning av sektorn genom utfasning av handelsstörande stöd och eliminering av exportbidrag.

Regeringen bedömer att framsteg har gjorts genom förbättringar för socker, frukt och grönt. Den fortsatta reformeringen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik är prioriterad. Den största utmaningen är att få till stånd ett avslut av Doha-rundan, och på så sätt kunna uppnå en handelsliberalisering som är så utvecklingsfrämjande som möjligt.

Mål 35: Att höga tullar, icke-tariffära handelshinder och snedvridande och resurspåverkande subventioner på fiskeområdet ska elimineras

- Sverige stödjer arbetet för ett slutresultat i WTO-förhandlingarna som ska innebära en minskning av de handelsstörande och resurspåverkande subventionerna på fiske. Genom att arbetet bedrivs bland annat inom ramen för WTO-förhandlingarna, påverkas även

andra länders möjligheter att subventionera sin fiskeindustri. Sverige argumenterar också inom EU för att marknadstillträdet för fiskeprodukter ska förbättras så att utvecklingsländerna ska kunna öka förädlingsvärdet i sin fiskeexport vilken värdemässigt är mycket betydelsefull för flera utvecklingsländer.

- Fattiga länder bör erbjudas tekniskt bistånd i samband med anmälan av fiskesubventioner. Sverige har varit pådrivande inom EU för att kommissionen ska prioritera notifieringsproblematiken. Bland annat har kommissionen föreslagit att alla subventioner som inte notifierats i tid per automatik förbjuds, en linje som Sverige har stött.

Regeringen bedömer att vissa framsteg har gjorts under detta mål men mycket återstår emellertid att göra. Den största utmaningen är att genom WTO-förhandlingarna komma överens om en minskning av de handelsstörande och resurspåverkande subventionerna på fiske. För att tillmötesgå de minst utvecklade ländernas berättigade krav på särbehandling bör denna länderkategori medges undantag från åtaganden avseende minskning av fiskesubventioner.

Mål 36: Att regler för säkra livsmedel, djurskydd och mervärdesmärkning ska vara utformade på minst möjligt handelsstörande sätt, med bibehållna krav på exempelvis säkerhet, miljömässig produktion, djurskydd och möjlighet för konsumenterna att handla medvetet genom mervärdesmärkning

Sverige har verkat för att hänsyn tas till handel med utvecklingsländer vid beslut om exempelvis gränsvärden för främmande ämnen i livsmedel, samtidigt som säkerheten för EU:s konsumenter kan säkras. Sverige har också bidragit till kompetens- och kapacitetsförstärkning i flera utvecklingsländer och regioner vilket på sikt kan öka möjligheterna för livsmedelsexport till EU.

- Den brasilianska exporten av paranötter i skal till EU har kraftigt minskat på grund av överskridanden av EU:s gränsvärden för aflatoxiner i paranötter. Sverige medverkar mycket aktivt i ett internationellt projekt för att etablera ett hållbart system för förebyggande av sådan toxinbildning i paranötter. Projektet förväntas leda till kompetens och kapacitet att reducera halterna av aflatoxiner i paranötter i Amazonasregionen, och därigenom förbättra möjligheterna för export till EU.
- Sverige deltar aktivt och leder flera viktiga arbetsgrupper i det globala samarbetet Codex Alimentarius för livsmedelsstandarder, riktlinjer och hanteringsanvisningar. De standarder som tas fram inom Codex är särskilt viktiga för utvecklingsländer som inte har egen lagstiftning på området och är normsättande vid frågor om handelshinder i den internationella handeln med livsmedel. Sverige har inom EU sökt stöd för en flexibel hållning vid beslut om vissa gränsvärden som skulle kunna underlätta för utvecklingsländernas handel med EU. Sverige har även varit drivande i att lägga fram kompromissförslag som kunnat accepteras när det gäller vissa mögelgifter. Genom utvecklingssamarbetet har Sverige finansiellt stött utvecklingsländernas deltagande i Codex Alimentarius. Resultatet har blivit att över 100 utvecklingsländer idag deltar på mötena och att aktivitetsgraden från utvecklingsländerna har ökat.

- Sverige har fortsatt verkat inom ramen för det fytosanitära och sanitära avtalet inom WTO för att utveckla och förbättra det multilaterala regelverket. Syftet med arbetet inom ramen för avtalet är bl.a. att öka marknadstillträdet för u-länder samtidigt som en hög skyddsnivå upprätthålls.
- I juni 2007 beslutades en ny EU-förordning om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter. Sverige var drivande i arbetet med den nya förordningen och arbetade särskilt för förenklade regler, riskbaserad kontroll och förenklade regler för import från tredje land. Den nya förordningen innebär krav på obligatorisk EU-gemensam märkning av ekologiska produkter, vilket kan underlätta för konsumenter att lättare känna igen ekologiska produkter och underlätta handel mellan medlemsstater.
- Sverige har bidragit till kompetensförstärkning i flera afrikanska och asiatiska länder i frågor som rör säkra livsmedel genom stöd till studiebesök och föreläsningar.
- Inom Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa (OIE:s) arbete har tagits fram rekommendationer för skydd av djur under transport, vid tidpunkten för slakt samt vid avlivning vid utbrott av smittsam djursjukdom. Sverige bidrar mycket aktivt till OIE:s arbete, inte minst på djurskyddsområdet.
- Föreningen för Rättvisemärkt är en oberoende produktmärkning som bidrar till bättre arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Regeringen har under åren 2004-2007 finansiellt stött organisationen i dess arbetet med att bedriva en aktiv opinionsbildning och för att skapa en dialog om etisk konsumtion. Kännedom om och försäljningen av Rättvisemärkt har ökat markant under senare år.
- Ett samarbetsavtal undertecknades 2007 med Chile. Syftet är att med svensk kompetens bygga upp det chilenska institutets kvalitetssystem och tekniska kompetens avseende livsmedel.
- Sverige stödjer aktivt EU-kommissionens arbete med det veterinära avtalet med Chile i syfte att tillföra kunskap på djurskyddsområdet.
- För de frivilliga organisationer som arbetar med frågor om etik och konsumtion behövs internationell samverkan för att undvika handelshindrande system. Tydlig märkning av livsmedel kan bidra till ökad efterfrågan på livsmedel från utvecklingsländerna, genom att konsumenterna kan göra medvetna val, t ex avseende ursprung, produktionsätt och etiska överväganden.

Regeringen bedömer att Sverige på olika plan har verkat i riktning med målet, men mycket återstår fortfarande att göra. Stöd till utvecklingsländernas uppbyggnad av kompetens och kapacitet samt generell kunskapsuppbyggnad i frågor relaterade till internationell handel med livsmedel är centralt, både på kort och längre sikt, för att underlätta dessa länders export av livsmedel till EU.

Mål 37: Att Sveriges och EU:s multi- och bilaterala handelsavtal ska utformas på ett sätt som medvetet identifierar och hanterar **avtalens jämställdhetsaspekter**

- Kommerskollegium har under 2006 tagit fram ett underlag som vägledning för hur om hur jämställdhet kan integreras i den fortsatta

processen med utformningen av regionala och bilaterala avtal. Ett arbete har inletts för att utveckla ett analytiskt ramverk som ska resultera i förslag till fördjupningar. Handels direkta eller indirekta inverkan på olika dimensioner av hållbar utveckling, inklusive jämställdhet, ska här klargöras.

Regeringen bedömer att Sverige arbetar för att jämställdhetsaspekterna ska få ett större utrymme i förhandlingar om handelsavtal. På global nivå återstår mycket arbete för att öka förståelsen för handels effekter på kvinnors levnadsvillkor och möjligheter.

Mål 38: Att internationella regler om patent och annan immaterialrätt ska vara flexibla för att kunna tillgodose utvecklingsländers särskilda behov.

- Sverige har genom utbildningsinsatser bidragit till kapacitetsuppbyggnad på immaterialrättens område, bland annat med särskild inriktning på de minst utvecklade länderna. Sverige deltar aktivt i genomförandet av utvecklingsagendan för World Intellectual Property Organization (WIPO), vilken innebär förbättring av det tekniska beståndet på immaterialrättsområdet och att hänsyn ska tas till utvecklingsländernas särskilda behov vid utarbetandet av internationella immaterialrättsliga regler.
- Sverige stödjer i EU, WTO och WIPO att flexibiliteten i Tripsavtalet utnyttjas för att möta folkhälsobehoven i utvecklingsländer. Sverige är aktivt i WHO-arbetet om hälsa, innovation och immateriella rättigheter. Arbetet innebär att en global strategi och handlingsplan med åtgärder för att öka tillgången till läkemedel för utvecklingsländer utarbetas.
- Sverige verkar för internationella bestämmelser om krav på så kallade ursprungsangivelser i patentansökningar. Sådana krav innebär att patentansökan ska innehålla en upplysning om det växt- eller djurgenetiska materialets ursprung, om uppfinningen avser genetiskt material eller om sådant material används i uppfinningen. Syftet med sådana krav är att förverkliga målen i konventionen om biologisk mångfald om tillträde till och fördelning av avkastning från genetiska resurser. Sverige stödjer det förslag om ursprungsangivelser som EU och dess medlemsstater lämnat i WIPO.

Regeringen bedömer att genom utbildningsinsatser, tekniskt bistånd, och påverkan för att åstadkomma internationella bestämmelser som tillgodoser utvecklingsländernas särskilda behov, har framsteg gjorts på området. Tillgång till läkemedel för människor i utvecklingsländerna och rättvis fördelning av avkastning från genetiska resurser utgör viktiga frågor att arbeta vidare med framöver.

Mål 39: Att utvecklingsländernas krav på nya skyddsformer för skydd av traditionell kunskap och folklöre ska tillmötesgå på ett konstruktivt sätt

- Utvecklingsländernas krav på nya former av skydd för traditionell kunskap och folklöre behandlas i WIPO och, i enlighet med det så kallade Doha-mandatet, i WTO/Trips. Sverige verkar för konstruktiva

lösningar, som både tar hänsyn till utvecklingsländernas krav och behovet att effektivt immaterialrättsligt skydda.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

Regeringen bedömer att det arbete som Sverige bedriver inom WIPO för frågor om immaterialrätt och genetiska resurser, traditionell kunskap och folklore är viktigt för att skapa balans mellan de ovan nämnda intressena.

2.3 Social utveckling och trygghet

Mål 40: Att kunskapen om kopplingen mellan migration och utveckling ska stärkas nationellt och internationellt

Sverige verkar aktivt inom EU, internationellt och bilateralt för att stärka den internationella dialogen och kunskapen om sambanden mellan migration och utveckling.

- Inom EU har Sverige understrukit vikten av att främja utvecklingseffekterna av migration och har framhållit vikten av ett brett, balanserat och långsiktigt förhållningssätt till internationell migration som sätter migrationens positiva effekter i centrum. Regeringen understryker betydelsen av ett helhetsgrepp på migrationens alla stadier genom samarbeten mellan ursprungs-, transit- och destinationsländer. Sverige har bland annat medverkat till att EU antagit en övergripande strategi (Global Approach) för migration vilket är den huvudsakliga ramen för migrationsfrågornas internationella dimension samt en handlingsplan (2007-2013) för att hantera bristen på hälsopersonal i många utvecklingsländer. Sverige har särskilt framhållit betydelsen av samstämmighet för att öka utvecklingseffekterna av migration och var aktivt i framtagandet av rådslutsatser om samstämmighet mellan migrations- och utvecklingspolitik som antogs i november 2007.
- EU har fördjupat samarbetet på migrationsområdet med Afrika. Två ministerkonferenser mellan EU och Afrika om migration och utveckling ägde rum under 2006 i Rabat och Tripoli med svensk medverkan på ministernivå. Vid båda konferenserna antogs politiska deklarerationer, och i Rabat även en handlingsplan. Båda konferenserna fastställde en heltäckande och samstämmig syn på samarbetet inom migration och utveckling. Samma breda ansats låg även till grund för slutsatserna från EuroMed:s ministermöte i november 2007 och för strategin och handlingsplanen som antogs vid toppmötet mellan EU och Afrika i december 2007.
- Ett globalt forum för migration och utveckling (GFMD) har bildats för att säkerställa en fortsättning av den internationella dialogen efter FN:s högnivådialog om migration och utveckling i september 2006. Det första mötet i juli 2007 fokuserade på hur olika politikområden bäst kan samverka för att främja utvecklingseffekterna av migration och blev en milstolpe i den internationella dialogen kring migration och utveckling. Sverige stödjer GFMD-processen finansiellt och var mycket aktivt i det första mötet, bland annat som ordförande för en rundabordsdiskussion om institutionella förutsättningar och arbetsformer.

- I syfte att synliggöra Sidas engagemang inom området migration och utveckling, bredda och förankra ägarskapet av migrationsfrågorna inom myndigheten och underlätta uppföljning av resultat genomför Sida under hösten 2007 en omfattande kartläggning av insatser som kan hänföras till området migration och utveckling. Kartläggningen som löpande kommer att uppdateras ger också regeringen en bättre grund för att kunna styra Sidas verksamhet inom området.

Regeringen bedömer att Sveriges nationella politik för migration respektive vår utvecklingspolitik kan inte i alla delar och sammanhang ha gemensamma intressen. Grunden är därför att identifiera områden där utvecklingseffekterna av migration kan förstärkas genom ökad samstämmighet mellan relevanta delar av migrations- och utvecklingspolitiken. Sverige ska även fortsättningsvis vara en engagerad partner inom EU och internationellt, i diskussioner där frågan om behovet av kunskap om de komplexa sambanden mellan migration och utveckling är central.

Mål 41: Att arbetskraftsrörligheten ska få positiva effekter för utvecklingsländerna i form av såväl ökat kapital- som kunskapsinflöde

Arbetsmarknaden blir alltmer globaliserad genom ökad rörlighet och ett ömsesidigt ekonomiskt beroende mellan värdländer och ursprungsländer. Regeringen anser att ökad rörlighet i grunden är positivt för såväl Sverige som för EU och tredje land samt för den enskilda migranten. Regeringen betraktar arbetskraftsinvandring som del av en svensk politik för migration och utveckling.

- Sverige har spelat en aktiv roll inom EU och i internationella fora för att främja de positiva och minska de negativa effekterna av arbetskraftsrörlighet för utvecklingsländer. Inom EU har Sverige verkat för tillskapandet av ett regelverk för en väl fungerande betalmarknad med billiga, effektiva och säkra betaltjänster som främjar möjligheterna för migranter att överföra remitteringar till sina hemländer. Sverige har framhållit betydelsen av temporärt och permanent återvändande för återförandet av kunskap, erfarenheter och kompetens till ursprungsländerna. Sverige har även verkat för en europeisk uppförandekod vid rekrytering av utbildad hälsovårdspersonal från utvecklingsländer där det råder brist på sådan personal.
- Kommittén för arbetskraftsinvandring (KAKI), överlämnade i oktober 2006 sitt slutbetänkande "Arbetskraftsinvandring till Sverige" till regeringen. Efter valet 2006 fanns det ett behov att närmare överväga några av de reservationer som fogats till kommitténs betänkande. Justitiedepartementet presenterade under 2007 dessa överväganden i departementspromemorian "Ett effektivt och flexibelt system för arbetskraftsinvandring".
- Cirkulär migration är en svensk profilfråga. Genom att delta aktivt i diskussioner kring begreppet gentemot kommissionen och genom valet av cirkulär migration som tema för Sveriges nuvarande ordförandeskap i "Inter-Governmental Consultation on Asylum, Refugee and Migration Policies" har Sverige verkat för en bredare

tolkning av cirkulär migration än vad som framförts av andra länder. Sverige har bland annat påpekat att cirkulär migration är ett fenomen som redan förekommer och som medför positiva utvecklingseffekter för såväl mottagar- som ursprungsländer, betonat vikten av att skapa trygghet och flexibilitet för individen som grund för frivilligt återvändande och framhållit betydelsen av att i möjligaste mån undvika att främjandet av cirkulär migration kopplas till villkor om återvändande eller tar sikte på särskilda grupper eller kategorier av migranter.

Regeringen anser att en ökad arbetskraftsrörlighet och främjandet av cirkulär migration är ömsesidigt förstärkande mål. Sverige ska fortsättningsvis förespråka en ökad laglig rörlighet inom EU och internationellt, och anser att cirkulär migration bör vara ett givet inslag i Sveriges och EU:s externa relationer. Sverige ska förespråka rättsliga ramverk som skapar förutsättningar för frivilligt återvändande och cirkulär migration. Sverige ska också så långt det är möjligt undvika regelverk där villkor om återvändande inom en specifik tidsperiod ställs, då dessa har begränsade utvecklingseffekter.

Mål 42: Att varaktiga lösningar på svåra flyktingsituationer ska identifieras

Den viktigaste uppgiften för FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) är att ge skydd åt människor som drivits på flykt. På längre sikt arbetar UNHCR, med svenskt stöd, för att de skyddsbehövande ska få tillgång till en av tre varaktiga lösningar – återvändande, integration i första asylland eller vidarebosättning.

- Sverige har i sin medverkan i UNHCR:s så kallade ”Convention Plus-process” bland annat framhållit vikten av att policyarbetet för att främja varaktiga lösningar på svåra flyktingsituationer följs upp av konkreta program i fält. Så har under de senaste åren skett då Convention Plus-arbetet integrerats i UNHCR:s ordinarie verksamhet. Sverige har fortsatt att betona vikten av att varaktiga lösningar på svåra flyktingsituationer prioriteras. Under UNHCR:s exekutivmöte år 2007 bekräftade biträdande flyktingkommissariaten att frågan kommer att prioriteras framöver.
- Sida arbetar i allt större utsträckning med att genom utvecklingsamarbetet främja fred och säkerhet, vilket bidrar till att flyktingar och internflyktingar frivilligt kan återvända till sina ursprungsområden. Sida har ett omfattande humanitärt bistånd till världens flykting- och internflyktingkriser, vilket inkluderar stöd till återvändande och främjandet av lokal återintegrering. Vidare kan exempelvis nämnas att stöd har getts för insatser rörande lokalt återvändande i länder såsom Angola, Burundi, Liberia, Somalia, Sudan och Afghanistan.
- I tillägg till UD:s kärnstöd till UNHCR bidrar Sida till UNHCR:s appeller för oförutsedda humanitära behov, vilka ofta inkluderar stöd till bl.a. flyktingars och internflyktingars återvändande.
- Sida har främjat lokal integrering, exempelvis genom att stödja Diakonias verksamhet i Thailand som bl.a. syftar till att ge burmesiska flyktingar rätt att arbeta, studera och förbättra möjligheterna till tillgång till hälsovård. I Colombia har Sida bl.a.

stött en oberoende kommission som följer upp regeringens åtagande gentemot landets ca 3 miljoner internflyktingar

- Regionala pilotskyddsprogram (RPP) pågår för närvarande i Tanzania, Ukraina och Vitryssland. Syftet är att förbättra skyddskapaciteten i de berörda regionerna och stärka skyddet av flyktingar genom att erbjuda varaktiga lösningar. Sverige har i olika sammanhang aktivt arbetat för att regionala skyddsprogram ska utvidgas efter pilotfasen efter att ha utvärderats.
- Inom ramen det framtida gemensamma europeiska asylsystemet har Sverige drivit frågan att systemet inte bara ska bestå av ett regelverk för de som sökt asyl i en medlemsstat utan även inkludera ett gemensamt vidarebosättningsprogram på EU-nivå som kan användas strategiskt för att skapa utrymme för lösningar i såväl mottagarländer som ursprungsländer.
- Regeringen har vidare gett Migrationsverket i uppdrag att i samråd med UNHCR söka identifiera flyktingsituationer där vidarebosättning kan användas strategiskt och vidta åtgärder som bidrar till en lösning av främst utdragna flyktingsituationer som är eller annars riskerar att bli permanenta.

Regeringen bedömer att det större fokus som har lagts på svåra flyktingsituationer har lett till prioritering av arbetet avseende identifiering av konstruktiva förslag på lösningar av situationer. Regeringen framhåller dock vikten av ett intensivare samarbete mellan relevanta aktörer inom området för att möjliggöra genomförande av förslagen så att de leder till konkreta resultat för de skyddsbehövande.

Mål 43: Att kvinnor och barn som fallit offer för människohandel för sexuella ändamål ska få rehabilitering och ett säkert återvändande hem

- Sverige har initierat och utvecklat ett nordisk-baltiskt projekt för stöd, skydd, säkert återvändande och rehabilitering av kvinnor som fallit offer för människohandel för sexuella ändamål. Projektet genomförs av ”European Women’s Lobby” och har som mål att förbättra samarbetet, utveckla modeller för stöd till brottsoffren i de nordiska och baltiska länderna och underlätta säkert återvändande och återintegrering för offer som vill återvända till sina ursprungsländer.
- Sverige har lämnat ett flerårigt stöd till ett Internationella migrationsorganisationens (IOM:s) projekt i Ukraina, som inriktas på att i nära samarbete med ukrainska myndigheter och enskilda organisationer, arbeta för att bekämpa människohandel med kvinnor och barn. Det stöd Sverige finansierat har bidragit till ett flertal resultat. Inom återintegrering har bland annat traffickerade offer fått stöd till återintegrering och ett rehabiliteringscenter i Kiev har utvecklats med personal och Sverige finansierad utrustning. Vidare har ett nätverk mellan enskilda organisationer och myndigheter för effektiv återintegrering skapats där minst 42 enskilda organisationer runtom i landet, ett självhjälpscenter har bildats i Ternopil och informationskampanjer genomförs kontinuerligt för att förebygga trafficking.

Regeringen bedömer att programmet i Ukraina har gjort att problematiken med trafficking kommit upp på den politiska agendan och

skapat goda förutsättningar för ett helhetsgrepp om återintegrering och ett effektivt myndighetssamarbete. Vad gäller det nordisk-baltiska projektet är det svårt att i dagsläget uttala sig måluppfyllelsen men hittills har projektet bidragit till att ett antal kvinnojourer har kunnat bildats vilket i sig ger förutsättning för att projektet bidrar till att målet nås.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

Mål 44: Att möjligheten för fattiga länder att svara upp mot nya krav på exempelvis miljö- och arbetsrättsliga regler ska öka och att risken för att frånvaro av regler blir en konkurrensfördel ska minska.

Sverige har systematiskt arbetat för att frågor kring socialt ansvarstagande inte ska kunna användas som ett protektionistiskt verktyg. En viktig utgångspunkt har varit att basera normer på de universella verktyg som finns, OECD:s riktlinjer och FN:s Global Compact.

- Handel och hållbar utveckling är en fråga i de pågående frihandelsförhandlingarna där dialog kring miljö- och arbetsrättsliga frågor är ett viktigt element. Sverige har bidragit i diskussionen om avtalens utformning. Kommissionen kommer att följa upp avtalens effekter på alla dimensioner av hållbar utveckling genom konsekvensanalyser.
- Regeringen har bidragit till Diamond Development Initiative (DDI), vars syfte är att åtgärda problem förenade med de fattigdom och den osäkra miljö som arbete i diamantgruvor i de diamantproducerade länderna i Afrika kan innebära. DDI är kopplat till den så kallade Kimberlyprocessen som arbetar med att hindra den internationella handeln med konfliktdiamanter.

Regeringen bedömer att stora framsteg har gjorts för att öka fattiga länders möjlighet att svara upp mot kraven, men mycket återstår att göra. Medvetenheten hos privata näringslivet vad gäller att genom handel och investeringar bidra till uppfyllelse av kraven har ökat. Kraven kommer framförallt från aktieägare, investerare och anställda.

Mål 45: Att förekomsten av smittsamma sjukdomar ska minska

Sverige har genom utvecklingssamarbetet och annat internationellt samarbete fortsatt att bidra till att förhindra spridning av smittsamma sjukdomar.

- Det nya internationella hälsoreglementet som antogs inom ramen för WHO 2005 trädde i kraft i juni 2007. Därmed finns ett globalt regelverk för hur världens stater ska samverka i frågor som rör allvarliga hälsohot som kan spridas mellan länder.
- Sveriges arbete mot hiv/aids utgår ifrån den deklaration som antogs vid det särskilda mötet i FN:s generalförsamling år 2001. Vid ett uppföljningsmöte i FN:s generalförsamling i juni 2006 presenterades en rapport om hur långt man kommit globalt i arbetet med att uppnå de åtaganden som gjordes år 2001. Sverige verkade under uppföljningsmötet speciellt aktivt för frågor om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter vilket bidrog till att man i deklarationen erkänner att det finns ett starkt samband mellan

prevention och SRHR och att detta ska återspeglas i policies, program och strategier.

- Sverige stöder även kampen mot hiv och aids genom kraftfulla satsningar, multilateralt och bilateralt. Stödet till hiv och aids har tredubblats på fem år. Detta har möjliggjorts genom en femdubbling av insatserna till multilaterala organisationer, från 160 till 800 miljoner kronor. Det kraftigt ökade stödet till Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (GFATM) har bidragit till att mer än 1,4 miljoner hiv-smittade och aidssjuka människor hittills har fått tillgång till bromsmediciner och mer än 3 miljoner tuberkulospatienter har genomgått tester och behandlingar. GFATM har även möjliggjort distribution av 46 miljoner myggnät till människor i malariadrabbade områden.
-
- Regeringen har under året arbetat med att ge den sektoröverskridande strategiska handlingsplanen 2006-2008 för Sveriges bidrag till bekämpningen av smittsamma sjukdomar bättre förutsättningar att få långsiktigt genomslag. Forskningsaspekten motiverade en förlängning av handlingsplanen med två år. Inom ramen för handlingsplanen gavs Smittskyddsinstitutet (SMI) och den nyetablerade Världsinfektionsfonden (VIF) under 2006 förlängd utnyttjande- respektive återrapporteringstid av medel för att bygga upp nya forskningsplattformar respektive planera sin verksamhet.
- Sida ingick år 2006 ett 3-årigt avtal med Globala vaccinaliansen (GAVI). Sverige har varit med om att lansera en ny internationell finansieringsfacilitet för immunisering (IFFIm) och utbetalade under 2007 det första av ett 15-årigt bidrag. Sammantaget har GAVI och IFFIm nått omkring 2,7 miljoner barn och förhindrat fler än en miljon barns död i sjukdomar som går att förebygga med vacciner.
- Sverige stödjer finansiellt det multilaterala arbetet för att förebygga och lindra effekterna av en förväntad pandemi förorsakad av fågelinfluensa genom ett årligt bidrag under tre år (2006-2008) samt stöd till FN-organens särskilda insatser i Afrika. Sida etablerade år 2006 en referensgrupp för zoonoser (sjukdomar som kan överföras mellan djur och människor), då man räknar med att framtida pandemihot med stor sannolikhet har samband med djurhållningen i utvecklingsländer. Gruppen har tagit fram relevant informationsmaterial, arrangerat seminarier i Sverige samt deltar i det internationella samarbetet med FAO, WHO och OIE.

Regeringen bedömer att svenska insatser bidragit till utvecklingen av den globala kontrollen och bekämpningen av det föränderliga sjukdomspanoramot.

Mål 46: Att antibiotikaresistens ska motverkas och att utveckling ska ske av utvecklingsmässigt viktiga men kommersiellt ointressanta läkemedel, som till exempel antibakteriella läkemedel och hiv-vaccin

- WHO:s bidrag till genomförandet av den resolution om att motverka utvecklingen av antibiotikaresistens som antogs av Världshälsoförsamlingen år 2004 har fått finansiellt stöd från Sverige. Sverige, som ordförande och med en styrelseledamot i Internationella

Vaccinstitutet (IVI), ger även finansiellt bidrag och samarbetar aktivt med IVI. Sverige har även under året ekonomiskt bidragit till internationella Aids-vaccin- initiativet (IAVI) liksom till inledande kliniska prövningar av ett hiv vaccin (HVIS) i Tanzania samt till bildandet av det internationellt expertnätverk mot antibiotikaresistens, ReAct med säte i Uppsala.

Regeringen bedömer att Sveriges arbete mot antibiotikaresistens är internationellt erkänt. Regeringen fortsätter sin strävan att få i gång ett koordinerat arbete mot antibiotikaresistens på global nivå. Samt att aktivt verka för att förbättra möjligheterna att hitta innovativa incitament som exempelvis finansieringsmekanismer för utvecklandet av kommersiellt ointressanta läkemedel som exempelvis antibiotika samt att verka för att forskning bedrivs aktivt inom området.

Mål 47: Att tillgången till säkra läkemedel till överkomliga priser i utvecklingsländerna ska förbättras, framförallt för behandling av folkhälsoproblem som hiv/aids, tuberkulos, malaria och andra epidemier

Sverige verkar i internationella organisationer såsom GAVI, GFATM, UNAIDS, UNICEF och WHO samt i förhandlingarna om beslut i FN:s generalförsamling för att förbättra tillgången till säkra läkemedel.

- Sverige agerade för att EU skulle påskynda ratificeringen av ändringen i avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätt (Tripsavtalet). Beslutet möjliggör tvångslicensiering av patent för export av läkemedel till länder med akuta folkhälsoproblem som saknar egen tillverkningskapacitet. Processen för ratificering av beslutet i EU är nu avslutad.
- Sverige arbetar i EU, WTO och WIPO för att stödja användningen av Tripsavtalets flexibiliteter för att möta folkhälsobehoven i utvecklingsländer. Sverige är även aktivt i WHO:s arbete med hälsa, innovation och immaterialrättigheter, där en global strategi och handlingsplan utarbetas med förslag på åtgärder för att öka tillgången till läkemedel för fattiga länder. Flexibiliteterna i Tripsavtalet utgör en del i diskussionerna. Inom ramen för detta arbetet driver Sverige på i frågan om utvecklandet av nya antibiotika.
- Sverige stöder finansiellt GAVI både direkt och genom den nya internationella finansieringsfaciliteten för immunisering International Finance Facility for Immunisation (IFFIm) i syfte att säkerställa utvecklingsländers vaccinförsörjning.
- I kampen mot hiv och aids arbetar Sverige både för att stärka svaga hälsosystem och för att öka tillgången på läkemedel. Genom Sveriges bilaterala arbete, i främst Tanzania, och genom stöd till WHO:s och GFATM:s globala verksamheter har antalet människor med tillgång till brosmsmediciner ökat markant på kort tid. Sammantaget har idag 2,5 miljoner människor i låginkomstländer tillgång till brosmsmediciner mot hiv och aids. Genom beslut i GFATM:s styrelse i november 2007 har fonden också fått ökade möjligheter att finansiera insatser för att stärka svaga hälsosystem.

Regeringen bedömer att Sveriges arbete i internationella organisationer har resulterat i att hälsosystem, inklusive tillgången till säkra läkemedel, har stärkts.

Mål 48: Att bidra med svensk kunskap i utvecklingsländernas arbete med att utarbeta en folkhälsopolitik

- Med svenskt stöd har WHO, bland annat dess kommission för sociala hälsodeterminanter, stärkt sitt arbete med folkhälsopolitik. Det gäller dels arbetet med att ta fram strategier för att förebygga icke-smittsamma sjukdomar på regional och global nivå, dels ett globalt arbete kring hälsofrämjande inom WHOs ram.
- FHI övertog, från april 2007 från Arbetslivsinstitutet ett arbets- och folkhälsoprojekt för södra Afrika, Work and Health in Southern Africa (WASHA). Projektet är planerat för 12 år, indelat i 4-årsfaser. Den första fasen går nu in på sitt sista år.

Regeringen bedömer att resultatuppföljningen avseende mål 48 bör ses i förhållande till resultatuppföljningen avseende mål 45, 46, 47 och 49 samt 50.

Mål 49: Att alkoholens skadeverkningar på global nivå ska minska

Sverige fortsätter att verka för ett ökat internationellt samarbete för att begränsa alkoholens skadeverkningar. Inom ramen för WHO arbetar Sverige för att få till stånd en global alkoholstrategi för att stödja medlemsländerna att minska den alkoholrelaterade sjukdomsburden och den ekonomiska och sociala problematik som orsakas av en skadlig alkoholkonsumtion.

- Resolutionen om att sprida kunskapsbaserade metoder för att förebygga alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar som på svenskt/norskt initiativ antogs vid WHA 2005 har lett till att alkoholfrågan har hamnat högre på den internationella dagordningen. Inom WHO har alkoholarbetet förstärkts budgetmässigt och personellt och alkoholproblematiken har också fått större uppmärksamhet på regional nivå, bland annat genom antagandet av regionala strategier. Då resolutionen avrapporterades på WHA i maj 2007 lade Sverige fram ett förslag till ny resolution om att utarbeta en global alkoholstrategi och få till stånd ett strukturerat och vetenskapligt baserat samarbete på alkoholområdet mellan och inom medlemsländerna. Förslaget stöddes aktivt av ett mycket stort antal länder men frågan är kontroversiell eftersom den utmanar starka ekonomiska och kulturella intressen och har hänskjutits till nästa styrelsemöte i januari 2008.

Regeringen bedömer att arbetet inom WHO med att minska alkoholens skadeverkningar har lett till att frågan har kommit högre upp på den internationella dagordningen. I dag finns en väsentligt större medvetenhet om alkoholrelaterade problem men också om det potentiella hot mot utveckling och välbefinnande som ökade alkoholskador innebär. Sverige och de nordiska länderna är inte längre ensamma om att driva frågan inom WHO.

Mål 50: Att tobaksbruket, vilket utgör ett accelererande hot mot utvecklingsländerna, såväl från ett hälso- som från ett ekonomiskt perspektiv, ska minska globalt

- Sverige är part till WHO:s ramkonvention om tobakskontroll och arbetar aktivt inom WHO för att minska tobaksbruket globalt och för

att utvecklingsländernas perspektiv ska beaktas i utvecklingen av konventionen. Sverige prioriterar även arbetet med tobaksprevention vilket dels sker genom konventionen om tobakskontroll för genomförande av åtgärder i anslutande länderna och dels genom organisationens generella arbete med hälsofrågor eftersom att alla länder inte är part till konventionen.

Regeringen bedömer att förebyggande av icke-smittsamma sjukdomar genom bland annat tobaksprevention fortsatt behöver beaktas i arbetet för att nå en rättvis och hållbar global utveckling

Mål 51: Att svenska utbildningar ska bidra till att stärka kunskapen om globala utvecklingsfrågor

En bred utbildningspolitik och ett livslångt lärande står högt på regeringens globaliseringspolitiska agenda. I den ingår även att främja kontaktytor med omvärlden. Arbetet handlar om att utnyttja de möjligheter som ligger i skolans mångkulturella sammansättning men även att tydligare lyfta fram värdet av kontaktskapande verksamhet.

- "Den Globala Skolan" har från och med 2007 överförs från Myndigheten för Skolutveckling till Internationella Programkontoret. En undersökning visar att mellan 10 och 15 procent av alla lärare och skolledare inom den svenska skolan har deltagit i någon av Globala Skolans aktiviteter under tidsperioden.
- Myndigheten för Skolutveckling har utvecklat former för samarbete mellan 15 yrkesförberedande gymnasieprogram i Sverige och motsvarande program i 16 utvecklingsländer.
- Sidas stipendieprogram spelar en viktig roll för att stärka kunskapen om globala utvecklingsfrågor inom svenska utbildningar. Tex. har Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) en sektorkoordinerande roll i Sidas stipendieprogram för kortare fältstudier i utvecklingsländer och delade under 2007 ut resestipendier till 33 studenter. Stipendierna resulterade i regel i examensarbeten som rör utvecklingsfrågor. SLU har även varit en av initiativtagarna till bildandet av "Young Professionals Platform for Agricultural Research for Development" (YPARD) som lanserades officiellt i New Delhi i november 2006.

Regeringen bedömer att arbetet med att stärka kunskapen om globala utvecklingsfrågor är angeläget, dessutom är det viktigt att tydligare och mer effektivt ta tillvara de möjligheter som ligger i skolans mångkulturella sammansättning.

Mål 52: Att den globala dimensionen i universitet och högskolors arbete ska förstärkas

Den högre utbildningens internationalisering kännetecknas av vetenskapligt utbyte mellan lärare och forskare samt studentutbyte. Regeringens arbetar på flera sätt för att ytterligare öka rörligheten och på så sätt stärka den globala dimensionen i universitet och högskolor.

- För läsåret 2006/2007 beviljade Internationella Programkontoret 247 Linnaeus-stipendier "utresande studenter" och 262 Palme-stipendier "inresande studenter". Inom ramen för programmet har också 437 lärare ingått i utbytesprogram.
- Under 2006 gick flera forskningsråd och myndigheter ut med en gemensam satsning och utlysning kring forskning om hållbar

utveckling. Forskningen, som finansieras av bland annat VINNOVA, formas i samarbete med Sida/SAREC, Rymdstyrelsen och Vetenskapsrådet, ska bedrivas delvis vid forskningsinstitut och universitet i utvecklingsländer.

- 1 juli 2007 trädde efter regeringsbeslut nya examensbeskrivningar i kraft med krav på att studenter som uppnår kandidatexamen och examina på avancerad nivå ska kunna göra bedömningar med hänsyn till relevanta etiska, samhälleliga och vetenskapliga aspekter inom sitt huvudområde.
- Under 2006 inrättade regeringen ett globaliseringsråd med uppgift att utforma en strategi för hur Sverige bäst drar nytta av globaliseringsprocessen. Under oktober 2007 presenterade rådet sin första rapport "Kunskapsdriven tillväxt" som sätter särskilt fokus på betydelsen av forskning samt innehåller några preliminära policyslutsatser.
- Vetenskapsrådet har i samarbete med Sida/SAREC fortsatt att utveckla LINKS- programmet avsett att främja samarbete mellan forskare i Sverige, Sydafrika, Mellanöstern/Nordafrika och Sydostasien. En utvärdering av programmet har gjorts som visar på goda resultat i enlighet med programmets syfte.

Regeringen bedömer att insatserna för att öka rörligheten mellan svenska lärosäten och lärosäten internationellt har haft effekt och att den globala dimensionen i högskolor och universitet stärkts.

Mål 53: Att millennieutvecklingsmålet om grundskoleutbildning för alla barn till år 2015 och att främja likabehandling av flickor och pojkar i grundskolan ska uppfyllas

Att bidra till millennieutvecklingsmålen och övriga mål om utbildning för alla från Dakarkonferensen 2000 är ett av regeringen prioriterat område.

- Sverige har fortsatt sitt arbete med reformering av Unesco och nått goda resultat såsom? Vidare har Sverige genom det nordiska samarbetet stött Norges arbete i UNESCO:s styrelse med att förstärka arbetet med "Education for All" (EFA).
- Sverige har varit en av instrumentell och nära samarbetspartner till Fast Track Initiative (FTI), stödet kanaliseras via Världsbanken och uppvisar goda resultat. Framgångar på utbildningsområdet rapporteras för 32 länder, vilka alla har nationella utbildningsplaner som stöds av FTI. Mer än hälften av dessa länder återfinns i södra Afrika. Antalet barn i skolan har ökat med 12 miljoner, eller 26 procent, sedan år 2000 i de länder som får stöd av FTI. De flesta av dessa länder ser ut att nå målet för år 2010 om att alla sexåringar ska börja i första klass och nästan alla beräknas nå målet för år 2015 om flickors och pojkars lika tillgång till grundskoleutbildning.
- Sverige är en av de största bidragsgivarna till UNICEF som arbetar för kvalitetsutbildning för alla, med tonvikt på jämställdhet och eliminering av ojämlikheter i tillgången till utbildning. I slutet av 2006 hade 54 länder antagit kvalitetsstandarder för primärskolor efter de riktlinjer som UNICEF utarbetat. År 2006 hade 69 länder nationella planer för att minska klyftan mellan pojkar och flickors skolgång, en ökning från 59 år 2005.

Regeringen bedömer att ökad internationell samverkan behövs för att främja grundskoleutbildning för alla barn. Arbetet med att reformera UNESCO som ansvarigt FN-organ bör intensifieras. Stora utmaningar kvarstår, såsom att nå barn som befinner sig i olika former av utanförskap och att hantera att 115 miljoner pojkar och flickor inte är inskrivna i grundskolan samt att många inte avslutar skolgången.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

3 Konflikt hantering och säkerhet

Mål 54: Att en större samstämmighet och samverkan mellan säkerhets- och utvecklingspolitik ska komma till stånd nationellt och internationellt

Sverige arbetar på flera sätt både nationellt och genom internationella policyskapande organ för att främja samverkan mellan säkerhets- och utvecklingspolitik

- Sverige har mycket aktivt deltagit i de förhandlingar som ledde fram till EU:s rådslutsatser om "Security and Development" vilka antogs gemensamt av bistånds- och försvarsministrar i november 2007. Bland de viktigaste resultaten märks dels tydliga skrivningar om pelaröverskridande samarbete mellan rådsarbetsgrupperna, dels skrivningar som lyfte fram vikten av ökad kunskap om utvecklingssamarbetets principer bland säkerhetsaktörer, liksom ett utrymme för större flexibilitet och ett konfliktkänsligt utvecklingssamarbete bland utvecklingssamarbetsaktörerna.
- Regeringskansliet och underlydande myndigheter har i större utsträckning gemensamt deltagit på fältresor och i planeringsmöten inför beslut om insatser, exempelvis en resa till Liberia för att undersöka möjligheterna för ett svenskt stöd inom reformeringen av landets säkerhetssektor. Ett resultat av detta arbete är en ökad samsyn och förståelse för varandras uppgifter och mandat.

Regeringens bedömning är den nationella samverkan mellan berörda departement och myndigheter har ökat och idag är det mer naturligt att de olika aktörerna samordnar och samverkar inför beslut om insatser. Regeringskansliet arbetar vidare med att redan på planeringsstadiet få ett mer holistiskt perspektiv på insatserna till mottagarländerna för att säkerställa att insatserna innehåller både säkerhets- och utvecklingskomponenter.

Mål 55: Att institutionerna i sviktande situationer ska stärkas

Sverige deltar aktivt i en pågående intensiv internationell debatt som betonar vikten av att arbeta samstämmigt och förebyggande i instabila situationer

- Som ett led i att stärka institutionerna i instabila situationer har regeringen aktivt deltagit i de förhandlingar som lett fram till EU:s rådslutsatser "An EU Response to Situations of Fragility". Rådslutsatserna poängterar vikten av att agera samstämmigt, med ett brett spektra av politikområden och på ett så tidigt stadium som möjligt. Sverige bidrog till att ett konkret datum fastställdes för att operationalisera slutsatserna i form av en aktionsplan, senast år 2009.

- I november 2007 arrangerade regeringen ett internationellt seminarium för att öka kunskapen och medvetenheten om OECD:s riktlinjer ”Principles for Good International Engagement in Fragile States”. Vid seminariet deltog företrädare för OECD:s ”Fragile States Group”, Storbritanniens biståndsorganisation, DfID:s ”Fragile States Unit”, norska UD samt en bred grupp handläggare från UD, Försvarsdepartementet och Sida.
- Sida har av regeringen fått i uppdrag att konkretisera en ansats som inkluderar områden som ligger i farozonen för att utveckla en väpnad konflikt i form av att utarbeta ett förslag till en arbetsmodell för effektivt genomförande av insatshantering i stater, regioner eller områden med en så kallad instabil situation, baserat på EU:s rådslutsatser och OECD:s riktlinjer.
- I samband med till exempel påfyllnadsförhandlingarna av IDA 15, liksom i styrelsearbetet, har Sverige aktivt arbetat för att Världsbanken ska utveckla starkare och mer effektiva partnerskap med andra aktörer, liksom behovet av en snabbare beslutsstruktur och förändrad incitamentsstruktur för att säkerställa rätt expertis till instabila situationer.

Regeringen bedömer att det i syfte att verka framgångsrikt i mer eller mindre icke-fungerande stater, uppfylla våra internationella åtaganden, förstärka PGU i kontexten säkerhet och utveckling samt arbeta konfliktförebyggande förutsätter ett helhetsgrepp.

Mål 56: Att den internationella förmågan att hantera konflikters alla faser ska förbättras

- Sverige har genom olika bidrag till FN:s arbete för fred och säkerhet i många avseenden bidragit till att det internationella samfundet förbättrat sin förmåga att hantera konflikter. Detta har skett genom militära och civila personella stöd till pågående insatser, finansiella bidrag samt genom arbete med FN:s policyutveckling på området. Ett viktigt instrument för postkonfliktländer är den nyligen bildade ”Peacebuilding Commission”, som Sverige stödjer. Ett exempel är bidrag med sjukvårdsenheter till AU:s insats i Sudan.
- Sverige har bidragit till att FN nu utarbetar sina första policydokument för säkerhetssektorreforminsatser (SSR). Detta såväl genom politiskt stöd som stöd med policystöd. Sverige har även bidragit med personella och finansiella resurser till FN:s ”rule of law”, inte minst med utbildningsresurser.
- Inom området DDR och konfliktlösning och medling bidrar Sverige genom flertalet utbildningsinsatser av svenska myndigheter till FN:s kapacitet att hantera konflikter. Sverige är också en av de största bidragsgivarna till den nyligen etablerade medlingsenheten.
- EU:s civila snabbinsatsgrupper, som tillkommit på svenskt initiativ, togs i bruk under 2007 och genomförde sina första insatser i bl.a. Afghanistan. Med dessa små grupper förstärks EU:s förmåga att med mycket kort varsel agera i ett kritiskt skede av en konflikt eller en insats. Efter bland annat svenska påtryckningar inrättades en ny ledningskapacitet för EU:s civila insatser under 2007. Genom sitt stöd till Afrikanska unionens insats i Darfur-regionen i Sudan har EU vidare bidragit till att stärka AU:s konflikthanteringskapacitet både

militärt och civilt vad gäller ledning, utbildning, planering och logistik.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

Regeringen bedömer att Sveriges insatser för att hantera konflikters alla faser har givit resultat när det gäller direkta insatser i konflikt- och postkonfliktländer där svensk personal utfört freds- och säkerhetsstabiliserande insatser som ibland annat Afghanistan. Andra former av svenska bidrag såväl personella som finansiella har bidragit till det internationella samfundets kapacitet när det gäller att hantera dessa situationer. Sverige har även bidragit till kapacitetsuppbyggnad inom bland annat AU när det gäller att hantera konfliktsituationer.

Mål 57: Att klyftorna vad avser hanteringen av övergången från akut krishantering och humanitära insatser till fredsbevarande och långsiktig utveckling ska överbryggas

Sverige bedriver ett aktivt arbete inom framförallt FN och EU för att gapet mellan fredsfrämjande insatser och mer långsiktigt arbete för utveckling ska överbryggas. Sverige verkar för att ett helhetsperspektiv ska tas och att utvecklingsexpertis ska ingå i den initiala planeringen för de multifunktionella mandat.

- Sverige är år 2007 största givaren till FN:s appell för kapacitetsuppbyggnad och förtydligad arbetsordning och samordning för arbetet med tidig återuppbyggnad (FN:s klusterappell). Ansatsen förväntas leda till förbättrad samverkan mellan berörda FN-organ, enskilda organisationer och givar- samt värdländer, för att överbrygga klyftan mellan humanitära och mer långsiktiga insatser.
- Regeringen har i november 2007 uppdragit åt Sida att inkomma med ett förslag till hur flexibla arbetsmetoder och finansiering kan utformas för att förbättra och förenkla Sidas hantering av stöd till länder och områden i transition. Det nya arbetssättet ska ta hänsyn till de särskilda behov och omständigheter som råder i dessa fall. Sverige har varit aktiv medlem i den landspecifika kommissionen för Sierra Leone inom ramen för FN:s fredsbyggande kommission, som syftar till att förhindra att länder återfaller i konflikt genom att överbrygga glappet mellan akuta krishanteringsinsatser och mer långsiktigt utvecklingssamarbete.
- Den svenska landfokuseringen inom ramen för utvecklingssamarbetet har inneburit att det som särskilt karaktäriserar länder i konflikt- och postkonflikt samt vilka implikationer det har på biståndet har uppmärksammas på ett mer tydligt sätt.

Regeringen bedömer att Sverige idag uppfyller sina åtaganden inom detta område främst genom ett flexibelt användande av humanitära biståndsmedel, dvs. att en del av vårt humanitära bistånd används till aktiviteter som gränsar till tidig återuppbyggnad. Samtidigt stöder regeringen en rad olika transitionsfunktioner, inte minst genom vårt starka kärnstöd till UNDP:s "Bureau for Conflict Prevention and Reconstruction".

Mål 58: Att säkerhetssektorn ska reformeras och stärkas i länder där detta är en nyckel till förbättrad samhällsstyrning

- Regeringskansliet har genomfört ett inriktningsarbete gällande svenska bidrag till säkerhetssektorreform konflikt- och

postkonfliktländer och andra länder som är i behov av SSR-insatser. Inriktningens syfte är slå fast svensk policy inom SSR området med målet att arbeta mer operationellt och effektivt med insatser inom området. Inriktningen innehåller även en identifiering av regioner och länder i Afrika, Mellanöstern och Asien som bör stå i särskilt fokus för SSR-insatser. Därutöver prioriterar regeringen ett fortsatt utvecklat SSR-samarbete med länderna i Sveriges vidgade närområde, framför allt västra Balkan och Ukraina

- Den inriktning regeringskansliet slagit fast när det gäller säkerhetssektorreform utgör grund för arbetet med budgetpropositionen samt utformningen av berörda myndigheters regleringsbrev. SSR ska ses som ett instrument i kopplingen mellan säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter.

Regeringen bedömer att Sverige, som har arbetat med denna fråga under ett flertal år, under år 2007 har stärkt samordningen mellan departement och myndigheter genom utarbetandet av den gemensamma inriktningen. Regeringen bedömer att detta kommer att resultera i ett än mer holistiskt synsätt och samarbete.

Mål 59: Att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra militära och civila internationella konflikthanteringsinsatser och att kvinnors aktiva medverkan i konflikthantering och fredsbyggande ska främjas

Sverige var ett av de första länderna som antog en nationell handlingsplan för genomförandet av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Handlingsplanen som antogs i juni 2006 har utvecklats av regeringen i samarbete med myndigheter och frivilligorganisationer, genomförs genom insatser på nationell, regional och global nivå.

- Försvarsmakten har på regeringens initiativ gjort en rad nationella insatser. En uppförandekod för svensk personal inför och under internationella uppdrag fastställde i mars 2007 där det bland annat anges att det är förbjudet att diskriminera, trakassera eller kränka någon enskild person på grund av kön. Ledarskapsutbildningen för militär personal har genomgått en översyn för att i högre grad inkludera jämlikhetsfrågor och till den nordiska stridsgruppen "Nordic Battle Group" har Försvarsmakten tillsatt två tjänster som jämställdhetsrådgivare från och med januari 2008. En styrgrupp för FN-resolution 1325 har bildats där bland annat chefer för Försvarsmakten ingår och samtliga rekryterare vid RKP utlandssektionen har genomgått vidareutbildning i 1325-frågor och i rekrytering med könsperspektiv.
- "Genderforce" är ett delvis EU-finansierat utvecklingspartnerskap som omfattar Försvarsmakten, Räddningsverket, Polisen, Officersförbundet, Lottorna och Kvinna till Kvinna och arbetar för att förbättra svenska internationella insatser bland annat genom att säkra och öka kvinnors deltagande samt öka kunskapen i genus- och mångfaldsfrågor. Genderforce har bland annat tagit fram moduler för grundutbildningar och för de som ska leda utbildningen för jämställdhetsrådgivare samt ett program på chefsnivå.

- Rikskriminalpolisens utlandsstyrka har identifierat särskilda föreläsare med fördjupade kunskaper och intresse inom jämställdhet och erfarenhet av utlandstjänstgöring. Utbildning i resolution 1325 kommer fortsatt att ingå i all missionsutbildning och all utbildning för poliser i internationella freds- och säkerhetsfrämjande insats.
- Regeringen har inom EU varit pådrivande för att göra 1325 till en naturlig del i planering, utformning, genomförande och utvärdering av EU:s civila och militära krishanteringsinsatser. Arbetet har bidragit till att EU:s handlingsplan för implementera 1325 under 2006 har kompletterats med en checklista för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra planering och genomförande av insatserna. Sverige bidrog även vid tillsättandet av tjänsten som jämställdhetsrådgivare vid EU "Operation Headquarters" i Potsdam.
- Inom OSSE var Sverige initiativtagare till det beslut om kvinnor i konfliktförebyggande, krishantering och postkonflikt som antogs vid ministermötet i Ljubljana 2005. Sverige arbetar fortsatt aktivt med inkludering av 1325 i OSSE:s samtliga dimensioner, så även den militärpolitiska, exempelvis genom införande av resolutionen i frågeformulär rörande OSSE:s uppförandekod.
- Regeringen har framför allt inom ramen för FN arbetat för tillsättningen av genusrådgivare både vid Department for Peacekeeping Operations (DPKO) i New York och i samband med FN:s fredsoperationer i fält. Sverige har även föreslagit en ny kategori av civila observatörer vilket skulle öka antalet kvinnor i fredsmissioner. Sverige deltar också aktivt i den årliga debatten i FN:s säkerhetsråd om uppföljningen av 1325.
- Regeringen har de senaste två åren varit ordförande i partnerskapet för "Gender Justice" som syftar till att särskilt lyfta fram arbetet med jämställdhet inom rättsväsendet. Häri ingår att framhålla vikten av att kvinnor finns representerade, att ny lagstiftning beaktar kvinnors rätt till rättvisa samt att polis och domstolar verkligen tar kvinnors klagomål på allvar.
- Regeringen har beslutat att Försvarshögskolan den 1 januari 2008 ska övergå till samma regelverk för jämställdhetsfrågor som andra högskolor och vilket kommer att innebära ett stärkande av jämställdhetsarbetet.

Regeringen bedömer att tillämpningen av resolution 1325 är en fundamental byggsten för att långsiktigt stärka kvinnors roll i samhället. Sverige avser att fortsatt vara aktivt i ansträngningarna att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 1325 nationellt, i arbetet i FN, i den europeiska säkerhets- och försvarspolitik (ESFP), inom OSSE och i andra internationella och nationella sammanhang.

Mål 60: Att terrorismen ska bekämpas med fullt beaktande av de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten för individen

Förekomsten av terrorism minskar säkerheten för alla, inte minst för kvinnor och barn, i utvecklingsländerna och begränsar samtidigt utvecklingsmöjligheterna. I förhandlingar inom EU, FN och andra fora för att stärka samarbetet mot terrorismen framhåller regeringen vikten av full respekt för folkrätten, de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten.

- Regeringen har fortsatt att verka för ökad rättssäkerhet inom ramen för instrumentet för riktade sanktioner. Som en uppföljning av tidigare projekt om FN:s sanktionsregimer har Sverige bidragit till framtagandet av en studie om en omprövningsmekanism inom ramen för FN:s säkerhetsråd.
- En global strategi mot terrorism antogs enhälligt av FN:s generalförsamling i september 2006 och arbetet med att genomföra åtaganden i denna strategi pågår. Sverige bidrar bland annat genom stöd till FN-sekretariatets ansträngningar att samordna FN-organens arbete för att värna om respekten för mänskliga rättigheter i kampen mot terrorism. Regeringen bidrar även till ansträngningarna med att finna en lösning i förhandlingarna om en övergripande FN-konvention mot terrorism.
- Sverige har aktivt bidragit till genomförandet av EU:s strategi mot terrorism, samt till EU:s strategi mot radikaliserings och rekrytering. Inom dessa ramar har Sverige finansierat och genomfört ett antal utbildningsinsatser inom rättssektorn i Nordafrika och på polisområdet i Sydostasien, syfte att stärka länders förmåga att implementera FN:s säkerhetsråds resolutioner och de universella instrumenten mot terrorism. Sverige bidrar även till arbeten på subregional nivå för utveckling och säkerhet inklusive terrorismbekämpning på Afrikas horn. Sverige bidrar därigenom till att skapa säkerhet, en större respekt för mänskliga rättigheter och den institutionella utveckling som lägger grund för rättsstatlighet i mottagarländer.
- Inom ramen för arbetet för fred och säkerhet inom utvecklingssamarbetet har Sida och UD tagit fram ett underlag till en policy för hur och i vilken utsträckning utvecklingssamarbetet kan bidra till att förebygga terrorism. Avsikten med policyn är att erbjuda modeller och exempel för att skapa en ökad förståelse och en integrerad analys med fokus på att förebygga grogrunder för våldsinriktad radikaliserings och terrorism. Särskild vikt läggs på insatser som främjar demokrati, respekten för mänskliga rättigheter och rättstatliga principer, med ett särskilt fokus på unga personer genom samarbeten inom sektorer som tex. utbildning, jobbskapande och kriminalvård.

Regeringen bedömer att Sveriges diplomatiska och politiska ansträngningar har bidragit till att frågor om respekten för de mänskliga rättigheterna och rättssäkerheten har lyfts upp på den internationella dagordningen, i synnerhet i genomförandet av FN:s globala strategi mot terrorism samt i utvecklingen av sanktionsregimerna mot terrorism. Sveriges kapacitetsstödsinsatser har bidragit till att sprida kunskap i berörda yrkesgrupper om de mänskliga rättigheternas praktiska tillämpning inom ramen för terrorismbekämpning

Mål 61: Att bidra till nedrustning och icke-spridning samt skärpt kontroll av konventionella vapen

Sverige är en stark förespråkare för nedrustning och icke-spridning. Att minska mängden tillgängliga vapen som kan bidra till eskalerade konflikter och osäkerhet är ett viktigt steg i arbetet för att uppnå en rättvis och hållbar global utveckling. Sverige har bland annat arbetat

aktivt för att tydliggöra det negativa sambandet mellan illegal eller okontrollerad spridning av små och lätta vapen och säkerhet, och därmed utveckling:

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

- Sverige deltog och verkade genom EU aktivt vid FN:s översynskonferens i juni 2006 om handlingsprogrammet om små och lätta vapen (SALW) från 2001. Enighet om ett slutdokument kunde dock inte uppnås. Sverige stödde slutsatser vid EU:s allmänna råd i juni 2007 om att EU fortsatt ska bekämpa destabiliserande anhopningar av små och lätta vapen genom att genomföra FN:s handlingsprogram om små och lätta vapen.
- Genomförandet av den EU-strategi och handlingsplan som antogs i december 2005 för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av små och lätta vapen har fortsatt. Bland annat har Sverige och EU bidragit till projekt i utvecklingsländer med syfte att motverka spridningen av dessa vapen.
- Sverige och EU har aktivt stött det pågående arbetet med att ta fram ett globalt avtal om vapenhandel, inklusive SALW, det så kallade "Arms Trade Treaty" (ATT). Sverige verkar även inom olika internationella fora för en universell anslutning till Ottawa-konventionen (truppminförbudet) samt inom ramen för FN och 1980 års vapenkonvention (CCW), för att få till stånd en effektiv internationell reglering av klusterammunition. Hittills har 156 av världens stater anslutit sig till konventionen.
- Sverige arbetar aktivt inom OSSE för att bidra till implementeringen av OSSE:s dokument om lätta vapen och konventionell ammunition samt beslut avseende stärkt exportkontroll och åtgärder mot illegal vapenhandel. Sverige innehar sedan 2005 posten som koordinator för OSSE:s lätta vapenprojekt och på svenskt initiativ kunde ett samarbetsavtal mellan OSSE och UNDP tecknas i juni 2006 om genomförande av projekt för att bekämpa destabiliserande anhopning och spridning av små och lätta vapen i OSSE:s medlemsstater.

Regeringen bedömer att resultaten på området är svåra att mäta. Det handlar om en pågående process som i mycket är ett resultat av projekt och processer i FN, EU och andra regionala organisationer, till exempel OSSE.

Mål 62: Att den svenska krigsmaterielexporten ska ske på ett sätt som inte motverkar en rättvis och hållbar global utveckling

- Det svenska regelverket (lag och riktlinjer), praxis med parlamentarisk förankring, samt EU:s uppförandekod för krigsmaterielexport utgör basen för en, i internationell jämförelse, strikt exportkontroll. En samlad bedömning görs innan ett utförelsetillstånd beviljas där det beaktas om exporten riskerar att motverka en hållbar utveckling i mottagarlandet, mottagarlandets respekt för de mänskliga rättigheterna, förekomsten av interna och regionala spänningar, risken för väpnad konflikt och hur mottagarlandet uppfyller sina internationella förpliktelser. Därigenom minskar risken för att den svenska krigsmaterielexporten motverkar en hållbar utveckling i mottagarlandet.
- Sverige agerar pådrivande i EU för att förstärka och harmonisera tillämpningen av kriteriet i EU:s uppförandekod om hållbar

utveckling inom EU. Sverige verkar även för att uppförandekoden ska antas som gemensam ståndpunkt. Den blir då folkrättsligt bindande och ett starkare instrument för kontrollen överlag av vapenexporten från EU.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

Regeringen bedömer att det är svårt att mäta måluppfyllelsen. Ovannämnda regelverk och dess tillämpning bedöms dock ha en positiv effekt för att undvika att svensk krigsmaterialexport motverkar en rättvis och hållbar global utveckling.

4 Globala utmaningar och globala gemensamma nyttigheter

Mål 63: Att identifiera praktiska lösningar som leder till ett bättre samarbete och ökad mobilisering av resurser för att möta de stora globala utmaningarna

- Sverige tog 2003 tillsammans med Frankrike initiativ till att skapa en internationell arbetsgrupp med uppdrag att granska globala gemensamma nyttigheter (Global Public Goods, GPG), hur de kan hanteras samt vad som kan göras för att effektivare och mer ändamålsenligt hantera utmaningarna. I september 2006 presenterade arbetsgruppen sin slutrapport som har bidragit till att ge frågorna ökad uppmärksamhet internationellt. Bland annat ingår globala gemensamma nyttigheter som ett av de områden EU granskar när unionen internt ser över hur man bidrar till utveckling i världen. Världsbanken har under hösten 2007 tagit fram en strategi för institutionens arbetet med GPG:s, och frågan stod också på agendan vid Världsbankens årsmöte.

Regeringen bedömer att Sverige har bidragit till att lyfta frågorna högre på den internationella agendan, och till en ökad diskussion om vikten av att hitta sätt att hantera gemensamma globala utmaningar. Ökade resurser läggs också på vissa av de centrala utmaningarna, främst klimatförändringarna.

Mål 64: Att kunskapen om effekterna av de rika ländernas samlade politik för utveckling i fattiga länder ska stärkas

- Sverige stödjer OECD Development Centre och bidrar på så sätt till ett forum för dialog och policyanalys inom ett helt spektra av utvecklingsrelevanta områden. Centret lägger en relativt stor del av sin resurser på samstämmighetsrelaterade studier och effektstudier av OECD-ländernas utvecklingspolitiska agerande.
- Sverige ger basstöd till ”Global Development Network” (GDN), internationella forsknings- och policyinstitutioner med fokus på globala utvecklingsfrågor. Ett intressant arbete är en stor komparativ studie av olika utvecklingsländers reformarbete mot marknadsekonomi. Sverige stödjer även ”Center for Global Development” och deras initiativ kring ett index som rankar de 21 rikaste ländernas politiska åtaganden till nytta för människor i fattiga länder.

Regeringen bedömer att studierna sammantaget visar på en komplexitet kring faktorer som driver ekonomisk och social utveckling, att utvecklingen inom dessa är summan av en interaktion av olika policies och informella institutioner.

Skr. 2007/08:89

Bilaga 1

Mål 65: Att den svenska allmänhetens kännedom om och engagemang för den globala utvecklingen ska vara hög

Allmänhetens kännedom om globala frågor mäts årligen av Sida utifrån kännedom om millenniemålen.

- Kännedomen om millenniemålen har sjunkit något, från 56 procent 2006 till 52 procent 2007. Tron på att det är möjligt att nå målen ligger kvar på samma nivå som tidigare, 20 procent. 76 procent svarade att de är absolut eller ganska säkra på att de är beredda att göra något själva för att uppnå målen. Handlingsviljan har sjunkit sedan 2005 då tsunamikatastrofen fick många att bidra i mycket hög grad.
- Regeringen finansierar projektet Världens Chans som drivs av Svenska FN-förbundet och UNDP:s nordiska kontor i Sverige med syfte är att öka kunskapen om millenniemålen och den globala agendan för fattigdomsbekämpning. Över två miljoner svenskar nåddes under 2007 potentiellt av budskapet om varför det är viktigt att nå millenniemål två, om att alla barn har rätt till grundskoleutbildning. För att visa på vikten av läskunnighet delades en tidning med oläslig text ut på offentliga platser i Stockholm. 21 nyhetsmedier och specialtidningar uppmärksammade aktionen och webbtrafiken på projektets hemsida www.millenniemalen.nu ökade med 1000 procent dagarna efter kampanjen. Hemsidan är nu den främsta Internetportalen i Sverige för information om millenniemålen.

Regeringen bedömer att kännedomen om och engagemanget för global utveckling är helt beroende av att olika samhällsaktörer håller dessa frågor på agendan liksom att de lyfts fram och diskuteras i media. Regeringen bedömer att också Regeringskansliet kan vara en viktig aktör i detta arbete, genom alltifrån att arrangera seminarier och etablera informativa hemsidor till Globaliseringsrådets verksamhet.

Bilaga 2

Förklaring till förekommande förkortningar

AERC	African Economic Research Consortium
ATT	Arms Trade Treaty
AVS	78 länder i Afrika, Västindien och Stillahavsregionen
CBD	Konventionen om biologisk mångfald
CCW	FN:s vapenkonvention
CEDAW	Konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor
CODESRIA	Council for the Development of Social Science Research in Africa
CoE	Europarådet
CSD	FN:s kommission för hållbar utveckling
CSR	Företags sociala och miljömässiga ansvars
DDI	Diamond Development Initiative
DDR	Avväpning, demobilisering och återanpassning av f d. kombattanter
DfID	Storbritanniens biståndsorganisation
DPKO	FN:s enhet för fredsbevarande operationer
EBRD	Europeiska utvecklingsbanken
ECBI	European Capacity Building Initiative
ECDPM	European Centre for Development Policy Management
ECOSOC	FN:s ekonomiska och sociala råd
EFA	Education for All
EIDHR	EU:s stöd för demokrati och mänskliga rättigheter
EKN	Exportkreditnämnden
EPA-avtal	Ekonomiska partnerskapsavtal
EU	Europeiska unionen
Europol	Europeiska unionens brottsbekämpande myndighet
FAO	FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation
FN	Förenta nationerna
FTI	Fast Track Initiative
GAVI	Globala vaccinalliansen
GDN	Global Development Network
GFATM	Globala fonden mot hiv/aids, tuberkulos och malaria
GFMD	Globala forumet för migration och utveckling
GPG	Globala gemensamma nyttigheter
GSP	EU:s tullpreferenssystem
HBT-personer	Homosexuella, bisexuella och transpersoner
HCFC	Hydrochlorofluorocarbon
HIPC	Tungt skuldsatta fattiga länder
ICPD	FN:s konferens i Kairo 1994 om befolkning och utveckling
IDEA	Internationella institutet för demokrati och fria val
IFFIm	Internationell finansieringsfacilitet för immunisering

IHR	WHO:s internationella hälsoreglemente	Skr. 2007/08:89
IISD	Internationella institutet för hållbar utveckling	Bilaga 2
ILO	Internationella arbetsorganisationen	
IMF	Internationella valutafonden	
INSTEC	Indo-Swedish Cooperation on Technical Research and Education	
IOM	Internationella migrationsorganisationen	
IPEC	Internationella programmet av avskaffandet av barnarbete	
IPPC	Internationella växtskyddskonventionen	
ISA	Invest in Sweden Agency. Myndighet som medverkar till att öka de utländska investeringarna i Sverige	
ISAF	International Security Assistance Force	
KAKI	Kommittén för arbetskraftsinvandring	
MOU	Memorandum of Understanding	
NGO	Icke-statlig organisation	
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling	
OECD/DAC	OECD:s utvecklingskommitté	
OHCHR	FN:s kontor för mänskliga rättigheter	
OIE	Världsorganisationen för djurs hälsa	
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa	
REACH	Registration, Evaluation, Authorization of Chemicals	
RPP	Regionala pilotskyddsprogram	
RFSL	Riksförbundet för sexuellt likaberättigande arbetar för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter	
SAICM	Globala kemikaliestrategin	
SALW	Handlingsprogrammet om små och lätta vapen	
SEK	Svensk exportkredit	
SMI	Smittskyddsinstitutet	
SRHR	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	
SSR	Säkerhetssektorreforminsatser	
Trips	Avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätt	
UNCTAD	FN:s konferens för handel och utveckling	
UNDEF	Fonden för demokratiframjande insatser	
UNDP	FN:s utvecklingsprogram	
UNEP	FN:s miljöprogram	
UNFCCC	FN:s klimatkonferens	
UN-HABITAT	FN:s boendeprogram	
UNHCR	FN:s flyktingkommissariat	
UNODC	FN:s organ mot brott och narkotika	
VIF	Världsinfektionsfonden	
WAIPA	Sammanlutningen för investeringsfrämjande myndigheter	
WHO	Världshälsoorganisationen	
WIPO	World Intellectual Property Organization	
WTO	Världshandelsorganisationen	
WUF	World Urban Forum	
YPARD	Young Professionals Platform for Agricultural Research for Development	

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Ask, Leijonborg, Hägglund, Björklund, Carlsson, Malmström, Sabuni, Billström, Björling

Föredragande: statsrådet Carlsson

Regeringen beslutar skrivelse Sveriges politik för global utveckling